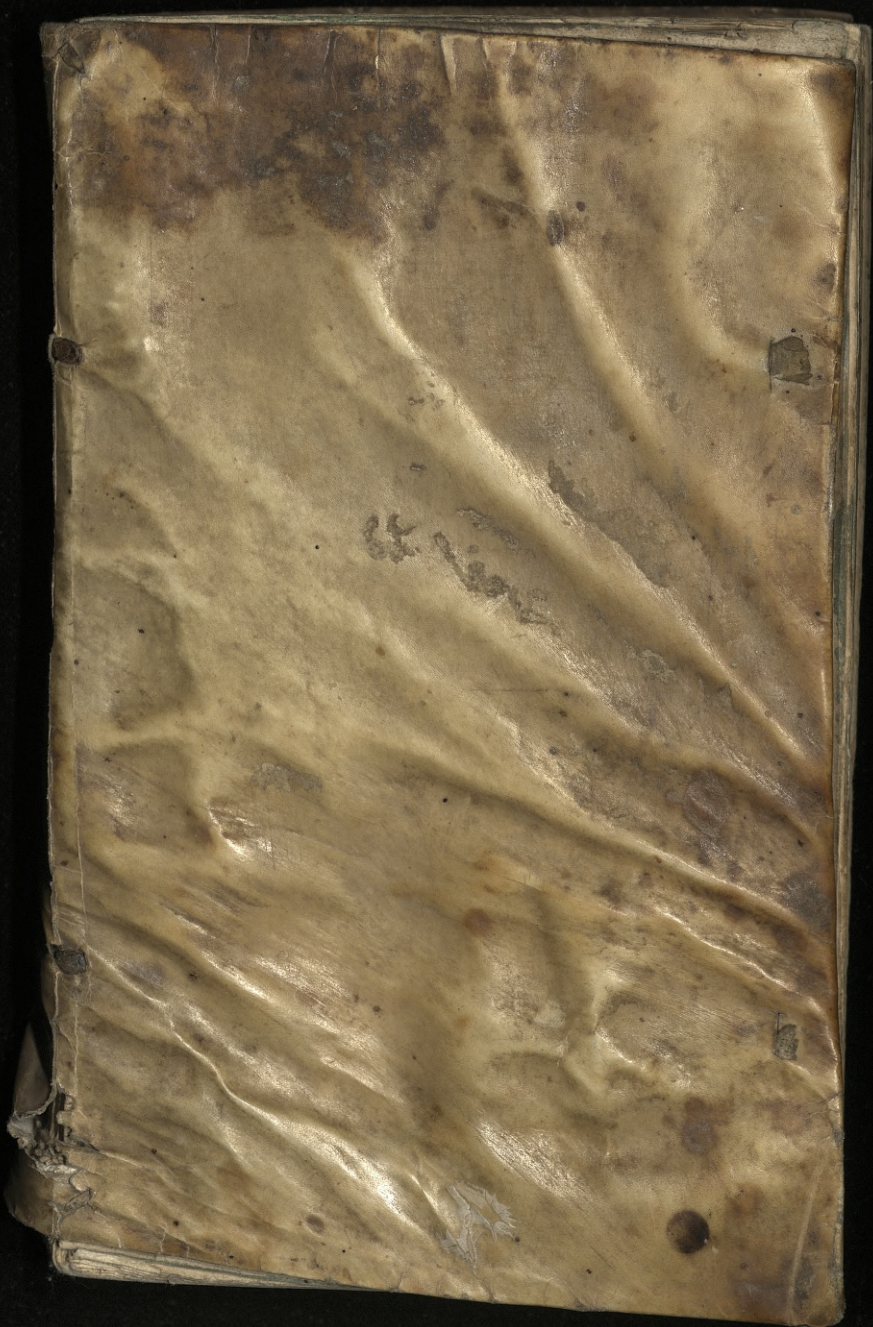








87

H
Q
S

DE
Ris

AI

CH

qu
[Handwritten signature]

I

C

Ex libro Congregationis mss
Ignis domus sra
orientalis a d
Quento
VRBIS
HIEROSOLIMÆ
QVEM ADMODVM EA CHRIS-
TI TEMPORE FLORVIT, ET

suburbanorum eius brevis
descriptio.

DE LOCIS ITEM QVÆ IESV CHRIS-
ti & Sanctorum Passione ac gestis nobilitata sunt, alia-
rumque insigniorum historiarum brevis Com-
mentarius. Omnibus Christianis lectu vti-
lis, sacrae verò Scripturae interpreti-
bus necessarius.

ADIVNCTA EST TOPOGRAPHICA DE-
lineatio ad viuum aeneis formis expressa, cui nu-
meri toto libro notati exactè re-

Ex Cath Librorum
spondens
CHRISTIANO AD RICHOMIO DELPHO AVCTORE
Editio altera ab auctore aucta & emendata.

Quantum hoc in opere praestitum sit, cognosce lector, si istud cum ali-
um elucidationibus conferas



COLONIAE AGRIPPINAE.

In Officina Birckmannica, sumptib. Arnoldi Milij.

Anno M. D. LXXXVIII.

Cum Gratia & privilegio Sacrae Caesareae Maiestatis.

HEROSOLIMA
QUAM AD MODUM LA CHRI
ETI TEMORE TEOLOAVIT ET

DE LOCIS IUDAEIAE 1527. CXXX
Et sanctorum Iudaeorum et gentis nobilissimi
et sanctissimi Iudaeorum Iudaeorum
et sanctissimi Iudaeorum Iudaeorum
et sanctissimi Iudaeorum Iudaeorum



13897



COLORED AGRISTINAE
925 a 995

R
D
R E
PRI
sic C
Ital
sic L
sis, C
Pri



rius
Mur
ber
per
&
Pas
cris
alijs
non
gen

REVEREN-
DISSIMO ET SE-

RENISSIMO DOMINO AC

PRINCIPI D. ERNESTO, S. ECCLE-
sia Colonienſis Archiepiſcopo, ſacri Rom. Imperij per
Italiam Archicancellario, Principi Electori, Eccle-
ſia Leodiſenſis Epifcopo, Hildeſſemenſis, Friſingen-
ſis, & Monafterienſis, Eccleſiarum Adminiſtratori,
Principi in Stabel, Rheni Palatino, Superioris
& Inferioris Bauaria, VVeſtphalia, Anga-
ria, & Bullioni Duci, Marchioni
in Francimont &
cater.



VM Ierusalem vetuſtiſ-
ſima illa vrbs, veluti v-
nica phenix ſpeciali prę-
rogatiua cateris, quę
ſub Sole ſunt à Deo al-
tius honorata, ideoq; meritò totius
Mundi primaria, nobiliſſima, ac cele-
berrima ſit, Sereniſſime Princeps, o-
perę precium duxi ad Dei gloriam,
& illuſtrandam ſacrę Scripturę ac
Paſſionis Chriſti intelligentiam, ex ſa-
cris Biblijs, Ioſepho, Hieronymo, &
alijs probatę fidei auctoribus, nec
non ex veteri maiorum traditione,
genuinam ac veram eius, templique

EPISTOLA

in ea totius terrarum Orbis speciosissimi formam describere. Hæc enim est vrbs illa immortalī laude digna, quam singulæ ferè sacrarum literarum paginæ commendant; quam Catholica Ecclesiæ diu notuque in Psalmis, hymnis, & lectionibus decantant. Hæc, insignis ille locus est, quem elegit Dominus: in quo solo, Deo sacrificare, & agnum paschalem comedere Iudæis licitum erat: in quo etiam iuxta legis mandatum omnes & singuli tribus vicibus in anno, nempe in festis Paschæ, Pentecostes, & Tabernaculorum, ante conspectum Dei apparere, ipsique munera offerre tenebantur. Quam Iesus Christus Dei filius, nec non Prophetæ, Apostoli, alijque viri pietate eminentes, non solum sacris pedibus calcarunt, & cælestium verborum tonitru, ac miraculorum fulmine illustrarunt; sed suo effuso etiam sanguine ita nobilitarunt ac sanctificauerunt, ut eius lapides, si digito terantur, quodammodo sanctitatem redolere; ipsaque tellus, si manu prematur, sanguinem stillare videbuntur. Ut vel ob has duntaxat causas

ex-

DEDICATORIA.

ex vniuersis Mundi regionibus nobi-
les pariter & ignobiles, non viri tan-
tum, sed mulieres etiam, & patriæ fi-
nes, & dulcia linquētes pignora, non
sine magno labore & expensis mul-
tis per mare, per terras, per truces po-
pulos, perque mille pericula ad hanc
visendam maxima animi pietate cō-
uolare, locaque sancta Christi sacra-
mentis, & nouæ legis mysterijs insi-
gnita visitare & exosculari hactenus
consueuerunt.

Hanc igitur urbem magna indu-
stria in tabula graphicè ad viuum
delineatam, ac viuidis coloribus de-
pictam, accuratè breuiterque descri-
ptam, tuæ Celsitudini dedico Sere-
nissime Princeps, qui nobilissimo Ba-
uarorum stemmate prognatus, (ex
quo antè ducentos septuaginta an-
nos Ludouicus Bauarus, & postea
Robertus Bauarus Imperatores Ro-
mani orti, annis plus minus quadra-
ginta tribus, summa cum laude im-
perauerunt) propter eximias animi
tui dotes ad eā electus es dignitatem,
vt inter Romani imperij, Septem-
uiros, locū obtineas secundum. Ne-
que verò Princeps serenissime abs re

EPISTOLA

(quamuis exiguum sit quod profero) neque in hoc negotio quicquam à nomine tuo alienum me facere arbitror. Nam cùm clarissimus & Christianissimus quondam Princeps Godefridus dux de Bullion perpetua dignus memoria, cum fratribus suis Balduino & Eustachio forti manu hac vrbe summa cum laude expugnata armisque subacta, à Christianorum Principibus totoque exercitu Rex Ierusalem creatus, sibi & posteris suis Hierosolymorum Imperium meritò adscripserit; Quis non videt Princeps Serenissime, cùm tu tanti ducis & nomen & ducatum possideas, hanc urbem & nomini & Celsitudini tuæ optimo iure deberi? Maximè cùm olim illud ipsum sensisset eum Principem, qui ex aduersarijs nostris diu post Godefridum Hierosolyma potitus est, non obscuro argumento probari posse videatur. Cùm enim amplissimus ille Leodiensium antistes Ioannes ab Heynsberch (qui tùm Atrebari in pacificatione inter Carolum, septimum Franciæ regem, & Philippum Brabantiae ducem facienda, tùm Aquisgrani in coronatione Fre-

ne
gin
ma
ali
sce
lic
lio
Tu
pr
lu
no
no
Re
cle
cu
ne
pic
qu
ho
qu
gra
cu
te
sp
fi
fi
tis
tu
xi

DEDICATORIA.

ne Frederici tertij ducentis quinquaginta albis equis comitatus, suam magnificentiam abundè declarauit) aliquando Hierosolymam proficiscens in literis quibus fidem publicam petebat, titulum ducatus Bullionensis expressisset, (quò tutius per Turcarum terram, in Palestinam proficisci posset) Turca nomen illud Hierosolymitani Regis esse agnoscens atque horrens, fidem dare noluit. Hac igitur ratione persuasus Reuerendissime Præsul & Domine clementissime hanc meam qualemcunque vrbs Ierusalem descriptionem, eiusque veram in tabula depictam imaginem tibi nuncupo atque dedico: confidens exiguum hoc beneuoli animi mei pignus, quod pia mente offero, quò inter graues variasque diuersarum rerum curas, gloriosissimam hanc urbem, templumque splendidissimum inspiciendo, ac Saluatoris nostri passionem contemplando animum reficias & oblectes, pro ingenita mentis generositate tibi gratum acceptumque fore. **DEVS** Optimus Maximus tuam Celsitudinem quàm

EPISTOLA
diutissimè seruet incolumem. Co-
loniæ Agrippinæ è nostro Mu-
sæo, Anno à nato Christo
M. D. LXXXV.

Reuerendissima Illustrissimæq;
Celsitudini tue

Deuotiss.

Christianus
Adrichomius
Delphus.

IN



IN
VRB
pogra
bor

Mic

D

Dum p

Du

Quid i

AM

Ardoas

Insu

Hac oc

Si d

Specia

Sac

I potiu

Ch

Tanta

C

Sump

AN

Qua t

Ma

IN NOVAM ET ABSOLVTAM
VRBIS HIEROSOLYMITANAE TO-
pographicam & historicam descriptionem, la-
bore & industria Docti & venerabilis viri,
D. Christiani Adrichom Delphensis
Bataui, ex ipsis antiquitatibus
erutam, & in lucem
prolatam,

MICHAELIS AB ISSELT AMORFOR-
TII Carmen.

D Illacerant varia mortalia pectora cura
Terrarum in multas tracta retracta plagas.
Dum proficiscuntur spaciosae per aquora Mundi,
Dum populos varios, regnaq; adire volunt.
Quid iuuat Aegyptum spectare? quid ostia Gangis?
Aut Antræphagos currere ad occiduos?
Arctæas sedes, Eoaq; noscere regna,
Insula in Ionio quotq; natant pelago?
Hæc oculos pascunt, animos haud pascere norunt,
Si desit pietas, scire quid ista iuuat?
Spectatum i potius loca quæ vestigia Christi
Sacrarunt, roseo picta cruore Dei.
I potius Solymas, sine sumptibus ire, pedemq;
Cum lubet haud lassum mox reuocare licet.
Tanta Adrichom nuper peperit tibi commoda Delphus,
Cui Christus tribuit nomen & ingenium.
Sumptibus hic magnis, magniq; laboribus offert
Antiquas Solymas, Lector amice, nouas.
Quæ trux Chaldeus, quæ Titus & Itala pubes
Mœnia destruxit, nunc reparata vides.

Hanc urbem quondam Omnipotens è millibus vnani
Elegit, sacram iussit & esse sibi.
Hic lex, hic Templum, Dominog³ hic thura cremari,
Offerriq³ dapes precipiente solent.
Hic sua reddebant Vates oracula quondam,
Doctrina hic veteris pagina scripta fuit.
Ex hoc vera fides, doctrinaq³ vera theatro
Prodiit, hic parta est gratia lexq³ simul.
Hic licet insignem Christi spectare palæstram,
Qua Satana victo leta trophæa tulit.
Quam quò lustrarent sexus viriusq³ frequentes
Affluere hâc turba cum pietate solent.
Non iam sylvarum, vastiq³ adeunda pericla
Aequoris, aut sumptus hic faciendus erit.
Cuncta Adrichom Delphi picta loca sacra tabella
Subijciunt oculis conspicienda tuis.
Cernis vbi Christus Divini semina verbi
Sparsit, vbi cenans pignora sacra dedit.
Orat ibi; hic capitur; scelerato hic traditur Anna:
Hic Caiphas, illic tecta Pilatus habet.
Hic misere innocuus paliuris caditur Agnus,
Illic despectus spinea sarta gerit.
Est vbi purpureo flagris laceratus amictu
Spectandus populo ducitur ante fores.
Aspicias vt sacro perfusum sanguine Praeses
Condemnat, propriam portat vt Ipse crucem.
Hic monte excelso moribundus ab arbore pendet,
Hic sepelitur, ibi surgit, & astra petit.
Quid multis? quando mentem deuotio pulsat
Sive pati Christum cernere quando voles,
Ingredere hanc tabulam; durum nec sit tibi Christum
Per loca supplicij singula quæque sequi.

Affici-

Afficiere noua quadam dulcedine: multam
Scilicet inflammat, res ubi gesta, locus.
Sit liber in manibus, typus obseruetur oculis,
Christi mors animo nec cadet alma tuo.
Quid tibi nunc Auctor tanto pro munere speras?
Gratia quae, tui, merxq; laboris erit?
Nec petis humanum quicquam, Mundana nec ambis,
Postquam animo semper vox sonet illa tuo:
Migrandum mox Delphe tibi, nunc collige tecum
Sarcinulas, dicet mox herus, hospes abi.
Quid vis ergo tibi dabimus? cum tanta requirat
Gratia restitui munera digna sibi.
Vis dicam? Domino prece commendabere nostra,
Vt det mercedem, qui dedit ingenium.
Calestes ut det Solymas habitare benignus,
Pingere terrestres qui dedit arte tibi.

ALIVD



ALIUD FRANCONIS ESTII

Gorcomij.

Antiqua Solymes, terra decora alta Syriffa
 Mœnia, fatidicis multùm cantata prophetis,
 Ifacidùm quondam solia augustissima regum
 Lector amice vides, solerte renata labore,
 Inq̃, recente typo formam referentia priscam;
 Mœnia finitimas non tantùm nota per oras,
 Sed quacunq̃, patet terrarum maximus Orbis,
 Quà Sol manè diem curru flammante reducit,
 Quaq̃, inbar fessus sero iam vespere condit,
 Amphitheatralis minor vt sit gloria fame,
 Ac operum est olim quicquid mirata vetustas.
 Mœnia primaui post impia facta parentis,
 In quibus affulcit nostris lux prima tenebris,
 Et rediuiua salus agris mortalibus orta est,
 Morte palastrites vbi victa, liuida Christus
 Contriuit pedibus malesuadi colla Cerastra,
 Et Phlegetontei spolij gausus Auerni
 Stellantis limen nobis reserauit Olympi.
 Haud impunè tamen Stygijs lymphata Chelydrijs
 Ausa immane nefas vrbis gens incola sanctæ,
 Demissam calo sobolem, pia pignora Patris,
 Spem Diuùm atq̃, hominũ, dum funere multat acerbo
 Innocuam, & fontem nullo, nisi crimine nostro.
 prodigij: sed enim subito caelestibus acta
 Vindictis ingentem præsensit Numinis iram:
 Vidit per nubes acies certare cruentas,
 Atque ensẽ radiare supra delubra mimacem,
 Plurimaq̃, instantis non vana ostenta ruina:
 Armis Troiugensim donec vastata Quiritum,
 Pressa fame, quassata malis, exhaustaq̃, tabo

Aëris

Aëris haud sani, plebis procerumq; ceterus
Occidit, ac tandem sacra subuersa Sionis
illa cadit moles, saxis & saxa reuulsa
Ardua demissis aquarunt culmina terris,
Victaq; Romanas timuit Iudaea secures.
Vix Solyma veteris quicquam nisi nobile restat
Nomen, & ad seros prorepens fama nepotes.
Non tulit immenso Christi percussus amore,
Egregiusq; animi, Batava telluris alumnus
Christiades Adrichom, proauito stemmate clarus,
Tam sancti veneranda loci vestigia, rerum
Tantarum monumenta premi sub nubibus attris,
atq; oculis animisq; simul subducier ipsis.
Ast ut apud flores aut Hybla, aut dulcis Hymetti
Peruolitans hic inde legit, conditq; operosis
Mella saporis fauis, nulliq; imitabile donum
Fabricat, & paruis molitur maxima cellis:
Sic passim veterum delibans scripta virorum,
Praclarum meditans opus, Diuina coëgit
Tot portenta simul parua calata tabella:
Ut fora cum vicis, Regumq; palatia, turres;
Templaq; mittamus summo fundata Tonanti;
Mirandum Salomonis opus, terrisq; stupendum;
Gesta suo quacumq; loco, numerisq; notata,
Tam clara sub luce patent, sic ordine certo,
Ut fieri, non duntaxat cerni, omnia credas.
Hic videat pius extrema coenacula mensa,
A Eternoq; suis dantem se sedere Christum.
Hic videat funestus vbi, dirig; sacratus,
Prodidit insontem Dominum malefidus Iudas.
Hic Anna, Caiphaq; domum, ludibria, flagra,
Quicquid & infesta sub plebe, & iudice passus

Non

Non a quo, assertor lapsus spesq; vnica nostri;
 Quaq; viam fecit sub pondere pressus iniquo
 Bauius humani sanctissimus ille reatus;
 Quoq; loco (bonus ab quis parcat fletibus) heu se
 Impendit nobis, & mortem morte peremit,
 Carceris & nostri rupit retinacula victor.
 Chare Adrichom, Delphis non inficiande paternis,
 Qua precor o tantarum opifex tibi pramia rerum?
 Laus quando mundana tibi, tibi munera sordent,
 Ipse tibi merces meritorem, & gloria fiat,
 A quo nomen habes, pro quo tot adire labores
 Sex lustris tibi dulce fuit, ceu prapete penna
 Cuncta Palestina vt vigili loca mente pererrans,
 Lustrares animo, miraq; industrius arte
 Colles & Libani, & semper fragrantis Idumes,
 Melle solum manans, & lacte fluentia regna,
 Abrami prisca promissa Nepotibus arua.
 Ipse inquam merces fiat, qui se tibi totum
 Protenfis manibus, nec parco sanguine fuso
 Tradidit, ipse iterum calo rutilante propinet
 Se tibi, & aeterni sociatum vinculo amoris
 Heredem adsciscat patrij per sacula regni.

ALIVD A. M. D.

VRBS vetus, Isacidiq; frequens, & celsa Sionis
 Pergama, tot tripodas vatū, monumentaq; regū
 Sanctorum oscentans, & tot celebrata stupendis
 Veri hominis, veriq; Dei virtutibus olim,
 Religionem potens, & auitis incluta sacris,
 Incluta diuitijs, & sancti immmania templi
 Culmina, marmoreasq; leuans ad sidera turres,
 Floruit, & tantos olim captauit honores:

Verum

Verum cheu iacuit iam multis diruta sacris.
 Illam nempe diu funestis cladibus actam
 Decretum Superorum, & ineluctabile fatum
 Funditus euersam voluit, pessumq; iacentem.
 Ergo quid ignoras per mille pericula terras
 Arripis, & pelagus diuturna classe fatigas?
 Non etenim Solymorum urbem, nec culmina vises
 Ardua Davidis, neq; sacri grandia fani
 Tecta, sed antiqui vestigia paucula sacri.
 Vt tamen intuitu posses lustrare vetustam
 Sanctæ urbis faciem, & delubri operosa stupendi
 Limina, oliuiferos colles, regumq; penates,
 Et nobis veneranda data monumenta salutis,
 En tibi subtili studio Compendia strauit
 Ingenio prestans Adrichom, paruoq; libello
 Exhibet antiquam Solymum statuentia formam.

ALIUD

GEORGII VERBÜRCH

Delphi.

In quibus argolicis non hæc tibi lector imago
 Offeret in cineres Pargama versa suos.
 Non Romam rerum dominam, tantisq; superbam,
 Innumeras gentes qui domuere, viris,
 Sed Solymam Ducis iniuncti certamine claram,
 Quo periire simul mors, Sygiusq; draco.
 Quæ licet in nihilum per plurima bella redacta est,
 Barbarico in sacrum mota furore solum.
 Attamen urbs nulli tectis, opibusq; secunda
 Ausonio nondum milite pressa, fuit.
 Delphicus hanc Adrichom calatam misit in auras,
 Illustre à Christi nomine, nomen habens.

Dispo.

Disposuitq; suo cunctos sic ordine vicos,
Mœnia cum portis, templa, theatra, domos:
Omnibus vt palmam facile eripuisse putetur,
Et summam laudem promeruisse sibi.
Quod citò percipiet nulla licet arte politus,
Hunc modò cum reliquis, conserat ipse typum.
Explicat historicis breuiter loca singula scriptis,
Christus vbi pœnas, suppliciumq; tulit.
Atq; vbi sunt veterum monumenta relicta parentum,
Diuino gesta numine signa rei.
Qua latuere prius vis ergo noscere mira,
Mira liber pandet, qua latuere prius.
Queis non exiguos sumptus fecere videndis,
Iudaam longa qui petiere via.
Quare Adrichom nostri debent tibi iure nepotes
Multa, quod hoc pacto sæcla futura iuuas.
Sed quia contemnis, quicquid miramur in orbe
Ferrarum, merces sit tua sola Deus.

PRAE-



PRÆFATIO.

CHRISTIANO LE-

ctori Christianus Adri-
thom. S.



VM historię veritas
fundamentum sit & Hieron.
fidei, & intelligentię tom. 3. e-
spiritualis, Christiane pist. 27. ad
lector, rerum autem Dard.
gestarum historiã absque locorũ
cognitione ceca sit; eorũ verò cog-
nitio multum lucis tum historiã
veritati, tum spirituali eius inter-
pretationi præbeat: idcirco hoc in Operis hu-
opereduo summa diligentia mi-
hi obseruanda existimaui. Primò; ius ratio.
vt Hierosolymã, vrbium omniũ
clarissimã totoq; Orbe celeberrimã,
cuius frequentissima in sacris
& profanis historijs sit mentio, ve-
ram ac viuam imaginẽ, sicut Chri-
sti ætate floruit, perfectamq; tem-
pli, famã super æthera noti, ac eter-
nã memoria digni, formam, ex sa-
cro sancta Scriptura, & classicis scri-
ptoribus, atque vetusta fidelium tra-
ditione, in tabula Apelleo penicil-
lo ad

B

PRÆFATIO.

Id ad vnguem deliniarem: ac singulorum locorum nomina, origines, situs, formas, & insigniores quasque eorum historias Latronica breuitate describerem. Secundo, vt passionis Christi loca, quæ religiosè à maioribus obseruata, etiam nunc à fidelibus magna pietate honorantur, suo quæq; loco collocarem, & quid in vnoquoque perpeßus sit, tãquam iam ante oculos gereretur, viuide depingerem: depicta verò, dilucida breuitate explicarem. Hinc enim, quæ quantaq; nostri causa passus sit, & clariùs intelligetur, & cõmodiùs memoria retinebitur. Cõterum erunt fortasse qui hoc nostrũ studium minus probabunt, quòd pleraq; ex maiorum traditione habeamus; quibus respõdeo, etiã hĩc locũ habere posse insignẽ illam S. Hieronymi Ecclesiæ Doctõris sententiam, omnium Catholicorum

Hieron.to. ore probatã: *Traditiones Ecclesiasticar. Epist. 28. cas. præsertim quæ fidei non officiant, ita obseruandas, vt à maioribus traditæ sunt.*

um.

Vttaceam interim nimis temerarium,

PRAEFATIO.

rium, imò prorsus impium esse, id
nunc tandem velle negare, quòd
piè, quod semper, quod ab omni-
bus est receptum. Quicunque er-
gò Christi sanguine abluti, Chri-
stianum ab eo nomen gerimus, at-
que si nomini fides respondeat,
& vita à veritate non dissentiat,
Christi meritis & gratia saluàdi su-
mus, credamus quod incorrupta
& veneranda credidit antiquitas,
nullatenus recedamus ab his, quæ
Maiores nostros sine suppositione
celebrasse, toti Orbis consensu ad
nos vsq; deuolutum est. Grataq; a-
nimi pietatesepe ea recolam⁹ loca,
quæ passionis Christi memoriã sa-
lubriter nobis ingerunt: & ad quæ
hæc tabula nos manu ducit, fidei
mentisq; nostræ oculis eundẽ Dei
filiũ quasi antè nos præsentem in-
spiciamus penitusque intueamur
maximo ipsum salutis nostræ yr-
gète amore, Paschali coena in Coe- *Passionis*
naculo Sion peracta, in hortũ Oli- *Christi Epist*
ueti progressum, præ imminenti- *tome.*
um afflictionũ angustia orare ac
sanguinẽ sudare. Mox à scelerato

PRAEFATIO.

Iuda tradi, à ludæis, vt agnus à lupis, inter clamorum armorumq; strepitus truculenter capi, vinciri, trudi & ad domum Annæ duci. Ibi alapa cædi. Inde ad Caiphæ palatium trahi, inibi falso accusari, dānari, conspui, velari, palinīs pugnisque percuti, ac varijs modis tota nocte illudi & affligi. Manē per vrbs medium ad Pilati aedes rapi. Hinc ad Herodis palatium abduci iterumque accusari, ab eo sperni, illudi, ac morionis instar candida veste indutum, per aliam ciuitatis viam ad Pilatum reduci. Ibi denuō multorum criminum accusari, nudari, dirē flagellari, purpura indui, spinis coronari, variē derideri, conspui, vellicari, alapis & arundine percuti: sicque tractatū populo ostendi, ac morti adiudicari. Deinde graui cruce onerātū, acerbis & cruentis gressibus populo omni spectante, per magnam ciuitatis partem, perque portam iudiciariam, & extra urbem per arduam & petrosam viam fuziente militum violentia trahi, tūdi,

PRAEFATIO.

di, vrgeri, & ad Caluaria montem
perduci. Ibi rursus nudari, lassum
felle potari, ipsoque meridie cru-
ci adfigi, affixum in altum erigi. In
cruce autem per tres horas suspen-
sum conuicijs modisque varijs ir-
rideri, sitientem aceto potari, deni-
que eum, qui vna sanguinis gutta
Mundū saluare poterat, per quin-
que vulnerum riuos suam toto cū
sanguine vitam nobis effundere.
In huius sanè rei figuram, olim ser *Num. 21.*
pentem aeneum à Moysè in deser- *Ioan. 3.*
to erectum, aspicere debebant ij,
qui sani & salui esse desiderabant.
Ad hoc etiam spectaculum Pater
cœlestis fideles quasque animas e-
uocans: *Egredimini, inquit, filie S.ō.* *Cant. 3.*
& *videte Regē Salomonem:* imò plus-
quam Salomonem, in *d. ad matē,*
quo coronauit illum mater sua: natura
quidem illa mater, corde autē sœ-
ua eius nouerca, Synagoga. Simili-
ter & Christus in cruce pendēs cla-
mat: *O vos omnes qui trāsitis per viam,* *Thren. 1.*
attendite, & videte si est dolor sicut do-
lor meus.

Nec solū ad considerandum &

PRAEFATIO.

Exod. 25.
Hebr. 8.

meditandum hæc, sed & ad imitan-
dum Deus in sacra Scriptura spiri-
tuali sensu interpretata nos horta-
tur, cum ait: *Inspice, & fac omnia secun-*
dum exemplar, quod tibi in monte mon-
stratum est.

Liber π^{av}
αἰγερὸς.

Omnia siquidem vitæ præcepta,
quæ saluator noster toto prædica-
tionis suæ tempore tum verbo tum
exemplo nos docuit: ea vno passio-
nis die in seipso expressit. Quare si
Christum non solum verbo, sed
etiam opere imitari voluerimus
ex viua ipsius in monte Caluarie
crucifixi effigie, veluti ex aureo li-
bro, qui nobili trium electissimarum
linguarum titulo insignitus,
& lanceæ, clauorum, spinarum, ac
flagrorum calamis in purissima Ag-
ni immaculati membrana, purpu-
reo eiusdem sanguine cōscriptus
est, docti pariter & illiterati facili
compendio perfectam Theologi-
am, saluberrima Medicinæ reme-
dia, summam Iuris ac iustitiæ peri-
tiam, Artium liberalium scientiã,
Veræ humilitatis, obedientiæ, pie-
tatis, charitatis, patientiæ, omniū
deni-

P R A E F A T I O.

denique virtutum perfectissima
queq; addiscere, & ad Christi amo-
rem atq; imitationem inflamma-
ri possumus.

Sic B. Dei genetrix stans iuxta *Cōtempla-
tio Crucifi-
xi.*
dominicam crucem, non solum *Ioan. 15.*
corpore, sed & corde per fidē (quæ
in ea non vacillauit) filij sui vulne-
ra pijs spectabat oculis, eaque cōfe-
rens in corde suo, adeò confortata
est, vt iam, quemadmodum Am- *Amb. in Lu-
ca. cap. 23.*
brosius ait, pro humani generis sa-
lute etiam mori esset parata. Sic *Ioan. 19.*
Ioannes Crucifixi latus lancea a-
periri, atque inde manare sangui-
nem & aquam fixis oculis & vi-
dit, & testimonium eius perhi-
buit: qua quidem consideratione
tantum profecit, vt hinc tandē ab-
solutissimus Theologus, Sanctissi-
mæque Trinitatis aquilinus Con-
templator euaserit. Sic latro cū *Luc. 23.*
crucifixū videret & audiret, mox
ad Christum conuersus, ipsumque
confitens, homicidij penā (inquit *Hieron. to.
1. epist. 13.*
ille sacri nominis Heros) fecit mar- *ad Paulin.*
tyriū, & crucem mutauit paradi-
so. Sic & Centurio ex hoc specta-

PRAEFATIO.

Marc. 15. gulo tantum fidei accepit robur,
 vt sub cruce inclytus factus sit Chri-
 sti Confessor, & postea etiam Mar-
 tyrio, vt ait Chrysostomus, sit coro-
 natus. Quin & Thomas crucifixi
 vulnera conspiciendo & contre-
 ctando ita fide illuminatus est,
 vt Christum & Dominum & De-
 um suum clarè profiteretur. Hæc
 cum ita se habeant, & amor, vt ma-
 gnes attrahit ferrum, ita amorem
 alliciat; quis est quæso, quem tam
 vehemens Christi amor, imò ar-
 dor, ac flamma, non afficiat, inflā-
 met atq; accendat? Quis cum mo-
 rienti Christo omnes compatian-
 tur creaturæ, Sol obscuretur, ve-
 lum tēpli scindatur, terra mouea-
 tur, petraë rumpātur, sepulcra ape-
 riantur, mortui resurgant; Quis di-
 co non admirabitur, quis non ob-
 stupefcet solos duros & induratos
 Adæ filios, quorum causa morie-
 batur; hoc tanto beneficio non
 moueri?

Adamas durissimus ille lapis,
 hirci sanguine, ferrum ignis calo-
 re emollitur; & Christiana pecto-
 ra plus-

P R A E F A T I O.

ra plusquam adamantina & ferrea,
Christi nec sanguine nec igne e-
molliuntur: at Dei filium rursus
sibimetipsis crucifigunt, ostentui
habent, conculcant, & sanguinem *Heb. 6. 10.*
testamenti pollutum ducunt?

Ecquid dignius obsecro, quid
iustius, quid æquius ac salutaris
esse nobis posset, quàm ut sic amā-
tem redamaremus, atq; amatum imi-
taremur? Nam si quid hac in re dif-
ficile, si quid graue videtur, illud
amor suaue iugum Domini, leue ac
facile reddit: leuis est enim labor
omnis amanti: ac iuxta celebrem
illam S. Gregorij sententiam, *Nihil*
admodum graue est, quod non equanimiter toleretur, si Christi passio ad memoriam reducat. *Gregor. in quadam e-*
Parua enim toleramus, si recorde- *pistola.*
mur quā dura verba, duriora ver-
bera, durissima supplicia pro no-
bis ille passus sit, qui in capite tulit
coronam, in oculis velamen, in au-
ribus cōiugia, in ore fel & acetum,
in facie sputa & alapas, in genis vel-
licationem, in humeris crucem, in
corde moerorem, in visceribus cō-
cussionem, in corpore flagella, in

P R A E F A T I O.

Isai. 1.

membris extensionem, in manibus & pedibus perfossionem, denique à capite ad pedum plantas vsque innumera sustinuit vulnera, & dolores. Vnde sicut quondam amarâ aquâ Mara, iniecto à

Exod. 15.

Moyse ligno in dulcedinem versæ sunt: ita omnis nostra tribulatio, si Christi crux adhibeatur, dulcescet, eiusque fel in mel conuertetur. Harum enim saluatoris nostri afflictionum meditatione fides illuminatur, spes roboratur, charitas inflammatur, virtutesque omnes augentur.

*August. in
ls. de virgi
nitate.*

Quamobrem non minus verè, quàm piè ignitis verbis ad id ipsum nos prouocans Ecclesiæ lumen D. Augustinus, *Inspice*, inquit, vulnera pendens, sanguinem morientis, precium redimentis, cicatrices resurgentis: caput habet inclinatum ad osculandum, cor apertum ad diligendum, brachia extensa ad amplexandum, totum corpus expositum ad redimendum. Hæc quantas sint cogitate, hæc in statera vestri cordis appendite, vt totus vobis figatur in corde, qui totus pro nobis fixus fuit in cruce. hucusque Augustinus. Vnde non semel hæc meditatum esse sat sit, iuuet vsq; recolare: de-

P R A E F A T I O.

re:decies,imò milies repetita magis ac magis iuuabunt. In cuius salutare passionis contemplatione etiamsi multū proficiamus, nunquā ad perfectam eius cognitionē perueniemus, sed semper nobis supererit, quod quæramus: cuius plena cognitio cælesti patriæ reservatur. Interim in his die nocteq; contemplari, in his ociari ac negociari, in his gloriari ac totos esse: his inuigilare, his indormire, his immori, Christianissimum ac maximè salutare est. Vale.

Loci aliquot sacrae Scripturae
in laudem Ierusalem.

Threnorum II.

Heccine est vrbs perfecti decōrū, gaudium vniuersae terrae?

Ezechielis. V.

Hec dicit Dominus Deus: Ista est IERUSALEM, in medio gentium posui eam, & in circuitu eius terras.

H. Paralippomen. VII.

Eb g; locum istum mihi in domum sacrificij.

*Ierusalem quae edificatur ut ciuitas: cuius participat eiq; in illis. 3. Psal. 121.
De Psalms 141. Laudā Ierusalem Dñi.*

Psal-

PRAEFATIO.

Psalmo. LXXIII.

*Deus autem Rex noster ante secula,
operatus est salutem in medio terra.*

Isai. II. Mich. III.

*Deus exhibet lex, & verbum Do-
mini de IERUSALEM.*

Apocalypf. XXI.

*Vidi sanctam civitatem IERUSA-
LEM nouam, descendentem de celo, à
Deo paratam, sicut sponsam ornata vi-
ro suo.*

Tobiae XIII.

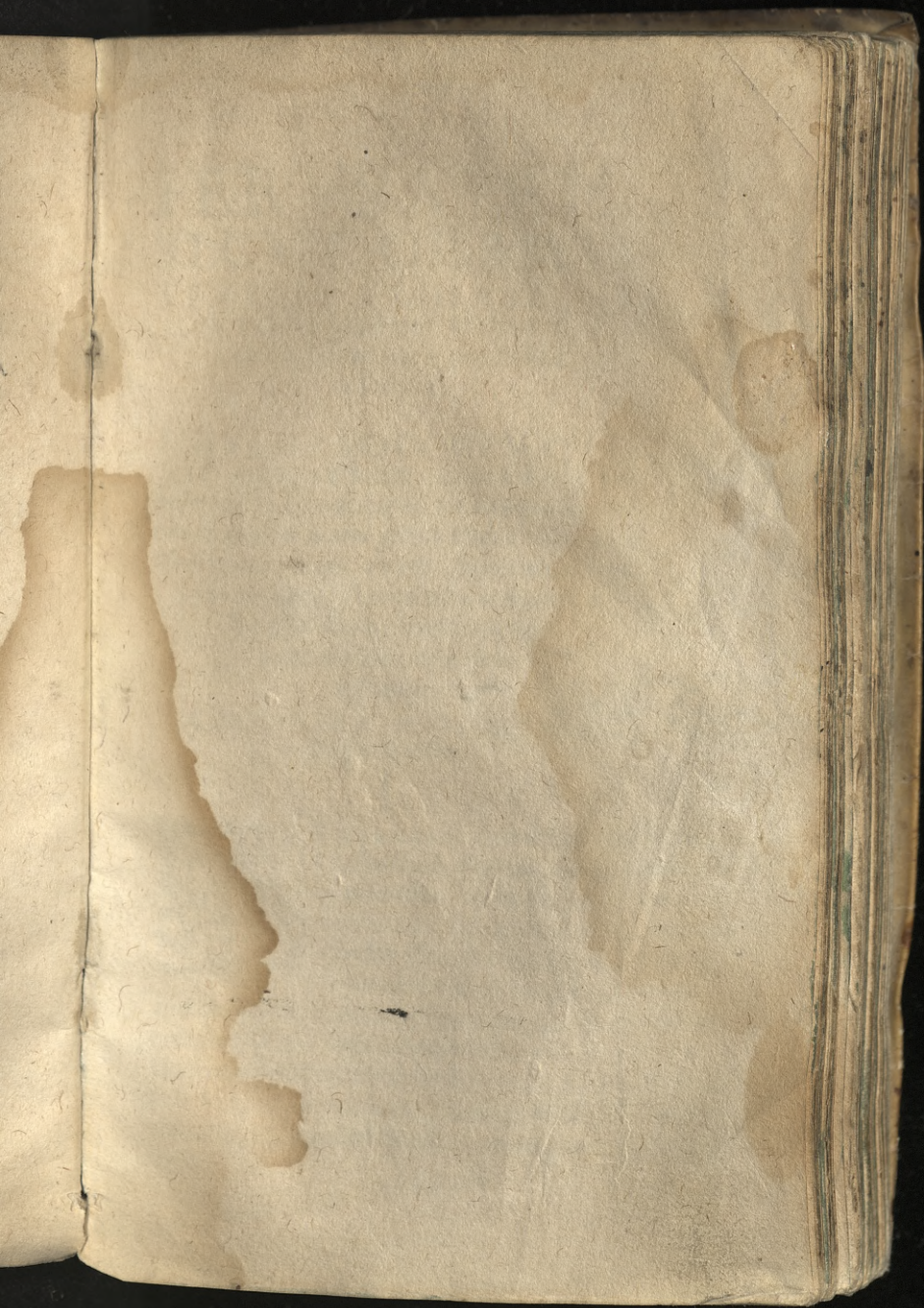
*IERUSALEM ciuitas Dei,
luce splendida fulgebis, & omnes fines ter-
ra adorabunt te. Nationes ex longinquo
ad te venient: & munera deferentes, a-
dorabunt in te Dominum, & terram tu-
am in sanctificationem habebunt. Nomen
enim magnum inuocabunt in te. Maledi-
ci erunt qui contempserint te, & condē-
nati erunt omnes qui blasphemauerint te,
Benedicti erunt, qui edificauerint te.*

Tu

PRAEFATIO.

Tu autem letaberis in filiis tuis, quonia
omnes benedicentur, & congregabuntur
ad Dominum. Beati omnes qui diligunt
te, & qui gaudent super pace tua, & qui
videbunt claritatem IERUSALEM.
Porta IERUSALEM ex sapphiro &
smaragdo edificabitur: & ex lapide pre
tioso omnes circuitus murorum eius. Ex
lapide candido & mundo omnes platea
eius sternentur: & per vicos eius ALLE
LVIA cantabitur. Benedictus Dominus;
qui exaltauit eam, ut sit regnum eius
in saecula saeculorum super
eam. Amen.





I
S
T

SI
IE
passi
uata
Chr



dio
tan
put
ficu
lust

IERVSALEM.

2. *Hiero.* cus olim fuerit electus à deo locus : ac non
ibid. tantum fidelis cuiusque animæ, verum etiã
Ioslib. 3. electæ militantis Christi in terris ecclesię, deni-
bel. Iuda. que & beatę illius in cœlo triumphantis exsisterit
cap. 2. figura. Vrbs perfecti decõris, gaudium
Deut. 16. & exultatio vniuersę terrę. Hęc circa an-
17. num à Mundo creato, bis millesimum & vi-
Psal. 47. gesimum tertium tempore Abrahami à Mel-
Tren. 2. chisedec rege condita. Hebraicẽ S A L E M,
Gen. 14. Gracẽ verò S O L Y M A vocata est: atque
Iosli. 7. an. ab eo quinquaginta annis possessa videtur.
Iud. ca. 3. Quam deinde Iebusæi, à Iebusæo filio Cha-
el. 1. 7. bel. naan prognati, occupauerunt: à quibus I E-
Iud. ca. 18. BVS, & IEBVSAEVM aliquandiu dicta
Gen. 10. est. quo tempore eius regem Iosue occidit. Te-
Ios. 10. 15. nuerunt autem eam Iebusæi annos octingen-
18. tos & viginti quatuor. tantumque vrbis fide-
Iud. 1. 19. bant firmitati, vt Dauide rege ipsam oppugna-
2. Reg. 5. turo, per contemptum cæcos, claudos, ac muti
1. Par. 11. los in mœnibus collocarint, distitantes hos ad
Ios. 1. 7. an. arcendum hostem sufficere.

cap. 3. A T Dauid cùm diuina ope adiutus ciui-
 tate potitus esset expulsis Iebusæis, eam per cir-
 cuitum reedificans, arce muniens, & inhabi-
 tans, totius Iudę prouincię Metropolim, ac
Hier. to. 3. Regni caput fecit: atque deinceps I E R V S A-
de loc. He- L E M, quasi I E B V S S A L E M, b. elemento eu-
bra. lit. l. phonię gratia in r. mutato, Gracẽ autem in-
 flexo vocabulo H I E R O S O L Y M A appellata
Eus. Euãg. est. Sunt tamen qui scribunt à templo, quod
prap. li. 9. Solomon in ea magnificentissimum constru-
3. Reg. 3. xit, Hierosolymam quasi Hieron Solomonis
5. 6. 7. 9. 10. nuncupatam. Nam Græci *ἱερόν* templum vo-
 cant.

IERVSALEM.

cant. Succedente tempore Salomon alijque & ceteri
reges Iuda magnam ei accessionem adiunxe- *Iof. lib. 8.*
runt, illamque validissimis portis, turribus, mu- *ant. ca. 2.*
ris, & fossis; item templo, palatijs, præclaris. & 5.
simisque edificijs ita munièrunt, atque exor-
nauerunt, vt totius Orbis inter vrbes miracu-
lum esset, ideoque silentio magis quàm infimo
sermone honoranda sit. Hoc ornatu ac splen-
dore annis quadringentis & septuaginta sep-
tem velut terrenus Paradisus floruit, habens
circuitum quinquaginta stadiorum, & per gy- *Iof. con. A-*
rum vrbis, fossam in lapide excisam, sexaginta *pion. li. 1.*
pedum profunditate, latitudine verò duceto- *Strabo Geo-*
rum & quinquaginta. in qua commoraban- *graph. l. 16.*
tur hominum circa centum & quinquaginta
milia. Verùm cum principum populi que im- *4. Reg. 16.*
pietas non modò templum idolorum abomi- *21. 2. 25.*
nationibus profanasset, sed etiam sanguine in- *2. Par. 28.*
noxio crudeliter effuso urbem ad os vsque im- *33. 36.*
pleuisset, Diuina ultione vnà cum Templo,
principibus & populo per Nabuchodonosor
Babyloniæ regem (Dei autem flagellum) i- *Mich. 3.*
ta funditus euersa, ac septuaginta annis de- *Ierem. 25.*
solata fuit; vt Sion quasi ager araretur, & *26. 29.*
Ierusalem quasi aceruus lapidum esset, &
mons templi quasi excelsa siluarum: vtque in-
terea, teste Hieronymo, nec auis volauerit, nec *Hier. to. 3.*
bestia pertransierit per eam. Posthac templo *trad. Heb.*
duntaxat agrè extructo, portis, turribus & moe *in 2. Par. 15*
nibus carens, à Iudæis de Babylonica captiuitate *1. Esd. 1. 2.*
reuersis annos sexaginta tres inhabitata est. *3. 4. 5. 6.*
Ceterum à Neemia intra dies quinquaginta *Neem. 1. 2.*
duos ambitu triginta trium stadiorum, por- *2. 4. 5. 6. 7.*

IERVSALEM.

4
 tis, turribus, validoque muro cincta; & postea
 à Machabæis, Herode, & alijs, perquam magni-
 ficè publicis ac priuatis ædificijs ornata, pristi-
 no nomine ac statu annis quingentis & vigin-
 ti quatuor gloriosa & populosa claruit: vicos,
 propter domorum frequentiam ac densita-
 tem, habens multos & angustos. Quo tempore
 ibi, ceu in theatro, Iesus Christus salutem no-
 stram operatus est: atque inde, velut à centro,
 Apostoli Euangelicam prædicationem, in vni-
 uersum terrarum Orbem diuulgauerunt.

Sed Titus Cæsar Romanus in occisionis
 christi vindictam anno post Christum passum
 trigesimo octauo, eam muro triginta nouem
 stadiorum triduò circūdedit, ac Iudæos ex om-
 ni tribu festum Paschæ ibi celebrantes, vrbe ve-
 lut in carcere conclusit. Vnde vrbs illa toti mū-
 do admirabilis, facta est & spelunca latronum,
 & sepulcrum mortuorum. Nam intestinis cœ-
 dibus, fame, peste, & gladio, vnde-
 cies centena Iudæorum milia in ea perierunt. Ipsamque vr-
 bem totam ita funditus Titus eruit, vt qui ad
 eam accessissent, habitata aliquando esse, vix
 crederent. Tres autem turres Herodianas,
 nempe Hippicum, Mariamme, & Phaselum,
 quæ tam magnitudine, quàm pulchritudine
 præter alias eminebant, ciuitatisque eam muri
 partem, quæ eas ab occidenti cingebat, incon-
 cussa reliquit, tum vt esset castrum Romanis
 militibus illic custodiæ causa relinquendis, tum
 vt posteris indicarent, qualem vrbem, quam uic-
 munitissimam, Romanorum virtus obrinuif-
 set. Sed post annos sexaginta quinque, Iudæis
 rur-

1. Mach.
 12. 12. 14.
 Ies. 6. be. 6.
 10. 1 bel. 13
 & cat.
 Psal. 73.
 Isai. 2.
 Mich. 4.
 Act. 1.
 Mar. 16.
 Psal. 18.
 Ios. 6. bell.
 13. & 7 bel
 14. 17. &
 18.

Lin. 0 fvi
 72/14 Apr.
 in m. d. d. d.

Luc. 19.
 Eu. in Chro

IERUSALEM.

5

sum rebellantibus, Aelius Adrianus Imperator multa eorum millia deleuit, ac turres illas cum relicto muro penitus destruxit, iussitque ciuitatem aspergi sale. quo facto, iuxta Salutaris Oraculum, non est relictus vrbis lapis super lapidem. Ciuitatemque, pomerij, eius plurimum contractis, denuo extruens, vniuersum montem Sion, vnà cum Palatio Salomonis, Reginæ, & domo saltus Libani: item Portam angulij, & castrum Assyriorum, totumque, cum bo- realem angulum, ad portam sterquilinij & Portam Ephraim vsque, vrbis ambitu exclusit: montem autem Caluarie, & Sepulcrum Domini, quæ prius extra mœnia fuerant, vrbis muro septentrionali inclusit; & in fronte eius portæ, quæ Bethleem ibatur, suam in marmore sculpsit, Iudæis eidem subiectis, hoc modo significans, eos Romanæ subiacere potestati: quibus & edicto interdixit, ne ampliùs urbem illam introirent, aut ex loco quopiam excelsiore eminùs aspicerent, eamque deinceps à suo prænomine AELIAM CAPITOLIAM nuncupari voluit. Post hæc verò à Christianis inhabitata, & Patriarchali sede insignita, successu temporis recepto nomine IERUSALEM, annis quingentis in Christiana Religione floruit.

Porrò anno à Christo nato sexcentesimo trigésimo sexto, à Saracenis in Aegypto regnantibus capta, & annis quadringentis sexaginta tribus possessa fuit.

Deinde anno Christi millesimo nonagesimo nono, à Christianis, duce Godefrido de

nic. & Hist.

Eccl. li. 4.

cap. 6.

Hier. in lo.

Act. Apo.

li. H.

Nicep. 3.

Hist. Eccl.

24. Broca.

in descrip.

locorū ter-

ra sancta

itinere 6.

Vvilhelm.

Tyr. histo.

bel. sac. lib.

14. ca. 12.

Iacob. vit.

cap. 55.

Onuphr. in

Chron. Ec

clesiast.

Vvilhelm.

Tyri arch.

hist. bel. sa

erilib 8. Bullion, qui & primus vrbis murum transcen-
c. 5. 18. 19. dit, Idibus Iulij magna fortitudine ac sum-
20. 21. & ma vi expugnata est, feria sexta, hora nona, ea-
l. 9. ca. 1. 2. dem scilicet die & hora, qua Christus mor-
& 9. Iac. tuus est. tantaque per ciuitatis plateas, vicos, &
de Vitria. angiportus, ac ipso in templo, tùm ciuium,
cap. 20. tùm eorum qui ex vicinis oppidis & suburba-
B. Salig. nis in eam confluxerant, facta est strages, tan-
in epist. ad taq; sanguinis effusio, vt nemini nisi per inter
Ioan à Lo- emptorum funera transitus pateret, ac talos tè-
tharingia nus in occisorum sanguine graderentur, vtque
Cardin. ipsi victores à planta pedis vsque ad verticem
 cruore maderent. Qui vrbe potiti, armis ac for-
 dibus depositis, loca venerabilia, Christi præ-
 sentia, passione, resurrectione, & ascensione san-
 ctificata, à fidelibus qui in Ierusalē habitabant,
 sibi ostensa, nudis vestigijs mira deuotione die-
 bus septem circummiserunt & deosculati sunt.
 Octaua autem die vnanimiter ducem Godefri-
 dum elegerunt, ac Regem Ierusalem creau-
 runt. At vir Deo plenus, humilitatis causa, coro-
 nā aurea, Regū more, in sancta ciuitate noluit
 insigniri: ea contentus, & illi reuerentiam exhi-
 bens, quam humani generis Imperator, in eo-
 dem loco vsque ad crucis patibulum pro no-
 stra salute spineam deportauit. IERUSALEM
Bas. Herol. itaque à Christianis recuperata, ab eisdem per
Bel sacrico octoginta octo annos retenta fuit. Postea an-
tinuat li. 1. no nimirum millesimo, centesimo octogesi-
cap. 7. & l. mo septimo secunda Octobris, feria sexta dis-
6. cap. 10. sidentibus (proh dolor) inter se Christiano-
Matt. Pal. rum principibus, à Salahadino Aegypti Solda-
merius in no per deditionem recepta est, sub eo pacto
 vt li-

I E R V S A L E M.

7

ut liceret Christianis tantum efferre, quantum *chronic.*
 quisque suis humeris posset, qui eam tenuit an- *Massaus in*
 nis trecentis & triginta. Anno autem Domi- *chronic.*
 ni millesimo quingentesimo & decimo septi- *Onuph. in*
 mo à Selimo Turcarum Imperatore inuasa, *chronic.*
 eodem murorum ambitu à Turcis etiamnum
 possidetur: qui eam Cuzumobarech, siue Cods
 barich, hoc est, urbem sacram nominant. A
 prima itaque eius fundatione, in præsentem
 usque Christianum millesimum quingentesi-
 mum octogesimum quintum, fluxerunt anni
 ter mille, quingenti, & viginti duo.

LOCI INTRA

VRBEM.

PRIMA PARS VRBIS.

2.

Psalm. 2. 25.

Ioel. 2. 3.

Io. 6. bel. 6.

Et 15. ant.

14.



MONS SION, qui aliàs MONS Nicep 8.
 DOMINI, item & MONS SAN *hyst. Eccl.*
 CTVS dicitur, cæteris monti- 30.
 bus multò est excelsior, & in Brocard. i.
 prolixitate directior: in modum *timer. 6.*
 theatri forma semicirculi urbem *Salig. tom.*
 toto australi tractu ambiens, ac veluti specula *6. cap. 6.*
 in eminenti, solida, & prærupta vndique rupe Di *Isai. 14.*
 uinitus fundatus, planiciem habebat oppidi in *Bas. Hieros.*
 star: amœnusque; existens valde, celi excellentiam *bel. sacr.*
 & delicias representabat. Cuius verticem vali- *cotin. lib. 1.*
 da arce, ambitu verò firmis altisque; muris, por- *cap. 8.*
 tis & turribus Iebusei primò munerunt. Quos 2. *Re. 3. 1.*
 cum Dauid rex expulisset, arcem & circum- *Paral. 15.*
 quaque muros, portas, ac turres multò mu- 15,
 nitio-

C 4

nitio-

nitiores reddidit, montisque planiciem intrin-
Psal. 17. secus in plateas & vicos distinxit, atque inibi
86. sibi ac suis heroibus fortibus domos edificauit,
19. 6. bel. 6. vocauitque CIVITATEM DAVID. Quæ et
1. bell. 1. iam à Iosepho CIVITAS SUPERIOR, & PARS
 SACRA appellatur. Eundem montem Macha-
1. Mac. 4. bæi per circuitum reedificantes, solidis muris
Ios. 7. bell. ac turribus altissimis munitissimum fecerunt:
15. & 16. ita vt vi nunquam, sola verò fame capi pote-
Isai. 2. rat. vbi & multæ angustæ viæ, & frequentes
Mich. 4. ciuium ades positæ erant. De monte hoc iux-
Isai. 49. ta Prophetarum oraculo lex ac lux Euangeli-
Luc. 2. cæ veritatis exiuit, & velut ab ipso capite, in o-
Athor. 13. mnium gentium salutem, per totum Mundi
 corpus effusa est. Quem cum Romani Dei nu-
 tu (seditiosis subitaneo quodam timore hinc
 inde à muro diffugientibus, & in cloacis se oc-
 cultantibus) præter spem & sine sanguine ce-
 pissent, in angustias viarum strictis gladijs fusi,
Ioseph. 7. vnumquemque obuium, nullo habito discrimi-
bell. 16. ne, trucidabant, domosque totas, cum om-
 nibus qui eò confugerant, igne admoto concre-
 mabant, multas verò vastantes domos quas præ-
 dæ causa penetrassent, integras mortuorum fa-
 milias, & plena (quos fames cõsumperat) mor-
 tuis tecta offendeiebāt, tetrum autem aspectum
 illum abhorrentes, vacuis manibus egrediebā-
 tur, ac rursus obuios quosque transfigendo,
 & angusta viarum cadaueribus obstruendo, to-
 tam ciuitatem sanguine diluebant, quæ (Iose-
 pho teste) cruore adeò fluebat, vt pleraque incē-
 forum, cadium largissimus sanguis extingue-
 ret. Porro ingruens nox cedes quidem minuit,
 incen-

MONS SION.

2

incendium verò auxit. Postero autem die Titus intrò ingressus, & alia, & ciuitatis munitio-
nes ac turrium cautes miratus est, quas tyranni
per dementiam spontè deseruerant. Conspe-
cta denique solida earum altitudine, itemque
magnitudine subtilique singulorum lapidum
compagine, quantūque paterent vel quantum
erigerentur, Deo, inquit, planè adiuuante pug-
nauimus, & Deus erat qui detraxit ab istis mu-
nimentis Iudeos. Nam quæ hominum manus,
aut quæ machinæ aduersus istas valerent? mul-
taque eiusmodi cum amicis collocutus est.

Ceterum postea mons iste vrbe licet exclu-
sus, iterum edificijs ornatus, & inhabitatus fuit.
Nūc autem extra urbem eorum ruinis plenus,
pro maiori parte incultus iacet.

LOCI MONTIS

SION.

3.

ARX SION, antiqua & munita, in verti-
ce montis Sion condita, & instar coronæ
eum cingens, tutum erat **PRAESIDIUM**
pro decore & defensione ciuitatis & templi: ac
quasi tantæ vrbis Capitolium. In hac prius ha-
bitauerunt Iebusei. Quos Dauid vi eiciens, ar-
cem occupauit, & accipiens, ab Hirā rege Tyri
lapides, ligna, & artifices, edificauit ex ea firmū
sibi **PALATIUM**, & domum cedrinam, ac So-
lium Regium. In qua quidem arce deinceps ip-
se Dauid, alijque Reges Iuda habitauerunt, ac

4. Reg. 13.

2. Reg. 5.

7. 11.

3. Reg. 1.

1. Paral. 11.

ac 17.

C 5

ea pro

LOCI MONTIS SION.

ea pro regni sede vñ sunt. Ideoque arcta militum custodia assidue seruabatur, & passim vocata fuit Arx Regia, & Domus Dauid; aliàs Sedes, Solium, & Thronus Dauid; item Aula, & Domus Regis, &cet. In hac arce crudelissimus tyrannorum Antiochus Syriæ rex, qui Græco vocabulo *ἑπιφάνης*, id est, Illustris dictus, potius *ἑπικράτης*, hoc est, Infans, dici meruit, posuit præsidium gentium: vnde tempore Machabeorum diu multumque Iudeos afflixit. Quas cum Simon Machabeus fame ad deditionem compulisset, arcemque ab idolorum sordibus mundasset, intrauerunt in eam cum ramis palmarum, cymbalis, nablis, hymnis & canticis: & collocauit in ea viros Iudeos ad tutelam ciuitatis & regionis. Nunc verò eius ruinæ tantum visuntur.

Neem. 3.

Jerem. 32.

39. 6. 40.

CARCER REGIVS, cum turri excelsa, quæ eminebat domo Regis. In hoc carcere Ieremias, eò quòd urbem capiendam prophetaret, fuit clausus: & tandem ex eo. capta vrbe, per Nabuchodonosor liberatus est.

S.

Ios. 15.

ant. 11. &

1. bel. 16. &

6. bell. 6.

CAESAREVM, & AGRIPIVM. Regia domus, quam Herodes Ascalonita in superiori ciuitate sibi extruxit: edificauit enim in regia sua duas sedes maximas ac pulcherrimas, marmore & auro fulgentes, quibus ne templum quidem vsquam conferri posset, easque Cæsaris Augusti, & Agrippæ generi eius, suo-

suorum
am, A

C
ma
lis c
cum
ris &
Inibi
sas) st
manu
buit,
dedit
remi
Osta
& clar
buit. I
thias i
rogat
ctus v
speci
dit: a
uerf
min
mor
Step
ti. lb
& in
dei Sy
Eo

LOCI MONTIS SION. 11

suorum amicorum vocabulis, vnam Casare-
am, Agrippiam alteram nominavit.

6.

COENACVLVM SION, situm circa me-
dium montis Sion, magnum, stratum, & *Matt. 26.*
ornatum erat. in quo Christus in vlti- *Marc. 14.*
ma Cœna agnum Paschalem cum Aposto- *Luc. 22.*
lis comedit, eorum pedes lauit, & mensæ ac *Ioan. 13.*
cumbens sub panis viniq̃ue speciebus corpo-
ris & sanguinis sui sacramentum instituit.
Inibi die resurrectionis (ianuis clausis ingres- *Luc. 24.*
sus) stans in medio discipulorum, eis sui lateris, *Ioan. 20.*
manuum & pedum vulnera conspicienda præ-
buit, & coram illis comedit: deinde inflando
dedit eis Spiritum sanctum, simul & potestaté *Ioan. 20.*
remittendi & retinendi quorūcūq; peccata.
Octauo post die hic Thomæ Apostolo lanceæ *Act. 1. 2.*
& clauorum vestigia videnda & palpanda exhi- *Hier. 10. 1.*
buit. Isthic & post ascensionem Domini Mat- *epist. 27.*
thias in Iudæ proditoris Apostolatū fortè sub- *ad Eustoc.*
rogatus est. Ibidem die Pentecostes Spiritus san- *vir. 6. 10.*
ctus vehementi cum sonitu, ignearū linguarū *3. epist. 1.*
specie super centum viginti credentes descen- *ad Paulin.*
dit: ac prima Petri concione ter mille Iudæi cō-
uersi sunt & baptizati. Ibidē Iacobus frater Do-
mini, cognomento Iustus, primus Hierosoly- *Niceph. li.*
morum episcopus ab Apostolis est creatus: atq; *2. hist. Ecc.*
Stephanus, & reliqui sex, diaconi sunt ordina- *cap. 3.*
ti. Ibidē Apostoli primum celebrasse Conciliū: *Act. 6. 15.*
& in sua diuisione, Apostolicum Catholicę fi-
dei Symbolum condidisse videntur.

Eodem hoc loco Helena Constantini Im-
pera-

Niceph. 8. peratoris mater amplissimum longè lateque
bist. Eccl. 30. extruxit templum, in cuius postico Cœnacu-
Hier. to. 1. lum circumclufit. Quo in templo etate Hiero-
epist. 27. ad nani ostendebatur marmorea illa, COLYM-
Eustoch. NA, cruore Domini infecta, ad quam in domo
Brocard. i- Pilati vinctus fuit & flagellatus: cuius pars nūc
tiner. 6. monstratur in monte Caluarię, pars altera o-
Breid. die lim Constantinopolim translata, nunc Romę
12. Iul. in S. PETRI basilica Vaticana seruat. Porro
Salig. to. 7. in prefato Cœnaculi loco postea ædificatum
2. et 3. Pas. est monasterium Franciscanorum siue minori-
die 182. 183 tarum: qui ibi per aliquot secula diurnis no-
184. 227. cturnisque officiis Deo ministraverunt. Cete-
 ram anno Christi millesimo quingentesimo
 sexagesimo primo Turce (Franciscanis in aliud
 Cœnobiū intra urbem translatis) ex eorum
 monasterio Palatium sibi fecerunt: locumque
 hunc in tanta habent veneratione; vt non nisi
 discalceati eum intrent.

7.

Eccl. 24. **C**YPRESSI montis Sio valdè excellentes;
 quarum liber Ecclesiasticus mentionem
 facit.

8.

Ioan. 18. **D**OMVS ANNAE Pontificis, socii Cai-
Thren. 3. phæ, in qua Christus ab Anna de discipu-
Breid. 12. lis & doctrina sua interrogatus, cum se
Iul. publicè coram omnibus docuisse responderet,
 ob id à ministro alapa in maxillam percussus
 est. Vbi postea fabricatum est templum SS. An-
 gelo-

LOCI MONTIS SION. 13

gelorum, in quo etiamnum Græci monachi *Pas. d. 193.*
Christiani habitant, & sacris officijs Deo ser-
uiunt.

9.

DOMVS FORTIVM. in qua olim for- *Neem 3.*
tes & heroes Davidis habitabant, vbi et. *Liran. ib.*
iam, ceu in Palæstra, athletę & pugiles exercitij
causa digladiationibus certabant.

10.

DOMVS B. MARIAE VIRGINIS, in *Niceph. 2.*
qua post filij sui mortē cum Ioanne A- *hist. ecc. 3.*
postolo habitauit: vbi & eam anno post *21.*
Christi ascensionem decimo quarto mortis sol- *Eusebius in*
uisse debitum, atq; hinc in celum migrasse, ve- *chronic.*
terum traditiones & scripta habent. Quę qui- *Vuilh. Tyr.*
dē domus deinde facta est Ecclesia B. Marię, to- *bel. sacril.*
tius Mundi prima. Qua per Romanos destru- *8. cap. 5.*
cta, alia eodem in loco à Christianis exstructa *Breid. 12.*
fuit. quam decōram fuisse, eius ruine hodie et- *Iulij.*
iam probant. ipseque locus, ne vlla maculetur *Sal. to. 7.*
immundicie, stratis ordine lapidibus adhuc *ca. 2.*
cingitur. *Pas. d. 181.*

II.

DOMVS VIRIAE, vnius ex fortissimis *2. Reg. 11.*
militibus Davidis. cuius vxor Betsabee *23.*
in fonte (qui etiamnum ibi ostenditur)
sefe lauans, sua pulchritudine Dauidem, è sola
rio domus Regiæ ipsam conspicientem, pelle-
xit ad adulterium.

FORVM

14 LOCI MONTIS SION.

I2.

Io. 6. bel. 6. **F**ORVM SUPERIVS. à quo & superior ciuitas aliquoties forum superius vocabatur.

I3.

Act. 21. 22. **G**RADVS ARCIS seu castri. in quibus stas Paulus Apostolus, pro se causam dixit.

I4.

Neē. 3. 12. **G**RADVS SION. per quos in ciuitatem
Ios. 15. ant. **G**Dauid ascendebatur.

14.

I5.

4. Reg. 21. **H**ORTVS REGIS, qui & Hortus Oza
Neem. 3. dicebatur. in quo Manasses & Amon reges Iuda sepulti sunt.

I6.

Bas. Herol. **M**ELLO VORAGO ac vallis profunda
1. bel. sac. 8. & lata valde, quæ montem Sion à ciuitate inferiori discernebat: atque à porta

Broc. iti. 6. aquarum, occidentem versus vsque ad portam piscium extendebatur. Ab hac voragine Dauid montem Sion per gyrum ædificauit ac munivit. Huius concauitatem Salomon, vt commoda effer platea, (vnde etiam Platea portæ aquarum vocatur) æquauit, eamq; edificijs ornauit, quæ collapsa ab Ezechia reitaurata sunt. Hic Ioas rex Iuda à suis feruis in descensu Sela occisus est. Iosephi autem ætate hæc vallis Tyropæon appellabatur, in quam, vt idem scribit, domus creberrimæ delinebant: eratq; latissima,

LOCI MONTIS SION. 17.

lima, & habitationibus hominum frequentissima. Verum nunc vorago ipsa tota repleta est, re
lietis tamen prioris concauitatis vestigijs.

I7.

PALATIVM CAIPHAE, & summi cuiusque Pontificis, amplum & angulare. in quo habitavit olim Elias sacerdos magnus. In hoc palatio Iudeorum Principes congregati, inter sese consultabant, quomodo IESVM dolo caperent & occiderent: quibus ibidem à Iuda triginta argenteis est venditus. Postea etiam à Petro hic ter est negatus, & coram Caipha in sacerdotum & seniorum Concilio à falsis Iudeorum testibus accusatus. quibus cum nihil responderet, à Pontifice adiuratus, ut diceret, an esset CHRISTVS DEI FILIVS, cum id confiteretur, quasi blasphemiae convictus, Pontifice à Concilio sententiam exigente, sexaginta sex (vt scribunt) seniores condénauerunt eum esse reum mortis: & respondentes dixerunt, REVS EST MORTIS. Quapropter mox à ministris in faciem est consputus, oculis velatus, palmis pugnisque caesus, & prophetizare iussus, ac tota nocte varijs modis illusus, multisque blasphemijs vexatus, & vt paucis multa complectar, nullus mortaliu in hac vita cognoscet, quæ quantaq; hinc nocte illa perpeffus sit: Manè verò facto Iudeorum principes hic rursus conuenerunt, vt eum morti traderent: victumque abduxerunt, ac tradiderunt Pilato Præsidi. Hoc loco postmodum Helena Imperatrix Petro Apostolorum Principi pulchrū constituit templum.

Neem. 3.

Mat. 26.

27.

Marc. 14.

15.

Luc. 22.

23.

Ioan. 18.

Pasch. d.

19.

Thren. 3.

Nicep. 8. h.

sto. eccl. 30.

Breid. 12.

Iul.

Sal. 10. 7. templum, quod posterius S. Saluatoris nuncupatum.
ta. 2. uerunt. id quæ nunc Armeni professione Christiani tenentes, sua in eo sacra Deo peragunt.
Pas. d. 194.
195. 196.

18.

Neem. 3. **PISCINA SION.** quæ grandi opere constructa est.

19.

Ios. 15. ant. 14. & 7. **PONS SION.** quæ per vallem è ciuitate superiori ad templum transitus erat.
bel. 13. 15.

20.

Psal. 86. **PORTE SION.** quas diligit Dominus super omnia tabernacula Iacob.

21.

2. PAR. 23. **PORTA SUPERIOR:** per quam Ioas, cum in templo Rex Iuda esset coronatus, Iudeorum Principibus stipatus, in Palatium regum Iuda ductus est.

22.

3. Reg. 2. 11. & cat. 2. PAR. 24. & 26. Neem. 3. Ios. 7. ant. 16. & 13. ant. 15. & 16. ant. 7. **SEPULCRUM DAVIDIS,** unâ cum agro Regalium sepulcrorum, quod in ciuitate Dauid magnificè in sublimi collocatum erat. in quo ipse Dauid, Salomon, alijque Reges Iuda, item Ioiada Pontifex, sepulti sunt. In hoc monumentum Salomon in sepultura patris sui Dauid maximas intulit diuitias. Quod postea Hircanus Pontifex & dux aperiens, tria milia talentorum argenti inde extulit. Postmodum verò Herodes Aſcalonita, Iudeorum rex, & ip-

LOCI MONTIS SION. 17

& ipse auferens ex eo thesauri vim magnā, cum
 flamma inde exiliens duos satellites eius extin-
 xisset, ab incepto destitit: & ad expiandum se,
 ipsum monumentum candido marmore orna-
 uit. quod longo tempore ibi permanfit. Vbi po-
 stea Saraceni ecclesiam sibi construxerunt, quæ
 etiamnum extat: locumque hunc mirè colunt
 ac venerantur: nec Christianorum quenquam
 illuc introire permittunt.

*Act. 2.
 Nicep. 8.
 hist. ecc. 30
 Breid. 12.
 Iul.
 Sal. to. 7.
 ca. 2.
 Pasch. d.
 184.*

23.

SEPULCRUM S. STEPHANI protomartyris,
 Nicodemi, Gamalielis preceptoris
 Pauli Apostoli, & Abibonis filij eius.
 quorum corpora, cum plus minus trecentis
 sexaginta annis prope Hierosolymam, in val-
 le (vt videtur) Iosaphat, in obscuro ac sor-
 dido loco iacuisent, sub Honorio Imperatore
 celesti reuelatione monstrata, inuenta, effossa,
 & suaui odore fragrantia, non sine miraculis
 summa celebritate hic prope Cœnaculum & vr-
 bis mœnia honestius tumulata sunt.

*Act. 8. 5.
 22.
 Beda in
 martyrol.
 Breni. Rō.
 Vuilbel. 8.
 bell. sacr. 5
 Breid. 12.
 Iul.
 Sal. to. 7.
 ca. 2. Pasch.
 d. 184.*

24.

TABERNACULUM SION, pellibus te-
 ctum, quod Dauid rex fecit, & in colle
 montis Sion, qui dicitur Gabaon, colloca-
 uit, ac in eo arcam Domini maxima veneratio-
 ne reposuit, constituitque sacerdotes & leui-
 tas, qui iugiter per singulos dies, & vices suas
 coram arca Deo ministrarent, quæ annis qua-
 draginta quatuor ibi mansit: donec à Salomo-
 ne in templum transferretur. Inibi & Dauid

*2. Reg. 6. 7.
 1. Par. 16.
 Hierō. ibi.
 3. Reg. 9.
 2. Par. 5.
 Ios. 7. ant.
 4. Breid.
 12. Iul.
 Pasch. d.
 184.*

D

pro

18 LOCI MONTIS SION.

pro adulterio & cede Vrię agens penitentiam, septem Psalmos, quos pœnitentiales appellamus, composuisse dicitur. Vbi modò Indiani claustrum sibi fecerunt; in quo, ritu suo, Christo seruiunt.

25.

TORCVLARIA REGIS. in quibus Regium vinum exprimebatur.

SECVNDA PARS
VRBIS.

26.

*Psal. 9. 72.
Zach. 9.
Ios 6. bel. 6
& alibi passim.*



ELIA SION, sic appellata, quòd è monte Sion velut nasci videbatur: quę & CIVITAS INFERIOR vocabatur, altera vrbs pars est: cuius frequens in sacra Scriptura & Iosepho fit mentio.

LOCI FILIAE SION.

27.

*Ios. 13. ant.
9. & 6. bel.
6. 7. & 7.
bel. 13. 16.* **A**CRA MONS, in inferiori ciuitate olim eminens & vndique decliuis erat: cuius altitudinem postea Simon Machabęus, non intermisso per trienniuũ neq; die neq; nocte populi labore, humiliorem fecit ac complanauit, vt solum templum omnibus in vrbe locis celsius emineret.

AMPHI-

28.

AMPHITHEATRUM, id est, Circus speculatorius, totus vndique rotundus, (qualis aliquando octoginta hominum milia capere poterat) vbi populus gladiatorum & bestiarum pugnās spectabat, quem Herodes senior, primus omnium Hierosolymis in campo, sumptuoso opere conspicuum exaedificauit. *Iose. 15. ant. 10.* in quo ad spectatorum delectationem luctatores, & gladiatores pugnabant: vel leones, paridi, tauri, vrsi, apri, lupi, alixue bestiae ferocitate euinentes, modò inter se, modò cum damnatis hominibus committebantur. Vnde permulti capite damnati, aut in bellis capti, illic cum feris pugnando mortem oppetere cogebantur. Quo tempore Circus arena spargebatur, tùm ne gladiatores diffuerent, tùm, ne pugnantes occisorum cruore scedarentur, vel ne cruor sparsus spectantibus esset horrori.

29.

ANTONIA ARX firma & munita valdè, à septentrione templo adiacens. quā olim ab Hyrcano Machabæo in rupe quinquaginta cubitis alta, & vndique abrupta, extructa, & turris Baris vocata est. Hanc Pontifices à Machabæis orti vsque ad Herodem incolere: vbi in cella ad hoc ipsum structa, sacra Pontificis sola seruabatur, praefecto arcis accedente ibi lucernā quotidie. Herodes maior regnum adeptus cum hanc arcem oportuno loco cō-

*Iose. 15. ant.**14. & 18.**ant. 8. Itē.**1. bell. 3. 4.**16. & 6.**bell. 6. &**alias saepe.*

co cohibendis ciuibus, ne quid rerum nouarū per seditionem molirentur, sitam esse deprehēderet eam magno sumptu instaurauit: & intus Regia magnifica instar Palatij & ciuitatis formata, & per quatuor angulos quatuor turribus excelsis (quarum tres quinquaginta, quarta uerò septuaginta cubitis eminebat) communiuit, unde totum templum uideri poterat: eamque in gratiam M. Antonij triumuiroi amici sui ANTONIAM denominauit. In qua Romani milites cum armis semper excubabant, obseruantes ne quid noui populus festis diebus in tēplo committeret. Et sic templum ciuitati, templo autem Antonia castrum erat.

30.

*Ios. 2. bell.
17. & 7.
bell. 13.*

ARCHIVVM, hoc est, tabularium, vulgò Cancellaria, domus scilicet, in qua vrbs & ciuium acta, itē chartę publicę ac creditorum rationes custodiebantur. quam seditionis, fugientibus inde custodibus, incenderūt, ut cuncta creditorum documenta disperderēt, omnesque debitores sibi adiungerent.

31.

*Iose. 12.
ant. 6.
1. Mach. 1.*

*Dan. 8. 11,
12.*

ARX ANTIOCHI Epiphanis, alta & valida. quam post multorum ciuium cædē, vrbs & templi direptionem, pulcherrimorumque ædificiorum incensionem; in inferiori vrbe super Acram montem ædificauit, ac firmis muris & turribus muniuit, eique Macedonicos milites præsidij loco imposuit, admixtis illis ex apostatis Iudæis scelestissimis quibusque

21 **LOCI FILIAE SION.**

que: à quibus iuge sacrificium triennio est ablatum: ipsa que ciuitas annis viginti sex plurimum vexata fuit. Deinde verò Simon Machabeus arcem hanc expugnauit & diruit.

Ios. 13. ant. 9.

32.

CAR CER CIVITATIS publicus, in quo Apostoli à Iudæorum primoribus inclusi, noctu ab angelo educti sunt. hunc Iosephus Betiso vocare videtur.

Act. 4. 5.

Ios. 6. bell. 6.

33.

COENACVLVM ANGVLII. edita domus Angularis, vbi publicè fiebant cœnæ.

Neem. 3.

34.

CRYPTA subteranea, ab Antonia ducens in templum, quâ fecit Herodes senior imponens ei turrim: vt per eam occultè posset intrare templum, si quid per tumultum contra Regem vellet nouare populus, quæ etiam num extat mirabilis & lata, sic quòd sexcenti equi in ea commodè locari possent.

Ios. 15. ant. 14.

Breid. 14. Iul.

35.

CVRIA, Hebraicè Gassith dicta, quæ in inferiori vrbe antiquo ciuitatis muro coniuncta erat. in qua septuaginta Senatores & Iudices ordinarij, qui à Iudæis Sanhedrim, Græcè Synedrium, Latinè autem Concilium seniorum & Seniores populi vocantur, Reipublicè negocia curabant, iura dabant, ambigua & grauiora, etiam aliarum ciuitatum, iudicia

Io. 6. bel. 6.

Ex. 7. bell. 13

Exod. 18.

Hier. 10. 3.

epist. 25.

ad Fabiol.

mans. 11.

Num. 11.

*Deut. 17.**Act. 4. 5.**Act. 6. 7.*

definiebant, lites & controuersias dirimebant,
& capitalia iudicia ferebant exceptis duntax-
at difficultatibus, ambiguitatibus, & causis Di-
uinæ legis Iudaicæq; religionis, quas summus
Pontifex & sacerdotes determinabant. In hoc
Consistorio Apostoli examinati, flagris cæsi, &
prædicare prohibiti ibant gaudentes à conspe-
ctu cōcilij, quòd digni habiti essent pro nomi-
ne Iesu contumeliam pati. Ibidem S. Stephanus
coram cōcilio stans, facieq; Angelica fulgens;
intentis in cælum oculis, vidit celos apertos, ac
gloriâ Dei, & Iesum stantem à dextris Dei. vn-
de impetu eiectus extra ciuitatē, lapidatus est.

36.

Io. 2. bel. 17.

DOMVS ANANIAE Pontificis. quam tã-
dem seditiosi inflammauerunt.

37.

*Breid. 26.**Iul. Sal. 10.**& ca. 6**Iac. viiri.**cap. 58.**Vuilb. 11. b.**fac. 1. et 15.**bel. fac. 26.**Pasc. d.**197.**Luc. 16.**Breid. 14.**Iul.**Sal. 10. 8.**ca. 6.*

DOMVS S. ANNÆ auis CHRISTI, in
qua, vnâ cum Ioachim coniuge suo, cum
festa Hierosolymis ageret hospitabatur: vbi &
vterq; obiit. Hic B. Maria virgo concepta est:
atque ibidem passionis Christi tempore man-
sit. Vbi postea pulchrum in honorem S. Annæ
edificatum est templum. quo nunc Turcæ tur-
piter abutuntur.

38.

DOMVS DIVITIS EPVLONIS, in in-
ferno, iuxta Euangelicam historiam, se-
pulti: in qua ipsum habitasse fama à ma-
ioribus tradita ad nos peruenit. quæ alta mu-
ris,

LOCI FILIAE SION.

23

ris, etiamnum Christianis peregrinis monstratur. Vnde constat Euangelium de diuite epulone & Lazaro huiusmodi (cuius etiam nomen ibi exprimitur) non parabolam, sed rei gestæ esse historiam.

39.

DOMVS MESSA. cuius in quarto Regū volumine fit mentio. *4. Reg. 11.*

40.

DOMVS NATHINAEORVM, qui ligna *Neem. 3.* & aquas in templo ministrabant.

41.

DOMVS PRINCIPIS Phariseorum, in *Luc. 14.* qua Christus hydropicum suo tactu sanauit: atq; in conuiuio tūm suo hospiti, tūm inuitatis salutis monita dedit.

42.

DOMVS SALTUS LIBANI, longa centum, lata quinquaginta, alta triginta cubitis. quam Salomon splendide & opulentissime de polito marmore, lignis cedrinis, auro atque argento decoratis, ac desuper tecto plano cum deambulatorijs (vt & cetera domorum tecta in Palæstina fabricari solent) extruxit, intus verò viuidis variarum arborum & platarum picturis tam artificiosè ornauit, vt earum folia agitari quodammodo viderentur. plantauitq; iuxta eā nemus & viridaria cuncti generis arboribus consita, fontibusque irrigua,

3. Re. 7. 10.

2. Par. 9.

Isai. 22.

Ios. 18. ant.

5. 6. 7.

Hier. 10. 3.

epist. 33.

ad Sumiam

& Fretelā

Eccl. 2.

D 4

gua,

Liran. in.
3. Reg. 7.

gua, neq̃ non viuaria ac piscinas fodit in quibus eum omnis generis feras, aues & pisces continuisse probabile est. Erat aut̃ domus hæc, domus epularum, & armamentariū, in quo arma bellica, item vnguenta, pigmēta, & aromata cōseruabantur. quin & ducenta scuta aurea equitum, & trecentę pelte aureæ peditum, quę fecit Salomon, in domo hac ab ipso reposita sunt. cuius etiam reliqua omnia vasa erant aurea. quod se Rex & nobiles serijs Reipublicę negotijs peractis conferebant, atque epulis, lusibus, & obambulationibus animum oblectabant.

43.

Luc. 7.
Breid. 14.
Iul.
Salig. t. 8.
cap. 6.

DOMVS SIMONIS Pharisei, quæ adhuc ostenditur, in qua Christus mensæ accubens Magdalenæ peccatrici, iam pœnitenti, ipsius pedes lacrymis riganti, capillis tergenti, osculanti, vngenti, multumque amanti, multa peccata remisit.

44.

Breid. 14.
Iul.
Sal. to. 8.
ca. 7.
Pasch. d.
210. Bethl.
in descript.
locor. pas-
sion. Chri-
sti feria. 5.

DOMVS VERONICAE angularis. Hic Veronica lineum capitis sui peplum dedit Christo, quo faciem suam tergeret; cui Dominus faciei suæ imaginem perfectè impressit, ei que in amoris sui pignus reddidit. Quod in hodiernum vsque diem Christi facie insignitum, Romæ in S. Petri Basilica, in Vaticano monte per Constantinum Magnum extructa, grandi honore asseruatur: ac statis diebus populo ostenditur.

DOMVS

45.

DOMVS VVLGI. vbi iaculationibus se
exercebant, ac epulis, lusibus, & ambula- *Iere. 39.*
tionibus animum reficiebant.

46.

FORVM MAGNVM, quod in vrbs me- *10. 13. ant.*
dio, Antoniaæ arci adhaerebat. in quo Alex- *20. & 1.*
ander Iudæorum rex & Pontifex octin- *bel. 3.*
gentos Iudæos (vxoribus in conspectu ipso-
rum, & liberis in conspectu etiam matrum,
necatis) crucifixit : idque spectaculum ip-
se suis cum concubinis in Antonia arce epulās *10. 14. ant.*
potansque prospectabat. propter quam crude- *22. Itē. 1.*
litatem Crucida cognominatus est. Eodem in *bel. 11.*
foro Herodes maior cum Parthis, Antigonum
in regnum reducere conantibus, magno præ-
lio confligit. Porro cū in obsessa per Roma- *10. 6. bell.*
nos Ierusalem iam fames totis regnaret habe- *14. & 7.*
nis, totasque domos ac familias depasceretur, *bel. 7. & 8.*
& tecta plena essent mulieribus exanimatis, at-
que infantibus; viarum autem angusta senibus
mortuis; (quippe coria scutis detracta, cinguli,
calceamenta, & scenum, matribus denique pro-
prij filij assi, cibus erant) adolescentes ac iuue-
nes turgidi, velut vmbra mortuorum, per hoc
forum versabantur, & vbi quem casus occupa-
uerat, decidebant. Cumq; superstites ob multi-
tudinem eos sepelire, in sepulcorum verò foeto-
rem ferre non possent, in vrbs valles eos ex mu-
ro præcipitabant. Quas circumiens Titus vbi
plenas cadaueribus vidit, altamq; saniem tabe-

D 5

factis

factis corporibus defluentem, ingemuit: & extensis manibus Deum testabatur, factum illud suum non esse. Contumaces enim Iudæi pacem sæpius oblatam, respuerant.

47.

Act. 12.
Eus. 2. hist.
eccl. 9.
Nicep. 2. hist.
stor. eccl. 12.
Breid. 12.
Iulij.
Sal. to. 8.
ca. 4.
Pasc. d.
181.
Ios. 11. ant.
2. & 2. bel.
14. 15. 16.

FORVM RERVM VENALIVM, quod in superiori inferioris ciuitatis parte situm erat: vbi pisces ac variæ merces vendebantur. Hoc in foro S. Iacobus maior, frater Ioannis, cum suo Spiculatore, qui eum ad martirium ducebat, primus Apostolorum ab Herode Agrippa capite truncatus cum sanguine vitæ profudit. In cuius honorem sibi postea insigne erectum est templum: quod nunc Iacobitæ Armeni inhabitant, atque in eo Christum suo more colunt. Idem hoc forum iubente Floro Præside milites Romani diripuerunt, ac passim obuios trucidauerunt: atque in vniuersas insipientes domos, cunctos in ijs habitatores interfecerunt.

48.

Neem. 3.

FORVM SCRVTARIVM. vbi scruta, hoc est. attritæ vsu vestes, ac veteramenta omnia vendebantur.

49.

1. Mach. 1.
& 2. Mac.
4.

GYMNASIVM, id est, schola gentilitatis. Quam Iudæorum pseudopontifex Iesus, qui gentilium more Iason vocari maluit, alijque apostatæ Iudæi, Antiochi Epiphanis permissu sub ipsius arce contra templum edificauerunt,

LOCI FILIAE SION.

uerunt, in qua populus leges & ritus gentiū docebatur, & iuuentus in Græcorum Philosophorū studijs ac disputationibus instituebatur: vbi & nudi atq; oleo vncti in gymnicsis luctationibus, in bellicis certaminibus, ludisq; scenicis se exercebant. Eodem insuper loco dicti apostatę EPHEBIAM, hoc est, prostibulum formosorū iuuenū constituerunt, & pulcherrimos quosq; ephëborum in lupanaribus ponebant, vbi turpia scedaq; contra naturam peccata exercebatur. Quapropter multi à Dei lege ad gētiles ritus, mores viciaq; defecerunt, venundati vt facerent malum: ita vt & quidam sacerdotum relicto templo Deiq; cultu, palestrica exercitia discerēt. hinc etiā inter Iudęos diuersę ortę sunt sectę, Pharisei nēpe, Sadducei, Essęi, &c.

So.

HABITACVLA SACERDOTVM. quorū domus ab exteriori parte muro claudebantur: à parte autem anteriori habebant aspectum versus templum. *Lira in Neem. 3.*

SI.

HABITACVLVM SCVTARIORVM, hantē occiduum templi porticum extructum. vbi primò Iudęi, postea milites Romani in festiuitatibus stationes habebant ad templi custodiam. *4. Reg. 11. 10. 20. Ant. 15.*

HIPPO-

S2.

*Ios. 15. ant.**10. & 17.**ant. 9. 10.**13. 14.**Itē. 1. bell.**21. & 2.**bell. 2.*

HIPPODROMVS, hoc est, Circus oblongus muris septus, qui contra meridionalem regionem templi situs erat, in quo equi cursu, agilitate, & velocitate exercebantur: & athletæ spectante populo cursu pedestri, equorum, bigarum, trigarum, quadrigarum, hastiludii, aliave dimicatione certabant. vbi Herodes rex in Augusti Cæsaris honorem quinquennale certamen instituit, propositis victoribus magnis præmijs. Idē moriturus è tota ditione sua cuiusque vici nobiliores Iudæorum, minaci edicto penam capitis intentante non parentibus, conuocatos, in hoc circo fecit concludi, vt post mortem suam omnibus illis ibi occisis, etiam inuita omnis Iudæa, omnisque domus illi illacrymaret.

S3.

*Gen. 22.**Mich. 3.**1. Mach. 13.**16.**Isa. 10. 16.**Ios. 15. ant.**14. & 6.**bell. 6.**Hieron. in**Ge. 22. &**in 2. par. 3.**citatur acō**cil. nican.**2. act. 4.*

MONSMORIA, qui alibi terra visionis, & mons templi, atque mons filia Sion dicitur, orientali ciuitatis muro propè adiacens, excelsus, saxosus, & vndique præceps atque decliuus erat. In hoc monte Abraham immolans filium suum Isaac, loco eius arietē cornibus inter vepres hærentem obtulit. Cuius rei Hieron. in imago (vt hoc obiter contra nostri temporis i. Ge. 22. & magnum ofores annotem) etiam tēpore Gregorij Nysseni in vsu fuit. De hac enim imagine citatur acō in oratione pathetica de pictura sic ait: vidi sepius inscriptionis imaginem, & sine lacrymis transire non potui, cū tam efficaciter ob oculos

LOCI FILIAE SION. 29

culos poneret historiam. Hunc ipsum mōtem
 David ab Orna Iebusæo sexcentis siclis auri e- *1. Par. 21.*
 mit: & extructo in area eius altari, holocaustū *Ios. 7. aut.*
 Deo obtulit, quod ignis è cælo consumpsit. *13.*
 Eodem in monte postea Salomon templū Do- *2. Par. 3.*
 mino, magnitudine & pulchritudine excellen- *36.*
 tissimum ædificauit. Quod post annos quadrin-
 gentos quadraginta & vnum à Nabuchodonō-
 for destructū, & septuaginta annis desolatum,
 Zorobabel restaurauit. Id quæ post annos quin-
 gentos octoginta sex à Tito demolitum, ac plus
 quam trecentis annis desolatum, eodem in mō *Broc. iti. 6. infra*
 te, multum tamen per Romanos complanato, *Sal. 10. 8. p. 41.*
 tandem Christiani reedificauerunt. Quod po- *cap. 8.*
 stea à Saracenis, & iterum à Christianis, rursus
 quæ à Saracenis occupatum, modò à Turcis pos-
 sideretur.

S4.

MVRVS PRIMVS, qui & antiquus dici-
 tur, tum propter valles imminētem quæ *Ios. 6. bel. 6*
 his desuper collem, in quo firmissimè *7. & 6.*
 Davidis & Salomonis, aliorum quæ regum lar-
 gissimis impēis operi insumptis. structus erat,
 tum etiā propter sexaginta turres, in quas diui
 debatur, validus & robustus erat valdè.

S5.

OPHEL, quam Iosephus Ophlam nomi- *2. Par. 27.*
 nat erat turris enormi altitudine quasi *33.*
 nubi. cap. inferens, atque ARX munita, *Nee. 3. 11.*
 firmo muro cincta, templo propinqua extra *Lira. in Ne*
 murum tamen, qui habitationem sacerdotum *em. 3.*
 clau-

19. 2. bel. 18 claudebat. In huius muro Ioatham rex mul
 & 6. bell. 6. construxit. Atque Manasses eousque vrbis mu
 7. & 7. bel. ros reparauit. In hac habitabant Nathinei. In
 13. hanc fugiens Manahemus tyrannus, captus est
 & occisus. Hanc tandem Titi milites combus-
 ferunt.

56.

1. Mac. 13. PALATIVM MACHABAEORVM, in præ-
 10f. 17. ant. cello loco ad occidentem templi ab eis æ-
 14. & 20. dificatum. ex quo urbem, & quæ in ea
 ant. 15. 117 siebant contemplari volentibus, pulcherrimus
 2. bell. 2. & delectabilis patebat prospectus. Quod po-
 16. 17. & 7. stea Agrippa rex insigni amplitudine in Aulâ
 bell. 15. sibi extruxit: vnde è suo triclinio quicquid in
 templo ageretur, spectabat. Quamobrem Iu-
 dæorum primates excelsum parietem ædifica-
 uerunt supra exedram templi interioris, ad So-
 lem occiduû sitam, qui Regis prospectû impe-
 diebat. Id indignè tulit tam Rex Agrippa, quâ
 Festus provinciæ Præses: qui etiam præcepit eis
 parietem diruere. At illi rogauerunt, vt licerët
 sibi legatosea de re ad Neronem Imperatorē
 mittere, dicentes se non posse viuere, si quid de
 moliretur de templi ædificijs. Quo impetrato,
 miserunt Ismaelem summum Pontificem, &
 Helchiam gazophylacem, simul & decem de
 suis primatibus. Nero autem, vxore sua Pop-
 pea pia femina pro Iudæis deprecante, & ve-
 niam gesti operis condonauit, &
 parietem sic manere per-
 misit.

PALA-

S7.

PALATIVM PILATI, & Præsidum Romanorum, quod ab aquilone Xysto & Antonia adhærens, omnibus ciuitatis ædibus multò amplius, pulchrius, & eminentius erat: & ad minus viginti octo marmoreis gradibus ascendebatur. Hic cùm Christus à Principibus populoque Iudaico, quod populum peruerteret, tributa dari Cæsari prohiberet, se Christum Regem diceret, quodque seditiosus esset, falsò accusaretur, ac crucifigendus, postulare-
Psal. 37.
& 72.
Isai. 1. 50.
53. 63.
Mat. 27.
Mar. 15.
Luc. 23.
Ioã. 18. 19.
Breid. 21.
Iul.
Sal. to. 8.
ca. 7. Pasc.
d. 180.
Beth. fer. 4.
 tur; huiusmodi sententiæ forma, vt ex vetustis annalibus prolatum inuenimus, à Pilato ad virgas condemnatus est: *Iesum Nazarenum virum seditiosum, & Mosaiæ legis contemptorem, per pontifices & principes suæ gentis accusatum, expoliare, ligare, & virginis cedere. Ilictor, expedi virgas.* Quapropter à militibus Pilati in atriũ Prætorij ductus, corâ vniuersa cohorte est nudatus, ad columnam ligatus, & crudelissimè flagris verberatus, totoque corpore vulneratus ac laceratus. Deinde chlamyde purpurea circumdatus, spinis dirè coronatus, arūdine in dextra data, irrisoriè vt Rex salutatus, & genu ante eũ flexo adoratus, varijs modis illusus, cõsputus, genis vellicatus, alapis cesus, ac super coronatũ sauciumque; caput arūdi ne percussus. Quo loco in tantarũ penarũ Christi veneratione, speciosum postea à Christianis extructũ fuit templũ. Nunc aut habitat ibi Præses, q̃ Turcæ nomine Hierosolymis dominatur.
 PRAEDICTI domus Pilati gradus Romam postmodum translati, etiam nunc sunt pro fori-

infra 61.

foribus templi S. Ioannis Lateranensis, in Cælio monte à Constantino Magno ædificati, atque à Romanis Scalæ sanctæ appellantur, locus quæ in eis olim Christi sanguine conpersus, cæcellis est opertus. & quia Christus tempore passionis per eas bis ascendit magna animi pietate viri ac mulieres flexis genibus easdem assidue ascendunt.

SS.

3. Reg. 7. 9.

2. Par. 8.

10. 8. ant. 5

PALATIVM REGINAE, quod Salomõ propè palatium suum ex pretiosis ac politis lapidibus pro vxoris suæ Pharaonis filia habitatione, heroicè ædificauit.

S9.

3. Reg. 7.

10.

2. Par. 8. 9.

Ios. 8. ant.

5.

Broc. itin.

6.

Vuilhel. 12

bell. sac. 7.

Vitriac. 6.

65.

PALATIVM SALOMONIS, magnum & pulchrum nimis. quod in parte australi montis Moria pro habitatione sua è candido marmore & lignis cedrinis, multis columnis suffultum, magnificè sumptuosissimeque tredecim annis edificauit: ac præterquam quod vndique admirabili auri atque argenti splendore exornauit, eius quoque vniuersa vasa fecit aurea. Eodem in loco postea Christiani reges Ierusalem palatium suum habuerunt, atque ibidem ordo militiæ templi initium sumpsit.

60.

Sal. to. 7.

6. i.

PISANVM CASTRVM, validis fossis & turribus cinctum. quod in occidua ciuitatis parte à Christianis Pisarum Italiae oppidi incolis, tempore quo terræ sanctæ tenebant domi.

LŌCI FILIAE SION.

33

minium, cōstructum est. vbi primò Pisani, deinde Saraceni, nunc verò Turcæ à terrę sanctæ peregrinis sacrilegum accipiunt tributum.

61.

PISCINA INTERIOR, grandis, quam Ezechias rex fecit in medio ciuitatis ad aquilonem templi. Fontis enim huius aquas è superiori fonte Gion per subterraneos canales introduxit in urbem, & fecit eas scaturire in piscina hac: edificauitque ad eam puteum, vt totâ irrigaret ciuitatē. ne populus in obsidione positus aquæ laboraret penuria.

2. Reg. 20.

2. PAR. 32.

Eccl. 48.

Broc. it. 6.

62.

PISCINA, quæ vocatur Græcè PROBĀTICA, hoc est, ouina seu pecualis, eò quòd oues, alięque pectides litandæ, in ea lauabantur: Hebraicè autem Bethesda, (corruptè Bethesda) id est, domus effusionis, quòd aquæ pluuiales ad eam confluebant, sita inter portā valis & templum, ampla & præcipua erat piscina totius vrbs, quinque porticus habens. quam Rex Salomon fecit pro ministerio templi, atque hinc à Iosepho stagnum Salomonis nominatur: in hac enim piscina Nathinæi lauabant hostias, quas tradebant sacerdotibus in templo offerendas. Huius aqua certis temporibus ab Angelo Domini mouebatur, & qui post eius motum primus descendebat in eam; à quacunque detinebatur infirmitate, sanus fiebat. ideoque in porticibus eius iacebat multitudo magna lægentium; cæcorum, claudorum, aridorum, ex

Joan. 5.

Broc. iti. 6.

Sal. to. 8. c.

5. c. 6.

10. 6. bel. 6.

Joan. 5.

Pasc. d.

E pectan-

Hier. to. 3.
de loc. he.
lit. B. peccantium aquæ motum. ex quibus Christus sanauit hominem qui triginta octo annos languerat. Tempore Hieronymi ostendebantur gemini lacus, quorū vnus hibernis pluuijs solebat impleri: alter mirum in modum rubens, quasi cruentis aquis, antiqui in se operis signa testabatur.

63.

Isai. 22.
Ios 7. bell.
24. **P**ISCINA VETVS. vnà cum amne qui ex eo per totam ciuitatem decurrens in torrentem Cedron defluit.

64.

Io. 14. ant.
8. & 15. ant.
14. & 1.
bell. 5.
Itē. 2. bell.
15. 16. & 7.
bell. 6. 13. **P**ONS & Porticus cum portis, per quē è Xysto & ab Antonia trans vallem Cedron patebat accessus in tēplum quem primò fatutores Aristoboli contra Pompeium: postea seditioni contra Florum, ne per Antoniam templum occuparetur interciderunt.

65.

Neem. 12. **P**ORTA CVSTODIAE, sic dicta, quòd aliqui Regis stipatores, Rege tēplum ingressos, custodiam ibi agerent.

66.

Neem. 3.
Lira. ibidē
& in Ierē.
31. **P**ORTA EQVORVM, sic nominata, quod homines ad illum vsque locum equitare poterant: sed inde dimissis equis, in templum pedites procedebant. à quo loco incipiebant Habitacula sacerdotum.

PORTA

67.

PORTA ESSE NORVM. QUAE ab Essenis *10.6. bel. 6.*
nomen habens, in antiquo ciuitatis muro
sita erat.

68.

PORTA PRIOR. cuius Zacharias mentio
nem facit. *Zach. 14.*

69.

PORTICVS COLVMNARVM. antè Pala- *3. Reg. 7.*
tium Salomonis sita, quæ quinquaginta cu *Lira ibid.*
bitis longa, triginta verò cubitis lata erat,
& validis suffulta columnis: in qua Salomō iu-
dicia communia tenebat.

70.

PROBATICA, hoc est, FORVM PECVA- *Ioan. 5.*
RIVM, ubi oves, boues, alięque pecudes *Aug. ibid.*
sacrificandæ, sub diō aut in macello venā
les erant.

71.

REGIA BERNICES REGINAE, sororis *Act. 25. 26.*
Regis Agrippæ. quæ cū fratre D. Paulū *10. 2. bel. 15*
Cæsareæ coram Feslo perorantem audi- *16. 17.*
uit. & postea Hierosolymis vota Deo soluens,
nudipes ante tribunal coram Floro in ci-
ues sauiente, frustra pro eis de-
precata est.

E 2

RE.

72.

Ios. 5. bel. 9

REGIA GRAPTE cognatę Izatę regis
Adiabenorū, quam ipsa sibi ædificauit.
In qua postea Ioannes dux seditiosorum
degens, suas ibi pecunias & tyrannidis spolia
deposuit.

73.

*Ios. 20. ant.**2. & 6. bel.**7. & 7. bel.**13.**Eus. 2. hist.**eccl. 12.**Orosius l. 7.**cap. 6.**Act. 11.*

REGIA HELENÆ, quę in Acræ medio
eminebat. Hęc Adiabenorū, gētis vl-
tra Euphratē habitantis, existens Regina, à gen-
tilismo ad Iudęorum religionē conuersa, Hie-
rosolymam habitatum cōmigravit. vbi Chri-
stiana facta, cū magna illa fames (quam Aga-
bus futuram prædixerat) sub Claudio Cæsare
in vniuerso terrarum Orbe, maxime verò in
Iudęa vigeret, suis impensis magnam frumen-
ti vim ex Aegypto delatam, Hierosolymę ege-
nis distribuit.

74.

Io. 6. bel. 7.

REGIA MONOBAZI regis Adiabeno-
rum, filij Helenę, quę in orientali ciuita-
tis parte sita erat.

75.

*3. Reg. 5. 6.**7. 8. 9.*

EEMPLVM DOMINI, aliàs Do-
mus Domini, & Sanctuariū di-
ctum. quod Salomon Rex paci-
ficus ex præparata à patre suo Da-
uide materia, & ex electis, sectis,
ac politis saxis & lignis de Liba-
no mon-

no monte succis, plusquàm centum quinquaginta triū miliū hominum opera in mōte Mo-
 ria, sine vllō securis aut mallei sonitu, septen-
 nio exēdificauit, vsque ad eō intūs & extrā ful-
 genti auro sumptuosum ac magnificum, vt to-
 tius Mundi miraculum haberetur. De cuius
 admirabili excellentia nihil dici potest, quod
 non sit infra eius dignitatem. Hoc templum,
 cū id Salomon dedicaret, nubes & gloria Do-
 mini impleuit: & ignis ē cælo missus sacrificia
 in eo oblata deuorauit. Quin & Deus oraculo
 tum respondit: *Sanctificaui domum hanc, & elegi lo-*
cum istum mihi in domum sacrificij. Quod ad introi-
 tum templi huius attinet, is contra ac nunc mo-
 ris est, ad Solis ortum, posteriora verò eius ad
 occalum respiciebant, vnde & hic sacerdotes
 vnā cum reliquis Iudæis ad occidentem versi
 orabant, & dei cultum summa cum reuerentia
 peragebant, donec Regū populiq; Iudaici im-
 pietate idolorū spurcitijs aliquoties p̄fanare-
 tur, q̄ aliquoties factū esse, sacræ historiæ cōme-
 morāt: vbi etiā celebris memoria est, q̄ post an-
 nos à prima eius fundatiōe quadringētos qua-
 draginta & vnū, Dei vltione p̄ Nabuchodonoso-
 r Babylonie regem penitus est combustū, de-
 structum, ac septuaginta annis desolatum. De-
 inde verò, vt ibidem narratur, illustri Iudeo-
 rum dux Zorobabel de quadratis & dolatis la-
 pidibus, lignisq; imputribilibus eodem in
 monte annis quadraginta sex templum magni-
 ficē instaurauit. Et hoc etiam tantæ erat æstima-
 tionis, vt per vniuersum Mundum honorare-
 tur, ac vndiq; maximis Regum & principum

2. Par. 2. 3.

4. 5. 7.

10. 8. ant. 3.

Aristeas li.

de 72. inter

pretib.

4. Reg. 25.

2. Par. 36.

1. Es. 3. 5. 6.

Ioan. 2.

2. Mach. 3.

Ios. 2. bel.

17. & 7.

bell. 10.

1. Mach. 1.

4. 6. 13.

muneribus honorarijsq; illustraretur. Quod post annos trecentos quinquaginta quatuor ab Antiocho Epiphane rege Syriæ spoliatum, ac idôlis pollutum, tertio contaminationis anno fortissimus Iudæorum dux Iudas Machabæus purgavit: eiq; vasa aurea & Dei cultum restituit. ac ne iterum à gentibus contaminaretur; in modum Castrî altis fossis, firmis & excelsis muris, ac fortissimis pulcherrimisq; portis & turribus p̄ circuitû muniuit. in quo à centum & viginti millibus gentium diu obsessus expugnari non potuit. Centesimo autem fere p̄dit anno, cum id inclytus Romanorum dux Pompeius Magnus oppugnans, magna vi expugnasset, in ipsa irruptione duodecim Iudæorû millia in eo interfecta sunt: ipse verò Pompeius vnâ cum suis comitibus vsq; ad sancta sanctorum ingressus, mensam, candelabrum, aliaq; cuncta ex auro ibi fulgentia, & in sacræ pecuniæ thesauris quo talentorum milia inspiciebat, nihil eorum ethnicus ille princeps præ pietate attigit: sed sequenti post excidium die ædituis templum purgare, & legitima ac solennia sacrificia celebrare mandavit. Hoc ipsum templum postea relapsum Herodes Ascalonita Iudæorum Rex annis nouem cum dimidio, sumptuosis ædificijs reparauit & exornauit. Et iuxta Aggæi quidem prophetæ vaticinium (vt & ecclesia præfertur Synagogæ, & auro legis, sanguis Euangelij pretiosior est) maior fuit gloria templi huius secundi, quâ fuerat primi: cò quòd Christus sua præsentia, doctrina, & miraculis hoc glorificauit. In eo nãque

10. 14. ant.

8. & 7. bell.

4. 9.

Strabo Geo

grap. l. 16.

1. Mach. 6.

10. 14. ant.

8. & 1. bell.

5.

10. 15. ant.

14.

Aggæi. 2.

Hier. 10. 3.

Epist. 26.

Aggæi. 2.

que puer à parentibus oblatus est. Inibi in me. *Luc. 2.*
 dio doctorū sedit. In eius pinnaculo à Diabo- *Mat. 4.*
 lo est tentatus. in eo sepè cōcionatus, atq; à Iude *Ioā. 7. 8. 10*
 is est vexatus. Quē quidē omnia, vt multū ad tē & cat.
 pli gloriā faciunt, ita nihil ei cōtulerunt, quin
 id ipsū tēplum, anno, à fundatione sua sub Zoro *10. 7. bel. 9.*
 babel, quingentesimo octuagesimo sexto, per *10. 18.*
 Titi Cēsaris milites post dubiū cruentumq; cō
 flictū maxima fortitudine ac violentia est ex-
 pugnatū, accircū altare holocausti tanta Iudeo-
 rum cēdes facta est, vt per gradus tēpli, torrētis
 instar, intersectorū sanguis proflueret. ipsumq;
 templum in primo praelij furore per militem
 quendā, Diuino quodā motum impetu, nō ex-
 pectato cuiusquā edicto, sed inuito Cēsare face
 est incensum: illoq; incendio, opus omniū quæ
 visa aut audita sunt maximè admirabile, to-
 tiusq; Orbis ornamentū decimo mensis Augu-
 sti die concrematū est: eodem videlicet mense
 & die, quo primū à Babylonis templum fue-
 rat combustum. Cumque vorax flamma vndi
 que strideret, Cēsar cum suis ducibus intro in-
 gressus, & sanctum templi, & quæcunq; illic e-
 rant aspexit: ea quidē fama q̄ apud alienigenas
 erat meliora, iactatione verò & opinione do- *Eus. inchr.*
 mestica non minora, q̄ eodem iubente postea & *4. hist.*
 est dirutum, & omnino solo equatum. Verū *eccl. 6.*
 enim verò post annos sexaginta quinque Iudæis *Nicep. 3.*
 denuo rebellātibus, & eodē hoc loco tēplū resti *hist. eccl.*
 tuere volētibz, Aeli⁹ Adrian⁹ Imperator quin *24.*
 quaginta & octo eorū myriades, hoc est, quin- *Diō. Oros.*
 quies cētena & octoginta milia vno dies inter- *li. 7. ca. 13.*

E 4 fecit,

40 T E M P L V M.

Supra p. 29.

Mar. 13. fecit, & residua Hierosolymorū ædificia prorsus destruxit, atque montem Moria, in quo templum ædificatum fuerat, multum complanauit, & in planiciem redegit, eiusque rudera & terras in vallem Iosaphat ac torrentem Cedron proiecit, ne vrbs montis & templi præsidio cōfisa, Romanis amplius rebellis esset. quin & in Iudæa arces quinquaginta diruit, & vicos nonngentos octoginta ferro & igni vastauit. Sed Imperator Iulianus Apostata post annos ducentos viginti septē vt Christi oraculū, quo de tēplo p̄dixerat non mansurū lapidē super lapidem, falsum esse ostēderet. data Iudæis ex publico erario pecunia, mādauit eis templū de integro re-
*Ense. hist. eccl. lib. 10.*aurare, ibiq; iuxta Moyti legē sacrificare. Leti
*Soc. 3. hist. eccl. 17.*ob hoc Iudæi ex omnibus Mundi prouincijs
*Theodoret. 3. hist. eccl. 17.*Hierosolymam confluxerunt, ac Christianis
*Soz. om̃. 5. hist. eccl. 21.*atrocia comminantes, peritos architectos, lapides, ligna, calcem, gypsum, cementū, omneque
*Nicēp. 10. hist. eccl. 32-33.*matēriam, & instrumenta ad ædificium necessaria cōpararunt, argenteos quoq; fieri curarūt ligiones, palas & sportas: locumq; ipsum splēdē purgarūt, tanta alacritate, vt eorū mulieres etiā monilia sua omnia in structuram eam impenderint, ac rudera è loco gremijs suis exportarint. Cumq; apertis & purgatis iam fundamentis, postero die ædificationē inchoaturi essent, nocte ea vehemens procellosē tempestatis ventus calcem, gypsum, ac matēriam totam lōgē lateque dispersit. Insuper terrē motus ingēs vniuersa veterum templi fundamentorum saxa excussit ac dissipauit, ædes omnes templo vicinas disturbauit, permultosque Iudæos oppres-

TE M P L Y M.

41

pressit. Cùm autem qui supererant manè iterũ
 ædificare aggredieretur. ignis cælo demissus, i-
 temque flamma è templi fundamentis, erum-
 pens, plures quàm antea Iudeos vel operi in-
 stantes, vel qui spectatum eò venerant, con-
 sumpsit; atque malleos, secures, ferras, ligones,
 denique omnia opificum instrumenta per to-
 tum illum diem incedio in cineres redegit. Iu-
 dæis adhuc pertinacibus, proxima nocte ful-
 gens Crucis signum in cælo apparuit, omnium
 quæ Iudæorum vestes cælitus Crucis figuris sig-
 natæ, & (tanquam cælum stellis) impletæ sunt:
 quas cùm illucescente die eluere delereque co-
 narentur, id nullo modo poterant. Sicque de-
 territi & confusi inaniter cæpta simul & locum
 reliquerunt. Eorumq; impio conatu Diuinũ
 oraculum non modò factum irritum, sed vel
 maximè impletum atque confirmatum fuit.

Et Iudæis quidem hac ratione ab incepto o-
 pererepulsis, Christiani nihilominus eodem
 in loco ædificare non timuerunt. Opere enim
 rotũdo & Græco labore ex magnis, sectis, & po-
 litis lapidibus, præcellenti forma amplum &
 præaltum, plumboque tectum ibi templum e-
 rexerunt, quod per aliquot sæcula Patriarcha-
 li cathedra decoratum, ac vero puroque Dei
 cultu celebre: tandem à Saracenis inuasum, ac
 spurco Mahumeti cultu annis quadringentis
 sexaginta tribus contaminatum fuit. Porro an
 no Christi millesimo nonagesimo nono idem
 hoc templum, muro licet, & turribus, & portis
 validioribus apprimè communitum, à Christi
 anis, duce, Godefrido de Bullion, forti ani-

*Vuilh. Tyr.
 lib. 8. hist.
 bel. sacræ.
 20. & li. 9.
 cap. 9.
 Broc. iii. 6.*

E s,

mo

T E M P L V M.

42

Breid. 14. mo violenter expugnatum est: factaque intra
Iul. templi ambitum decem milium Saracenorum
Sal. 10. 8. strage, cuncta eius superficies occisorum cruo-
64. 4. 8. re redundauit. Quo in loco Godefridus egre-
Pasc. d. gium mox Canonicorum collegium instituit,
192. eisq; ampla sacerdotia, quę Præbendas vocât:
 simulque & honesta circa templum domicilia
 assignauit, qui diurnis & nocturnis officijs ac
 sacrificijs Ecclesiastico more annis octoginta
 octo ibi Deo ministrauerunt. Quibus trans-
 actis; ob perniciosam Christianorū Principū,
 proh dolor, discordiam, à Saracenis id rur-
 sum occupatum est. qui in eius summitate, pro
 suo more, dimidię lunę formam posuerunt,
 atque in atriorum loco ficus & oliuas planta-
 uerunt. Idem à Turcis nunc possessum, detesta-
 bili Mahumeti cultu polluitur. à cuius ingres-
 su Christiani capitali Turcarum decreto ar-
 centur. Nam si Christianorum quispiā id in-
 trasse fuerit deprehensus, statim aut Christi fi-
 dem solenniter cogitur abnegare, aut publicè
 securi caput submittere.

P R I M A P A R S

T E M P L I.

76.

Exod. 26.
Leuit. 16.
23.
Nū. 19. 29.



ANCTVM SANCTORVM, quod ob
 insignē loci sanctitatē, etiam San-
 cta sanctorum, item & O R A C V-
 LVM, & Domus interior vocatur.
 intimum erat templi penetrale
 & Ady-

& Adytum; longum cubitos viginti, latum *10 3. Reg. 6.*
 tidem, altum verò cubitos centum & viginti. *2. Pa. 3.*
 Cuius pavimentum primò marmore stratum, *4. 5.*
 ac desuper tabulis abiignis vestitum erat, quæ *Hebr. 9. 13*
 laminis aureis tegebantur. Parietes autem de *Ios. 6. bel. 6.*
 politis facti lapidibus, & intrinsecus cedrinis
 vestiti tabulis, laminis quoque desuper operiti
 aureis, (quæ clavis aureis erant affixæ) Diuino *Hier. 10. 3.*
 prorsus opere splendebat. in quib^s sculpti Che *epist. 26. ad*
 rubim, gemmæ, palmæ, flores, ac cælaturæ pictæ *Fabiolæ de*
 requæ variæ, cæli pulchritudinem representabant. *vest. sacer.*
 Quin & tectum laminis aureis cooper- *Liran. in 3.*
 tum, in summo, ne ab insidentibus aubus pol- *Re. 6 & in*
 lueretur, aureis verubus horrebat acutissimis. *Hebr. 9.*
 Sacrosanctum hoc Sanctum sanctorum, prop-
 ter Diuinam loci Maiestatem, semel in anno
 solus introibat summus Pontifex, idque in fe-
 sto expiationis. quo die Iudæi omnes ieiunare
 seque affligere debebant. Tum autem maxi-
 mus ille Dei sacerdos, Christi personam singu- *Ios. 17. ant.*
 lari ritu præfigurâs, pro suis totiusque populi *8.*
 peccatis sanguinem vituli extra castra com-
 busti offerebat. Qui si vel somnio pol-
 lutus esset, introibat substitutus
 ab eo vicarius.

(.)

PAR-

44
 TEMPLVM.
 PARTES SANCTI
 SANCTORVM.

77.



ARCA FOEDERIS, quæ Dei mâ
 dato delignis sethim imputribi
 libus in deserto à Moyse facta,
 & puri auri laminis intus & foris
 contexta, in sancti sanctorũ me-
 dio sicut Sol, auri splendore co-
 rusca, fulgebat. Cuius supereminens pulchritu-
 do est admiranda, potius, quàm verbis explicã-
 da. In hac arca summa cum Religione seruabã-
 tur duę tabulæ lapideę, continentes decem
 præcepta Dei digito inscripta; item vrna aurea
 habens manna; & virga Aaron quę floruerat, &
 liber Deuteronomij. Mansit arca in hoc loco
 annis circiter quadringentis triginta: Tempo-
 re autem captiuitatis Babylonice Jeremias pro-
 pheta eam Dei iussu vnà cum Altari incensi &
 Igne perpetuo, in Nebo montis spelunca omni-
 bus ignota abscondisse in Machabeorum libris
 scribitur. Hebrei verò per Nabuchodonosor in
 Babylonem translata[m] esse censent. Quã qui-
 dam nunquam reuersam, sed post reditum à ca-
 ptiuitate aliam in eius locum à Iudeis factam
 esse; quidam verò cum alijs quinque milibus &
 quadringentis illis aureis & argenteis tẽpli Hie-
 rosolymitani vasis à Nabuchodonosor in tem-
 plo Bel Dei sui positam, ac Diuinitus (vt olim
 in Philistæa) præseruatam, post septuaginta ca-
 pti-

Exod. 25.

37. 40.

Num. 17.

Deut. 31.

Hebr. 9.

Iose. 3.

ant. 8.

Lira. in

Exod. 25.

& 26.

2. Mach.

5. & 2.

2. Par. 36.

Dan. 1.

1. Esd. 1.

3. Esd. 1.

Hier. in

Ioel. ca. 3.

Ios. 10. ant.

13.

TE M P L V M.

45

ptiuitatis annos vnà cum eisdem à Cyro Iudeis reuerſuris reſtitutam eſſe exiſtimât. Porro poſt excidium Ieruſalem, Titus & Veſpaſianus Arcam fœderis, & duas tabulas legis, cū virga Moyſi, & virga Aaron; item Menſam auream, & panes aliquot propoſitionis, Candelabrum quoque aureum, ac quatuor columnas, è Hieroſolymorum templo Romam traducta, in celeberrimo, quem inſigni pōpa de Iudæis egerūt, triumpho, tota vrbe ſpectante, inter alia ſpolia à Iudæis portari fecerunt: Simone Gioræ ſeditioſorum duce, ac ſeptingentis Iudeis (qui ex omni captiuorum numero ſelecti, iuuenili corporis proceritate ac decōre præſtabant) captiuis, ſeminudis, manibusque vinctis triumphatorem & ſpolia præcedentibus. Cuius triumphi vſque hodie perenne Rōmę via ſacrā, iuxta Pacis templum, extat monumentum in triumphali arcu, qui eſt ſupra eccleſiam S. Marię nouę. cuius fronti hæc inſcripta ſunt verba: SENA TVS POPVLVSQVE ROMANVS DIVO TITO DIVI VESPASIANI F. VESPASIANO AVGVSTO. & ob victoriam & perpetuū reliqua ob vetuſtatem non poſſunt legi. In quo etiam arcu ex vno quidem latere ipſum Titum triumphantem, in curru qui duobus equis, totidemque monocerotibus ſiue vnicornibus ducitur conſpicere licet. Ex altero verò latere Arcam fœderis videre eſt, & Candelabrum illud diſtiſſimum ſeptem ramorum, & vaſa templi, tanquam antecurruſ Titi portentur, inſculpta. Triumpho hoc peraſto, Veſpaſianus vniuerſa templi Hieroſolymitani vaſa do-

Iof. 7. belli.

24.

Suetō. in vi

ta Veſpaſia.

Hier. in Io-

el. cap. 3.

Rodolphus

Langius de

vrbe Hiero

ſolymatem

pli 3. origi-

ne & exci-

diol. 2. c. 15

sa donaria, Romæ in Pacis templo, magnificè splendideque à se ædificato, reposuit: legem verò Iudeorum, & penetraliū vela purpurea, in Palatio condita seruari præcepit. Quæ quidem omnia, Arca videlicet, auro tamē nudata, tabulæ legis, virgæ Moyfi & Aaronis, panes quoque propositionis, ac quatuor columnę, Romę in ecclesia S. Iohannis Lateranensis adhuc seruantur.

78.

Exod. 25. 37. 2. Reg. 6. 2. Par. 3. Heb. 9. 1o. 8. ant. 3. **D**VO CHERVUBIM gloriæ qui, vt ex Hebraico Paralipomenon textu liquet, instar impuberum puerorum de lignis oliuarum facti, decem cubitos alti, tectique laminis aureis, Angelico relucens splendore stabant ab vtraque parte arcę, atque expansis alis, vnus tegebant propitiatorium, alijs verò vtrinque tangebant parietem. quorum facies ad domum exteriorem directæ erant; & versis vultibus se mutuo, ipsumque propitiatorium respiciebant.

79.

Exod. 25. 37. 1o. 3. ant. 8. **P**ROPICIATORIUM aureum, aliàs etiam Oraculum dictum. quod super arcam intra alas duorum Cherubim supra Solis fulgorem auro mundissimo splendens, Diuinamque repræsentans Maiestatem, quasi Sedes Dei loquentiserat. vnde oracula & responsa dabat.

TEMPLVM.
SECUNDA PARS
 TEMPLI.

80.

SANCTVM, quod ob loci dignitatem etiam Sancta, & Sactuarium; itē Domus exterior, & Atrium sacerdotū nominatur, altera templi pars est, lōga cubitis quadraginta, lata viginti, alta verò cubitis centum & viginti. quæ quidem altitudo duodecim gradib. ascendebatur. Huius fores aureæ erant. Pauimentum tabulis abiegnis stratum, aureis laminis tegebatur. Parietes eius de lapidibus politis facti, intusq; tabulis cedrinis vestiti, aureis desuper laminis cooperiebantur: in quibus sculpti Cherubim, gemme, palmæ, flores, ac cælaturæ picturæque diuersæ, mira delectatione spectatores afficiebant. Supernè verò pulchro opertū tecto, igneo splendore micabat. Ab huius introitu, profani lege arcebantur: soli que Sacerdotes à Rege Dauide ad triginta octo milia recensiti, & in viginti quatuor ordines sorte distincti, illud quotidie intrabant. Qui omni carentes vitio iuxta Davidis statutum hebdomadatim per vices à Sabbato vsque ad sabbatum, ab vxoribus, vino, siceraque sese abstinētes, ac sobrij; feminalibusq; liueis pudēda operti; atq; extrinsecus linea tunica, q̄ balthæo præcingebatur, amicti, & byssinā in capite mitrā gestantes, miro ordine, ac maxima

Exod. 26.

29.

Leuit. 10.

3. Reg. 6.

1. Par. 23.

24.

2. Par. 3.

Ezec. 44.

Luc. 1.

Hebr. 9.

Io. 8. ant. 3.

& 15. ant.

14. & 6.

bel. 6. & 7.

bell. 10. &

li. 2. cont.

apion.

xima cum reuerentia Dei cultum, sacrificia, & preces, peragebant.

81.

Exod. 30.

37.

Leuit. 2.

1. Mac. 4.

Luc. 1.

ALTARE THYMIAMATIS siue incensifi AVREVM, quod Dei iussu contra Velum ante Sanctum sanctorum pendens, collocatum erat. In quo Sacerdotes quotidie manè & vesperi thymia, thus, aromata, & similia, in odorem suauissimum Deo adolebāt. Ad huius altaris dexteram flās quondam Gabriel angelus, Zacharię sacerdoti thymia ma adolenti Ioannis Baptistę conceptionem annūciauit.

82.

Exod. 25.

26. 27. 37.

Leuit. 24.

Ios. 3. ant.

10.

CANDELABRVM AVREVM, quod cum septem ramis, totidemque lucernis in meridiano templi latere positum erat: quę ex oleo purissimo interdū noctūque iugiter ardebant, lucebant, ac totum Sanctum illuminabant.

83.

Ezech. 47.

Joel. 3.

Aristaeas li.

de 72. in-

terpret.

Corn. 14.

cit. lib. 21.

Pasc. d. 192.

FONS aquę perennis, qui in dextro templi latere scaturiebat. Cuius aquam Salomon in Mare æneum & in Cōcham gręam deriuauit: quę deinde per subterraneos educta canales, quarto ab vrbe stadio ad orientem erumpens, in torrentem Cedron fluebat.

MEN-

84.

MENSA AVREA, quæ in aquilonari latere templi stabat. In qua erant duodecim panes propositionis ex simila tritici purissima cocti. Qui, veteribus in sacerdotum cedentibus vsum, per singula sabbata noui imponebantur. Super quos ponebantur due phialæ aureæ, thure plenæ.

85.

PONTIFEX, eiusque imago ac sacer vestitus, quem Diuinam ac prorsus celestē præ se tulisse magnificentiam, singulæ eius partes nobis demonstrat. Nam sacrificaturus, aut Sancta sanctorum ingressurus, femoralibus, quibus verenda tegebantur, lineis; & subucula, hoc est, interiori quadam linea tunica, quæ ad pedes vsque demissa erat, induebatur. Extrinsecus verò Tunicam habebat Hyacinthinam cum manicis, eamque talarem: à cuius inferiori fimbria septuaginta duo tintinnabula aurea, & alterna serie totidem mala punica, quæ vulgò granata vocantur, pendebant. Stringebatur autem tunica Baltheo, siue Zona, vel cingulo, lato digitos quatuor, texto ex auro: cui ex quatuor coloribus, hyacintho scilicet, purpura, vermiculo, byssoque, diuersi flores ac gemme intextæ erant. Supra hæc habebat Ephod, id est, Superhumerales, pallium scilicet pulcherrimū, ex auro, hyacintho, purpura, cocco, & bysso, polymita arte contextum, mira colorū & florum varietate ac fulgore præstringens oculos.

culos. In cuius utroque humero erant singuli Lapidēs Onychini auro inclusi, quos Iosephus sardoniches vocat: quorum singulis insculpta erant sena nomina filiorum Israel.

His accedebat Rationale iudicij, quod super pectus suum portabat, in quo erat doctrina & veritas. Erat verò illud quadratum quiddam, magnitudinis palmi, ex auro, hyacintho, purpura, cocco, byssoque textum. cui intexti duodecim lapides pretiosi & diuersi, ordine natiuitatis insculpta habebant nomina duodecim filiorum Israel. Quin etiam ad hoc genus pertinet Tiara siue Cidaris, quam super caput Pontifex gestabat: quæ ex bysso facta, & hyacinthis coronata, mitræ formam exprimebat. Cuius fronti Lamina aurea, forma semiorbis præfixa, nomen ineffabile Dei tetragrāmaton his quatuor Hebraicis literis **יהוה** insculptum cum ingenti fulgore exhibens Diuinę Maiestatis celsitudinem figurabat. Ad hunc ornatum Pontificium etiam referendū puto, quòd dextra manu Thuribulum tenens aureum, fragrantissimo thuris odore Deum colebat.

Quæ ut omnia mysterijs erant plena, ita quædam diuina virtute excellebant. Lapis enim ille quem Pontifex in dextro humero ferebat, quoties Deum sacrificijs placasset, tantum emittebat splendorē, ut eam procul intuentibus cōspiceretur. Et quod non minori admirationē dignū videtur, duodecim lapides, qui Rationali intexti erant, pugnaturs victoriam prænunciare solebant. Nā priusquā exercitus se moueret, tātus ex eis emicabat fulgor, ut toti populo ad-

TEMPLVM.

51

adesse Deū, opemq; & auxilium suū inuocanti-
bus esse allaturum innotesceret. Caterum tam
Rationale, quàm onyx, Deo propter regū suo-
rum prauaricationem irato, desierunt fulgorē
emittere annis centum & quinque antē Chri-
sti natiuitatem.

86.

Exod. 26.

VELVM, de hyacintho, purpura, cocco, 36.
& bysso, pulchra varietate contextum, ac 2. Par. 3.
intextis ei Cherubim, & omnis generis Ios. 3. at. 7.
floribus ornatum, quod ad parietem ante San- & 6. bel. 6.
ctum sanctorum pendeat. atq; in Christi mor Matt. 37.
te à summo vsque ad imum scissum est me. Mar. 15.
dium. Luc. 23.

TERTIA PARS

TEMPLI.

87.



TRIVM IVDÆORVM, 3. Reg. 6.
quod & Atrium seu Vestibu- 2. Par. 4. 6.
lum interius; item Basilica, & Exech. 40.
Sanctum seculare, atque Porti & cat.
cus Salomonis vocatur, tertia Hebr. 9.
tēpli pars est: q̄ quatuordecim gradibus ascen- Ios. 8. at. 3.
debatur. Cuius pauimentum vario marmore & 15. ant.
tessellatū, in medio sub dio patebat. & p̄ circui 14. & 6.
tū muro ex tribus ordinibus lapidum diuerso bell. & 7.
rum colorum facto, cingebatur. Cui annexæ bell. 4. 16.
erāt Porticus magnæ, latē, & supra septuaginta Cl. 2. cōt.
cubitos altæ, quas marmoreæ de singulis saxis Apionem.
viginti quinque cubitorū altitudinis columnę

F 2

susten

sustentabant, & laquearia cedro expolita tegebant. Eiusq; parietes intrinsecus auro obducti clarissimè undiq; splendebāt. Habebatque tres portas excelsas, quarū prima respiciebat orientem, altera meridiem, tertia vero aquilonem; quæ singulæ binis foribus argenteis, altis triginta, & latis quindecim cubitos, claudiebantur, occidua verò pars nullam portam habebat, sed perpetuò muro cingebatur. Iudæorum autem atrium ex eo locus ille dictus est, quòd huc intrabant soli Iudæi puri exiitētes ac casti, & mulieres mundæ (quibus proprius locus destinatus, ac muro discretus, quindecim gradibus ascendebatur. quos B. Maria, cū à parentibus trima præsenteretur in tēplo, sola ascendisse creditur) ibique orabāt, & verba legis audiebant. Quo in loco Christus sæpè populū docuit: & Iudæi ipsū lapidare voluerunt: & Petrus, sanato claudo, ad populum verba fecit: ac quinque milia virorum conuertit. Ante hoc atrium cancello septum, posita erat tabula, literis Græcis & Latinis hanc legem incisam continens: *Omnis alienigena transiens in locum sanctum, moriatur.* Eos verò qui trāsissent, quamvis Romanus quis esset, Iudæis etiam Romani necare permiserant.

PARTES ATRII IV.
DAEORVM.

88.

Exed. 27.

38.

1. Par. 4.

ALTAIRE HOLOCAVSTI AENEVM,
quod in atrij medio sub dio erat. In quo
ignis ille perpetu', olim à Domino, cū
Aarōn

TEMPLVM.

53

Aaron in deserto prima vice sacrificaret, cæli-
tis in altare demissus, per sacerdotes quotidie *Leuit. 9. 6.*
lignorum appositione nutriebatur. In quo et-
iam indies manè ac vespere sacerdotes varia a-
nimalia mascula, munda, & immaculata, oues
scilicet, boues, capros, turtures, columbas, & si-
mililia, hoc sacro ac perpetuo igne, addita ei lig-
norum strue, in holocaustum & odorem sua-
uitatis Domino tota comburebant. Sub tem-
pus verò captiuitatis Babylonice Ignis iste *2. Mach. 1.*
perpetuus à sacerdotibus in puteum siccū ab-
sconditus, & post septuaginta captiuitatis an-
nos à Neemia sacerdote quesitus, non ignis in-
uentus est, sed aqua crassa: quę orante Neemia
rursum Diuinitus est accensa.

89.

BO O Z & I A C H I N, duæ colūnæ æreæ mire
pulchritudinis, altæ triginta quinque cu-
bitos, quarum circumferentia duodecim
cubitos complectebatur. quas Salomon artifi-
ciosè fudit, & statuit in porticu tēpli, vnam qui-
dem à dextris, quam nominauit Iachin; alte-
ram verò à sinistris, quam vocauit Booz. ea-
rumque capitellis, in retis modum factis, du-
centa mala granata inculpfit, & super
earum capita opus in modum
lilij posuit.
(.)

F 3

CON-

90.

3. Reg. 7.
2. Par. 4.
10. 8. ant. 3.

CONCHA AEREA, aliàs, Luter dicta, vas erat magnæ capacitatis, aqua plenum, ad sinistrum latus templi, id quæ septentrionale à Salomone collocatum: cui Cherubim, leones, boues, palmæ, insculpta erant. In quo sacerdotes lauabât animalia in holocausto cremanda, quæ tamen prius per Nathinæos in Piscina probatica lota erant.

91.

DOMVS CONCILII, ad meridiem templi sita: vbi erat concilium seniorum.

92.

EXEDRAE, quæ aliàs Gazophylacia & Pastophoria vocâtur, domuserant laterales, instar turrium longæ, latæ & celsæ. In quibus sacerdotes sanctuarium ingressuri, profana sua vestimenta lancea exuebant: easdemque sacris peractis reponebant. In quibus etiam hostiarum pacificarum partes comedebantur.

93.

MARE AENEVM, antea Labium seu Labrû dictû, continens aquæ vim maximâ. quod Salomon fecit, atq; ad dextrû templi latus, id quæ australe, cõtra orientem, super duodecim boues æreos posuit. In quo sacerdotes ad altaris ministerium templum ingredienti, manus & pedes lauabant.

POR-

94.

PORTA NOVA, quæ in atrio templi versus meridiem erat. vbi Ieremias prædicans 36. templum urbemque destructum iri, caput est. & Baruch coram populo prophetias Ieremiæ legit.

95.

PORTA SACRA, aliàs & Porta ærea dicta, 3. Esd. 9. quæ in interiori parte templi posita, ad Solis exortum respiciebat Ante quam Esdras populo legem Dei legit, & multo post tempore Primates Iudeorum seditiosos ad pacem hortati sunt.

96.

PORTICVS TEMPLI, à Salomone ante Sanctuarium constituta, quæ longa erat cubitos viginti, lata verò decem.

97.

SEDES REGIS excelsa, quâ Salomon præparauit Regibus in Basilica.

Hier. in 2.
Par. 23.

98.

SVGGESTA CANTORVM. vbi Diuinæ laudes voce, instrumentisque varijs cantabantur.

99.

Hic est locus inter templum & altare, in quo lapidatus est Zacharias.

2. Par. 24.
Mat. 23.

Ioan. 10. Hic Iudei voluerunt lapidare Christum;

QVARTA PARS TEMPLI.

IoI.



TRIVM GENTIVM, quod & Atrium siue Vestibulum exterius appellatur, quarta tépli pars est, quæ mul-

Ezech. 40. tisetiam gradibus ascēdebatur. Cuius interius
Io. 15. At. 14. sub dio patens spaciū, omnium generum la-
Ex. 6. bel. 6. pidibus stratum, versus quatuor Mūdi partes,
Ex. 7. bel. 10. quatuor portas habebat magnificas: quæ fori-
Ex. li. 2. cō- bus ereis claudebantur. Circumquaq; autē cō-
tra 2. Apio tinua Porticus erat, triginta cubitos lata, quæ
nem. intrinsecūs excelsis vndique marmoreis sufful-
3. Reg. 8. ciebatur columnis, ac desuper laquearibus ce-
Mar. 11. drinis tegebatur. Cuius omnis gyrus quatuor
Io. 2. 8. 12 continebat stadia: cum Antonia verò, mensu-
Act. 8. ra sex stadiorum concludebatur. Hoc atrium
Io. li. 2. cō- ingredi poterant omnes Iudæi, etiā im-
tra Apio- mundi, insuper & alienigenæ gentes: vnde
nem. & gentium atrium vocatum est. Hinc Christus
 vendentes & ementes flagello biseiecit: nec si-
 nebat vt quispiam illac velas transferret. Hic
 adulteram absoluit. Hic sepè docuit. Hic et-
 iam Iudæi eum lapidare voluerunt. Hic
 denique coram Gentilibus cele-
 sti voce clarificatus

est.

PAR-

TEMPLVM
PARTES ATRII
GENTIVM.

17

Io2.



QVILA AVREA magni *Ios. 17. ant.*
ponderis, ab Herode maiori *8. & 12.*
supra maximam templi por- *Itē. 1. bell.*
tam posita; & tandem à Iudæis *21. & 2.*
detracta, securibusque concisa: *bell. 1.*
vnde magna & cædes, & seditio orta est.

Io3.

GAZOPHYLACIVM, Hebraicè Corban *Mar. 7.*
siue Corbana dictum, Arca & Aerariū *Matt. 27.*
erat, in quo ad sacrificiorum necessaria,
ad pauperum alimoniam, & ad templi fabricā
offerebatur, & oblata servabatur pecunia. ex
qua etiam Ioas Rex, sicut in Regum libris le- *4. Reg. 12.*
gimus, sartatecta tēpli instaurari curavit. Hoc *2. Par. 24.*
ærarium cū Heliodorus à Syriæ rege missus *2. Mach. 3.*
spoliare tentaret, cēlitus ab Angelis flagella- *Ios. 18. ant.*
tus est. Atque Pilatus cū sacrum hunc thesau- *5. & 2. bel.*
rum, simili penè temeritate, ad aquarum in- *8.*
ductionem expendere vellet, populari tumul- *Ios. 17. bel.*
tu impeditus fuit: quem tamen Romani tan- *11.*
dem in vrbis expugnatione diripuerunt. Iux- *2. Mac. 4.*
ta hunc locum Lyfimachum occisum legimus. *Ioan. 8.*
Hic etiam Christus se lucem Mundi, & princi- *Mar. 12.*
pium; seque à Iudæis in cruce exaltandum esse *Luc. 21.*
docuit. Hic sedens viduam pauperulam duo *Io. 18. ant.*
æra munita offerentem, plus omnibus diuiti- *13. & 19.*
bus dedisse pronunciauit. Supra hoc porrò Ga *ant. 5.*

F s

zophy-

zophylacium Agrippa rex in monumentum aduersæ fortunæ in prosperam mutatæ, Catenam illam auream suspendit, quam à Caio Imperatore dono acceperat. pōdere illi ferreæ parrem, quæ Tiberij Imperatoris iussu Regias manus vinxerat.

104.

4. Reg. 16.
20. 1. 4. 38.

HOROLOGIVM ACHAZ regis, quod fecit ex altari holocausti æneo. In quo, Ezechia rege ægrotante, in signum recipiendæ sanitatis, Solis vmbra Diuino miraculo per decem lineas retrorsum reuerfa est.

105.

1. PAR. 26.

PORTA AQUILONARIS. cuius in Paralippomenon libris, & alibi in Scriptura & Iosepho aliquoties fit mentio.

106.

1. PAR. 26.

PORTA AVSTRALIS. de qua etiā Scriptura & Iosephus passim mentionē faciunt.

107.

1. PAR. 26.

1. PAR. 23.

PORTA OCCIDENTALIS. quæ & Porta fundamenti in Paralippomenon volumine appellatur.

108.

1. PAR. 9.

26.

Neem. 3.

1. Reg. 11.

1.

PORTA ORIENTALIS, quæ & Porta Sur, alias Seir; itē Porta Regis, & Porta speciosa dicebatur, q̄ omnium portarū esset maxima, altissima, & pulcherrima: per q̄ etiā principa

TEMPLVM.

59

palis in templū erat introitus. Hanc collapsam 2. *Par.* 27.
ioatham rex instaurauit, & iuxta hāc D. Petrus *Act.* 3.
quadragenarium ab utero matris suę claudū,
stipem mendicantem, dicto sanauit.

109.

TVRRES BVCCINATORVM, quę in oc *Num.* 10.
ciduis templi angulis in sublime erectę e- *10. s. bel.* 9.
rant. In quarum verticibus sacerdotes po-
pulū, quod campanarū vfu carerent, duabus ar-
genteis tubis ad templum conuocabant: dies fe-
stos, sabbatha, calendas, ieiunia, atque epulas;
denique vel ferias, vel vt opus faceret, populo
denunciabant.

110.

HIC CHRISTVS terrę digito inscribens, *Ioan.* 8.
adulterę accusatores pudefecit, accusatā
verō adulterā absoluit.

III.

HIC Christus, Diuinitatis suę (vt ait Hie- *Ioan.* 2.
ronymus noster) fulgore ex eius oculis *Matt.* 21.
& facie radiante, facto de funiculis flagel *Hieron.* ib.
lo, ementes & vendētes vnā cum ipso-
rum mer-
cibus semel iterumque templo eiecit.

Huc vsq; de Templo & partibus eius, nunc au-
tem reliqua Filia Sion loca prose-
quemur.

THEA-

II2.

Ios. 15. ant.
19. et 20. ant.
15. **T**HEATRUM, quod in hemicycli specie ab Herode Aſcalonita Iudæorum Rege iuxta Palatium Machabæorum magno ſumptu extructum erat: inſculptis ei per circuitum titulis, tropheis, & victorijs Auguſti Cæſaris, auro argentoque collucentibus. vbi digniores quidem in gradibus, per circuitum factis, ſedētes; reliqui verò in ea ſtātes; hiſtriones, mimos, muſicos, & thymelicos in ſcena comædias, tragædias, aliosque ludos agentes, ſpectabant.

II3.

3. Reg. 10.
2. Par. 9.
10. 8. ant. 5. **T**HRONVS SALOMONIS. Soliū erat prægrande, eburneum, fuluo veſtitum auro, quod tribunalis inſtar in ſummitate celtū & rotundū, ſex gradibus, in quorū extremitatibus duodecim leones impoſiti erant, aſcendebatur. In quo ſedebat Rex Salomon cū populi lites ac controuerſias decernebat, capitālia iudicia & ſententias proferebat, ac leges iuraque dabat: tum etiam quando magnificentiffimè ſuam gloriā, delitias, & diuitias ostendebat, ac fidelibus miniſtris ſuis præmia reddebat.

II4.

2. Par. 9.
Liran. in 3.
Reg. 10. **T**RANSITVS, quem fecit Salomon de lignis thynis, ad aſcendendum è Palatio ſuo in templum.

TRI-

II S.

TRIBUNAL. Locus erat ante domum Pilati editus, & iudicio accommodatus, *Ioan. 19.*
 ubi Romani Præsides sententiam ferre solebant, qui Græcè **LITHOSTROTOS**, id est, lapidibus stratus; Hebraicè autem **GABATHA** dicebatur, eò quòd eminens esset & excelsus. Sedens in hoc tribunali Pilatus, & astante Iesum absoluerè cupiens, accepta aqua, manus coram populo lauit, dicens: Innocens ego sum à sanguine iusti huius. At verò vniuerso populo clamante: *Tolle, tolle, crucifige eum; sanguis eius super nos, & super filios nostros;* & præterea quòd se Regem faciendo, Cæsaris læsa obijceretur Maiestas, hac verborum forma, prout ex antiquis annalibus fideliter exscriptum inuenimus, Christum ad crucis supplicium condemnauit: *Iezum Nazarenum subuersorem gentis, contemptorem Cæsaris, & falsum Messiam, ut maiorum suæ gentis testimonio probatum est, ducite ad communis supplicij locum: & cum ludibrio Regia Maiestatis in medio duorum latronum cruci affigite. I lictor, expediti cruces. Qua prolata sententia, eum militibus suis crucifigendum tradidit, Qui Iesum ob inflicta pœnas omni specie ac decore priuatum, & leproso magis quàm sibi similem, ut à populo ex noto habitu suo agnosceretur proprijs eû vestibus rursus induerunt, ac cruci suæ baiulatem patibulum, duobus cum latronibus per Portâ ludiciariâ in monte Caluariæ crucifigendū eduxerūt. In hoc etiâ tribunali cōsistens Pilatus in suborta seditione, ob impendendos aquæ*

Supra 31.

Matt. 27.

Mar. 15.

Luc. 23.

Ioan. 19.

Pasc. d.

206.

Salig. to. 8.

cap. 7.

Isai. 53.

Io. 18. ant.

s. & 2. bel.

quæ.

8. *Euf. 2.* quæductui sacros tēpli thesauros, qui Corban
hif. eccl. 6. dicebantur, militibus suis clā sub populari ha-
Nicep. 2. bitu armatis, signū dedit, vt gladijs quidem nō
hif. ec. 10. vterētur, sed fustibus in acclamantes quosq; lu-
 deos seuirēt: quorum plagis multi occisi, & plu-
 res sunt fauciati, plurimi verò etiā à suis inter
 tumultū conculcati & protriti interierunt.

Ios. 2. bel. Eodem pro tribunali postea Florus præses
14. 15. ex Iudæis multos nobilium, & equestris ordi-
 nis viros flagellis verberibusq; fecit laniari, ac
 in cruce suffigi: qui & alias multas per urbem
 cedes fecit, nulli parcens, nec paruulis, nec mu-
 lieribus, vel lactantibus. Quæ vindictæ sangui-
 nis Christi quædam initia fuerunt.

II 6.

Ios. 13. ant. **T** VRRIS STRATONIS, Græcè Pyrgus
18. & 1. bel. Stratonis dicta, inter Antoniam arcem &
3. templum subterraneus & obscurus transi-
 tus erat. vbi Antigonus à satellitibus fratris sui
 occisus est.

II 7.

Sophon. 1.

Hier. ibid.

Io. 14. ant.

8. & 15.

ant. 14.

Itē. 1. be. 5.

& 6. bel. 6.

7. & 7. et 6.

Io. 20. ant.

16.

Euf. 2. hi-

stor. eccl. 1.

VALLIS CEDRON, lata, profunda, & te-
 nebrosa, quæ in modum fossæ templum
 circumibat. ac quodd in mortarij similitu-
 dinem disposita esset, Hebraicè Machtes, Lati-
 nè autem Pila vocabatur. hæc tantæ erat pro-
 funditatis, vt de templi tecto ad imum eius de-
 spicientium oculi, non absque vertigine capitis
 caligarent. in hac mercatores & omnis generis
 negotiatores habitabant. In hanc vallem cum
 Iacobus frater Domini, Primus Hierosolymo-
 rum

rum
 pul-
 tere-
 pita-
 que-
 lon-
 que-
 tun-
 Iose-
 fam-

V
 gress-
 à pal-
 sexag-
 Crux-
 super-
 Caur-
 pedes-
 tradi-
 ta gre-
 ginta-
 Ioan-
 ptua-
 tum-
 um,
 re co-
 ta vn-
 septu-
 curri-
 sus &

LOCI FILIAE SION.

63

rum episcopus in pinna tēpli coram omni-
 pulo Iesum Dei filium ipso festo Paschæ pro-
 teretur; Anani Sadducæi Pontificis iussu præci-
 pitatus est, & contractis cruribus, desuper quo-
 que à scribis & Pharisæis lapidatus, tandem ful-
 lonis fuste in cerebrum percussus, interijt: ibi
 quæ iuxta templum sepultus est. vbi monumē-
 tum eius multis sæculis mansit. Ob cuius cēdē
 Iosephus Diuina vltione Hierosolymam euer-
 sam esse æssimat.

& 23.
 Hier. tom.
 1. Epist. 53.
 in Catal.
 script. Ec-
 clesiast.
 Nicep. 2.
 hist. Ec. 38
 Hanc viā
 D. Petrus,
 Potens, &
 M. Mat-

IIIS.

VIA CRUCIS, quā Christus in tribunali
 cruci, adiudicatus, acerrimis ac cruentis
 gressib⁹ ad montē Caluarię iuit. Incipiēs enim
 à palatio Pilati perviginti sex gressus, qui faciūt
 sexaginta quinque pedes, ad locū processit, vbi
 Crux ei imposita est. Vnde tota spectante vrbe
 super saucios humeros suā baiulās crucē, versus
 Caurū seu Corū per 80. gressus, hoc est, ducētos
 pedes ad locum vbi primò cum cruce cecidisse
 traditur, progressus est. Inde statim per sexagin-
 ta gressus & tres pedes, id est, centum quinquā-
 ginta tres pedes, ad locum vbi B. Maria cum
 Ioanne, filio suo occurrit. Hinc autem per se-
 ptuaginta vnum gressus & sesquipedē, siue cen-
 tum septuaginta nouē pedes, ad quoddā triui-
 um, vbi Simō Cireneus crucē post Iesum porta-
 re coactus est. Isthinc porrò per centū nonagin-
 ta vnū gressus & semipedem, vel quadringētos
 septuaginta pedes, ad locū vbi ipsi Veronica oc-
 currit. Atq; illinc per trecētos triginta sex gres-
 sus & duos pedes, aliās octingētos quadra-

gin-

Qua etiam diligentissime describitur in libro cui titulus est Via crucis, per Petrum Calentinum adit. Et praeter ea à D. Io. Pasce. S. Theologia Doctore in peregr. f. die 207. 208. 209. 210. 211. 222. 213. et 214. Item à D. Bethleem presbyter. in descriptione locorum passionis Christi.

ginta duos pedes, ad Portam iudiciariam, ubi rursus cum cruce lapsus est. Deinde verò, armè describitur in li. sus septentrionem processit per trecentos quadraginta octo gressus & duos pedes, seu, octingentos septuaginta duos pedes, ad biuium quoddam, ubi mulieres plorantes allocutus est. Ac isthinc continuò per centum sexaginta unum gressus & sesquipedem, hoc est, quadringentos & quatuor pedes, ad pedem seu radicem, montis Caluariæ, ubi ultimò cecidit. Deit ulterius per octodecim gressus, aut quadraginta quinque pedes, ad locum ubi carnifices ipsi vestes extraxerunt: ubi & vino mirrhato felle mixto potatus est. Dehinc per duodecim gressus, siue, triginta pedes, ad locum ubi clavis cruci affixus est. Inde postremò per quatuordecim gressus, id est, triginta quinque pedes, ad locum ubi de cruce pendens in foramine rupis Caluariæ fixus est. A Palatio itaque Pilati, usque ad locum ubi crux rupi infixæ fuit, sunt gressus mille trecenti viginti & unus, siue alia supputatione pedes ter mille trecenti & tres.

Hæc linea quarta pedis pars est, cuius mentionem fecimus. Achuius quidē pedis, & Viæ captivitatis mensuram (quam post multam sedulamque indaginem tadem inueni) idcirco hinc tam exactè posuimus, ut quilibet Christianus quouis in loco, etiam inter domesticos parietes in ambitu domus aut horti sepius circumeundo, vel iter replicando, possit similem sibi viam or-

am
tis i
disa
ipfi
nor
San

V

rum
Ced

X

ac fu
per c
cem
loco
pulu
IES
que
duti
den
afflic
bus c
visu
lapid
fig ..
neque

LOCI FILIAE SION.

65

am ordinare, aut in templo seu cubiculo mentis imaginatione similem concipere; & pio cordis affectu Christi passionem meditari. quod ipsi gratum, nobisque salutare esse, dubiū non non est: cum ad hoc tam sacra Scriptura, quam Sanctorum scripta nos crebro exhortentur.

119.

VIA INTROITVS EQVORVM, quæ inter Salomonis & Regine Palatia erat. per quam Athalia Regina extra Portā aquarum siue equorumeducta, in valle torrentis Cedron occisa est.

4. Reg. 11.

2. Par. 23.

10. 9. ant.

7.

120.

XYSTVS porticus, in modum pontis lapidei frequentibus arcubus supra plateam publicam ampla latitudine extructa, ac subdialibus inambulationibus ornata: per quam à Palatio Pilati in Antoniam arcem, & inde templum transitus erat. Ex hoc loco, tuto nimirum, Præsides Romani populum alloqui solebant: In quo stans Pilatus 10. an. 19.
IESVM dirè flagellatum, consputum, spineamque in capite gestatam coronā, ac purpureo indutū pallio, Principibus populoque Iudaico videntū exhibuit, dicens; *ECC E HOMO*; ut ita afflicto cōmisererentur. At illi inconditis voci Breid. 14.
bus clamabāt: *Crucifige, crucifige eum*. Vbi adhuc Sa. t. 8. c. 7.
visitur, ac peregrinis ostenditur Arcus quidam Pasch. d.
lapideus, cum hac inscriptione; *Tolle, tolle, cruci-* 204.
fig, propter antiquitatem cætera legi 10. 2. bel. 1.
nequeunt. Ex eodem Xysto Agrippa rex pere- 6. itē. 5. bel.
grin- 9. & 7. bel.
legan-

G

8. & 13.

legantem habuit orationem ad populum seditionis, hortās eos ad obediendum Romanis. Frequentem huius Xysti Iosephus mentionem facit.

121.

Pasch. d.
207.

HIC Christo Crucem, longitudinis pedū quindecim, latitudinis verò octo, impositam esse, maiorum traditione accepimus.

122.

Pasch. d.
27.

HIC Christus primò cum cruce cecidisse traditur.

123.

Bleid. 14.
Iul.

Sa. t. 8. & 6.

Pasch. d. 207.

308.

HIC, ut ex veteri maiorum traditione habetur, B. Maria cum Ioanne & pijs mulieribus stetit, Christo cum cruce prætereunte. In cuius rei memoriam Helena Imperatrix eodem in loco splendidam B. Mariæ ecclesiam ædificauit: quæ nūc desolata cernitur. Porro beata Virgo cum suis, cruenta filij sui vestigia ad crucem vsque secuta, post eius sepulturam hāc rediens, prima viam Crucis ex deuotione calcaſſe, piè creditur. Vnde & Christianorum processiones ac crucis gressiones originem habere videntur.

Matt. 27.

Mar. 15.

Luc. 23.

Bleid. 14.

Iul.

124.

Progressus ad hoc biuiū Christi, nimis crucis grauatus cecidisse traditur. quamobrem milites ac Iudæi metuentes ne ante crucifixio-

LOCI SECUNDAE CIVITATIS. 67

fixionis executionem deficeret, apprehenderunt è rure venientem Simonem quendam Cyrenæum, eumquæ ad portandam crucem post Iesum coegerunt. *Sa. t. 8. c. 7. Pas. d. 208. & 209.*

TERTIA PARS

VRBIS.

125.

SECUNDA CIVITAS. Hæc tertia vrbs pars est, quæ etiam multas vias habebat angustas, cuius aliquoties in sacra Scriptura fit mentio: in qua inter alios nonnulli habitabant prophetae & nobiles. Hanc cum Romani occupassent, à seditiosis rursum vrbe pulsi sunt. *4. Reg. 22. 2. Par. 34. Sophon. 1. Hier. in 2. Par. 34. 10. 6. bel. 19.*

LOCI SECUNDAE CIVITATIS.

VITATIS.

126.

AMYGDALON stagnum, iuxta quod Titus aggerem erexit. *Ios. 6. bell. 12.*

127.

DOMVS MARIAE, matris Ioannis Marci vnius ex septuaginta duobus discipulis Christi, in qua primitivæ Ecclesiæ fideles convenire & orare solebant, vbi etiam post Iacobi Apostoli cedere Petro ab Herode Agrippa incarcerato, sine intermissione pro ipsius liberatione orabant, qui tandem noctu ab Angelis liberatus est. *Act. 12.*

G 2 ge.

68 LOCI SECVNDÆ CIVITATIS.

gelo è carcere eductus, huiusque domus fores
pulsans, ab ancillula in eam introductus est.

Sat. 8. c. 4. Quo in loco insignis postea constructa est Eccle-
sia, quæ Græcorum Christianorum fuit prima.
estque sedes Episcopalis, quam vsque hodie Sy-
ri tenent.

128.

4. Reg. 22. **D**OMVS OLDÆ prophetissæ, habitan-
2. Par. 34. tis in Secunda, vxoris Sellum viri præ-
Hier. ibid. clari ac nobilis, proauunculi Ieremiæ
Io. 10. ant. 5 prophetæ: quæ consulta à Iosia rege, ei destru-
ctionem Ierusalem prædixit.

129.

Ios. 2. bell. **E**VRIPI. canales erant aquarum in subli-
18. & 6. bel. me salientium, quibus aqua intra & circū
6. Regiam Herodis domum ducebatur: at-
que cisternas vbique replebat.

130.

Ios. 2. bell. **F**ORVM MATERIARVM, id est, lignorum,
24. quod Cestius incendit.

131.

Ierem. 35. **H**ABITACVLVM Rechabitarum, qui ex
patris sui præcepto religiosè viuentes, a-
gros aut vineas non possidebant, & tan-
quam Mundi huius peregrini, non in domi-
bus, sed tabernaculis habitabant, à vino quoq;
mordicus abstinebant. Quamobrem cū belli
necessitate in urbem coacti, propinarum ipsis
à Ieremia Dei iussu vinum bibere nollent; ipso-
rum

LOCUS SECVNDÆ CIVITATIS, 62
rum obedientiæ exemplo idem Propheta perti-
nacem Iudæorum, Dei præceptum negligen-
tium, inobedientiam increpauit: ideoque & his
supplicium, illis autem præmium prænuncia-
uit.

I32.

LACVS, qui inter duos ciuitatis muros
situs erat: de quo in Isaïæ Prophetia men-
tio fit. *Isai. 22.*

I33.

MEDIA TVRRIS, quæ in muro secun-
do erat. *Ios. 6. bel. 9.*

I34.

MONVMENTVM Alexandri Iannæi *Ios. 13. ant.*
Pontificis atque Regis: in quo per cautū *21. & 6. be.*
quoddam ipsius consilium, ex Phariseo *8.*
rum autoritate magnificè sepultus est.

I35.

MONVMENTVM Ioannis Hyrcani pon-
tificis ac ducis: cuius crebra in Iosepho
mentio habetur. *Io. 6. bel. 7. 8. 11. 12. & 7. bel. 5.*

I36.

MVRVS SECVNDVS, qui & medius,
splendidissimis portis cōspiciuus, & in
quatuordecim turres diuisus erat. quem
Ezechias rex reparauit, & firmiorem altiore
que fecit. *2. Par. 32. Neē. 3. 12. Iosē. 6. bel. 6. 8. 9. 10.*

Io. 6. bel. 6.

PALATIVM HERODIS. quod ab Herode Aſcalonita Iudæorum rege, qui innocentes occidit, ex vario & polito marmore, iuxta occidua vrbis mœnia, à muro antiquo ad medium vſque murum ædificatū, auro atque argento exornatiſſimum, porta quoque ferrea, ac tribus excellētīſſimis turribus, Hippico, Mariamme, & phaſelo, munitiſſimū erat:

Act. 12.

Io. 2. be. 17.

quæ magnitudine, firmitate, ac pulchritudine vniuerſis, quæ toto Orbe viſebantur, præſtabāt. Intriſecūs verò AVLA REGIA erat, quæ inenarrabili magnificētia emiāens, tota ornatīſſimis turribus, cœnaculis, cubiculis, porticibus, deambulationibus, columniſque (quibus incluſum ſub dio mediū patebat ſpaciū) vndique cingebatur. In hac Regia Chriſtus Herodi Antipæ tetrarchæ Galilææ, interfectori Ioannis Baptiſtæ, præſentatus eſt, ab eodem multis ſermonibus interrogatus, à Iudæis autem conſtanter accuſatus. Qui cū nihil reſponderet, idem Herodes, totuſque eius exercitus, eū ſpreuit & illuſit: atque alba indutum veſte, quaſi dementem ac morionem, ad

Luc. 23.

Pilatum remiſit. Nunc verò Palatiū hoc ſchola eſt puerorum infidelium.

Breid. 14.

191.

Pilatum remiſit. Nunc verò Palatiū hoc ſchola eſt puerorum infidelium.

Ier. 39. &
53.

PORTA MEDIA ſecundi muri. in qua, fractis muris exterioribus, Regis Babylo-niæ principes ſederunt.

STRA-

STRATOPEDON. area erat Regiam Hero- *10. 2. bel.*
dis vndequaq; ambiens, vbi Regij milites *17.*
excubias agebant. In qua & CARCER Re-
gis extabat, cui nocentes includebantur. In
quo D. Petrus ab Herode Agrippa rege, qui Ia- *Act. 12.*
cobum maiorem occiderat, catenis duabus
vinctus, & à quatuor quaternionibus militum
diligentissimè per dies azymorum fuit asser-
uatus: atque nocte, quæ diem occidendi præce-
debat, ab Angelo Domini à vinculis solutus,
ab eodem per primam & secundam custodi-
am, perque portam ferream, quæ ducebat in
ciuitatem, eductus est.

STRUTHIVM stagnum medium. & hic Ti- *Ios. 6. bel.*
stus aggerem extruxit. *12.*

TVERRIS HIPPICVS, quæ quadrangu-
laris in muro secundo super eminèn- *Ios. 6. bel.*
tem collem fabricata erat, & octoginta *5. 6. 7.*
quinque cubitos alta, duplicique tecto con-
spicua, insigni robore ac soliditate excellebat.
quam Herodes senior ædificauit, & amici
sui Hippici in bello amissi nomine
Hippicum appellauit.

(.)

G

TVR

142.

*Ios. 15. ant.
9. & 1. bel.
16. & 6.
bel. 6.*

TURRIS Mariamme, quæ quinquaginta quinque cubitis alta, super excelsum anti qui muri collem mira pulchritudine emi nebat quam Herodes in memoriam Mariam me dilectissimæ vxoris suæ à se occisæ extruxit, ac eius nomine Mariamme nominavit. & quia Reginæ femine nomine appellata erat, ceteris pulchrior, ornatiora diuersoria sustinebat, sic ut Hippicus & Phaselus, quæ virorum nomi ni bus vocatæ sunt, hac munitiores fuerunt.

143.

*Ios. 14. ant.
22. & 16.
ant. 5. &
17. ant. 14.
& 1. bel. 11.
& 6. bel. 6.
& 7. bell.
18.*

TURRIS Phaselus, quæ nonaginta cubi to alta, in ædito muri antiqui loco, su per nè in pile modum facta, stupendæ ma gnitudinis & firmitatis munitissima erat. quâ Herodes ad similitudinem Phari turris Alex andrinæ edificauit, atq; in honorè Phaseli fra tris sui (qui à Parthis captus, cùm nec ferri co piâ, nec manus liberas haberet, colliso ad saxû capite se ipsum occiderat) Phaselum vocauit. Cùm Titus Cæsar expugnatam Hierosolymâ totâ funditus subuertisset, prædictas tres, tur res, Hippicum, Mariamme, & Phaselû, ob ipsa rum excellentiam, (sicut & supra memini) in monumentum integras reliquit, vt posteris in dicarent, quâ munitam, quamq; gloriosam vr bē Romanorum fortitudo expugnasset. quas postea ob iteratam Iudæorum rebellionem

Adrianus Imperator
diruit.

Sub. nũ. 1.

VIVA-

I44.

VIVARIUM. Herodis hortus erat, viridarijs *Io. 6. bel. 6.*
 siluisque amœnissimus, ac altis euripis,
 cisternis & aquis irriguus. vbi varias feras,
 pisces, & aues continebat, & prolixas habebat
 ambulationes, ac circum latites multas turres
 mansuetarum columbarum.

I45.

XENODOCHIVM. Hospitale publicum *Io. 13. ant.*
 erat, quod Hyrcanus Pontifex ex pecu- *15.*
 nia, quam è Davidis sepulchro protule- *Egeft. 1. bi.*
 rat, fundavit ac dotavit: vbi peregrini paupe- *Iudaic. 1.*
 res & infirmi recipiebantur, & alebantur.

I46.

XYSTVM. ampla in Herodis Palatio por- *Io. 6. bel. 6.*
 ticus erat, in qua athletę per hiberna tem-
 pora ludis ac dimicationibus se exerce-
 bant.

QVARTA PARS
 VRBIS.

I47.



BEZETHA, id est, NOVA CI- *Io. 19. at. 7*
 VITAS, Græcè Cēnopolis dicta, et *2. bel. 15.*
 quarta vrbis pars est: quæ sicut *& 6. bel. 6.*
 præcedentes vrbis partes, etiam *7. 9. 13.*
 murorum ambitu cincta, multis
 per transversum angustis vijs, vtrinque ad ci-

74 **LOCI NOVAE CIVITATIS.**

uitatis muros tendentibus, discernebatur. quā incolebant lanę venditores, fabri, ærarij, alijque artifices & operarij. eratque ibi vestium mercatus.

LOCI BEZETHAE.

148.

10.6.bel.6. **B**EZETHA mons, qui frequentibus plebe-
culæ ædificulis inhabitabatur.

149.

*10.6.bel.8.
& 13.* **C**ASTRUM Assyriorum, arx iuxta quam
Titus cū primum vrbs murum occu-
passet, castra posuit, vltra sagittę iactum à
secundo muro separatus.

150.

*10f.19. ant.
7. Item. 2.
bel.10. et 6.
bel.6.* **M**VRVS tertius, qui & exterior, quem
Agrippa rex publico sumptu permu-
niit, latioremq; & altiore, quā
antè fuerat, reddidit. Hic totus solidus erat, &
viginti quinque cubitis altus: habebatque no-
naginta quadrangulares, validas, & celsas tur-
res, ducentis inter se cubitis distantes, quarum
structura ac pulchritudo saxorum, nihil erat
templo deterior.

151.

Næ.3. 8. **P**LATEA Lata, quæ & Platea portæ Ephra-
im dicebatur.

SPE-

PORTAE CIRCVM VRBEM. 75

IS2.

SPELVNCAE Regiæ, super quas tertius ciuitatis murus in longum ductus erat. 10. 6. bel. 6.

PORTÆ ET TVRRES CIRCVM VRBEM.

IS3.

APHETETA, orientalis ciuitatis murus super torrentem Cedron, quem Ionathas Machabæus reparauit. 1. Mach. 12.

IS4.

LAPIS ANGVLARIS durissimus, solidum montis Sion fundamentum; spiritaliter Christum, qui firmum & stabile Ecclesię fundamentum est, præfigurans. Isai. 28. Psal. 117. Neem. 3. Act. 2. Rom. 9. 1. Pet. 2.

ISS.

PORTA ANGVLII. sic dicta, quia in aquilonari orientaliq; ciuitatis angulo iuxta torrentem Cedron sita erat. quæ etiam Porta Benjamin vocabatur. quod per eam in tributum Benjamin via esset. Per hanc portam ex deserto in urbem ligna inuehebantur. In hac etiam Ieremias comprehensus est. cuius ruinae nunc longè extra urbem visuntur. 4. Reg. 14. 2. Par. 28. 26. Ier. 31. 37. 33. Zach. 14. Broc. iti. 6. Sa. t. 3. c. 5.

Por-

Ezech. 43. **P**ORTA AVREA, inter Portā vallis, & Portā
44. fontis cōstituta, sic vocata est, quòd deau-
Broc. itin. rata esset: quæ Orientalis quoq; dicta fuit, qd'
6. ad orientē templi sita esset. atq; quia per com-
Salig. t. 9. pendium è templo ad montem Oliueti duce-
cap. 4. bat, templi potius, quàm ciuitatis porta erat:
 ideoque eius Neemias non facit mentionem:
Breidē. 14. in hac S. Anna & Ioachim, de habenda prole le-
Iul. ti, sibi mutuo occurrisse scribuntur. Et per hāc
Pasch. d. Christus in die Palmarum super asinum equi-
184. tans, humili sed tamen solemnī pompa Hiero-
 solymam intrauit: quæ clausa, vltro, vt fertur,
 ei est aperta. Porro anno à Christi natiuitate
Ex histor. sexcentesimo vigesimo secundo, Heraclius Im-
Exaltatio- perator parta Diuinitus de Cosd roa Persarum
nis S. Cru- rege victoria, cū partem ligni Crucis Domi-
cis. nice (quam olim ab Helena Imperatrice in mō-
Breuiar. tis Caluarix templo collocatam, Persæ capta
Roman. Hierosolyma, multisque ibi cæsis Christiano-
Sal. to. 8. rum millibus, asportarant, ac quatuordecim
ca. 4. annis detinuerant) superbo equo vectitans Hi-
 erosolymam reducēs, hanc portam triumphali
 pompa ac Cæsareo apparatu auro gemmis-
 que ornatus ingredi vellet; illustri miraculo,
 omnibus quidem perfidis admirando, nullis
 autem fidelibus dubio, cælitus impeditus fuit,
 quò enim magis progredi conabatur. eò magis
 videbatur retineri. Cumque ea re & ipse Hera-
 clius, & reliqui omnes obstupescerēt; Zacha-
 rias Hierosolymorum antistes, Vide, inquit,
 Imperator, ne isto triumphali ornatu, in cruce
 ferenda

PORTAE CIRCVM VRBEM. 77
 ferenda parum Iesu Christi paupertatem, &
 humilitatem imitère. Tum pius Princeps mox
 equo descendit, Imperialem coronam depo-
 suit, auream chlamydem & Regium cultum
 exuit, calceosq̃ue detraxit, ac plebeio indutus
 amictu: plantis & capite nudis, sacrosanctum
 Crucis lignum suis ipse humeris p̃ eadem, quā
 id Saluator tulerat, portans viam, ad Caluariæ
 montem retulit; atq; in eodem loco, vnde fue-
 rat à Persis asportatum, reposuit. Quamobrem
 perpetuo sancitum est edicto, vt quotannis de-
 cimo quarto Septembris die, Exaltationis S.
 Crucis memoria in ecclesia celebraretur.

157.

PORTA Ephraim, quæ nūc à quibusdam *4. Reg. 41.*
 S. Stephani appellatur, contra Septentrio- *2. PAR. 25.*
 nem sita, viam respiciebat quæ in tribum *26.*
 Ephraim ducit, vnde sibi nomen Ephraim *Neē. 8. 12.*
 sortita est. Ab hac Porta vsque ad portam an- *Ios. 9. ant.*
 guli Ioas Israelitarum rex murum Ierusalem *10. 11.*
 quadringentorum cubitorum spacio diruit: & *Broc. itin.*
 triumphabundus per id interstitium curru in *6. Sal. 10.*
 ciuitatem inuectus, vrbis factus est Dominus. *8. cap. 5.*
 quem murum vnà cum turribus Oziam Iudæ
 Regem postea restituisse legimus.

158.

PORTA Fontis, quæ & Aquarum dicitur, *Neē. 2. 3.*
 porta fictilis erat inter montem Sion & *8. 12.*
 montem Moria in voragine Mello contra *2. PAR. 23.*
 orientem posita. & fontis, aquarumq; porta ex *Ierē. 19. 31.*
 eo dicta quòd ad fontem & aquas Silœ transi- *Broc. iti. 6.*
 tum *Sa. 1. 8. c. 5.*

78 PORTAE CIRCVM VRBEM.

tū aperiret. Hęc alio nomine, quod equi per illam pro adaquatione in torrentem Cedron educerentur, Equorum porta orientalis est vocata, ducebatque in vallem Gehennom.

159.

16.6. bel. 6.
7.8.

PORTA Genath, id est, horti, nempe Herodis, quæ non longè à secundo ciuitatis muro sita erat. quæ in Hippicum turrim aqua inducebatur. Per hanc portam seditiosi latèter profiliètes, in Romanos sepe fecerunt excursus.

160.

4. Reg. 25.
Jerem. 39.
52.

PORTA HORTI REGIS, quæ in monte Sion inter duos arcis muros collocata erat. per quam Sedechias rex nocte fugit.

161.

Neem. 3.

PORTA Palatij Pontificis, siue Sacerdotis magni, austrum respiciens.

162.

2. Par. 33.
Sophon. 1.
Hieronym.
ibidem.
Nee. 3. 2.
Broc. iti. 6.
Sa. to. 8. ca.
7.5.

PORTA PISCIVM, quæ iuxta turrim Dauid inter montem Sion & ciuitatem inferiorem in valle Mello contra occidentem sita erat: & per adiunctam ei testudinem (quæ ultra Voraginem extendebatur) commodum cuius exitum exhibebat ac introitum. Atque piscium quidem porta ex eo dicebatur, quod per eam à loppe & alijs maritimis locis quotidie in urbem pisces inferebantur. Hæc alijs nominibus etiam Porta Dauid, & Porta negotiatorum inscribitur: Dauid quidem, quod turri Dauid.

PORTAE CIRCVM VRBEM. 79

Dauidis proxima esset; Negotiatorum verò, quòd per eam variæ negotiatorum merces à Bethleem, Hebron, Gaza, Aegypto, & Aethiopia inueherentur. Per hanc portam peregrini occidentales urbem ingredi solent.

163.

PORTA STERQUILINII seu stercoris, *Nee. 2. 3. 12. Lira in Ne. em. 3. Broc. iii. 6. Sa. t. 8. c. 5.* quæ contra austrum portæ anguli sita; Solem orientem respiciens, omnes ciuitatis sordes, quas pluuiæ congregare poterat, in torrentem Cedron euomebat: vnde non immeritò sterquilinij siue stercoris nomen accepit.

164.

PORTA TURRIVM MULIEBRIVM, *Ios. 6. bell. 2. c. 5.* septentrionem respiciens, per quam seditiosi in Romanos urbem obsidentes, excursus fecerunt.

165.

PORTA VALLIS, nomen inde trahens, *2. Par. 26. Nee. 2. 3. 12. Bro. itin. 6. Breid. 14. Sa. t. 8. c. 5.* quòd in vallem Iosaphat viam faceret, inter portam sterquiliniij & portam auream media fuit, nec longè à foro pecuario & Piscinæ probatica distans. Quæ & ob hoc etiam Porta Gregis appellari meruit, quòd per hanc immolandi in templo greges in forum pecuarium venales adducerentur. Nunc verò à Protomartyre, qui per eam extra ciuitatemeductus est, & non longè ab eadem lapidatus S.

Stephani porta nominatur.

POR-

30 PORTAE CIRCVM VRBEM.

166.

Neē. 3. 12.
Liran. in
Neem. 3.
Deut. 22.
Ruth. 4.
Joan. 19.
Heb. 13.
Br. itin. 6.
Sal. 10. 8.
ca. 7.

PORTA vetus siue antiqua, quæ ab aquilone portæ piscium sita, Solem occidentem respiciebat. à lebusæis quoq; PORTA lebus, & à iudicijs IUDICIARIA seu Iudicialis vocata fuit, quia ad iudicandum, olim ibi seniores sedebant: in portis enim iudicia tum exercebantur: extra hanc portam fiebat etiam iudiciorum executio. Vnde & Christus per hanc eductus, extra eandem quoque est crucifixus. Cuius portæ vetusta adhuc vestigia extant.

167.

Broc. itin. 6.

RVPE Seminens valdè, tendens à Psephina turri ad montē vsque Sion: super quā totus occidentalis ciuitatis murus extructus erat.

168.

Ierem. 31.
Zach. 14.
Neē. 3. 12.

TVRRIS Ananeel, quæ non longè à Porta anguli sita, fortis erat, & insignis: cuius sacra scriptura aliquoties mentionem facit.

169.

2. Par. 26.
Ios. 9. ant.
11. & 6. bel. 6.

TVRRIS ANGVLARIS, super portam anguli posita, quam Ozias rex firmiter reedificauit, & centū quinquaginta cubitorum sublimem fecit.

TVR-

TVRRES CIRCVB VRBEM. 31

170.

TVRRIſ DAVID, munita & excelsa val. *Vuil. Tyr.*
 dè, quæ in duarum voraginum angulo, *9. bel. sac.*
 in præruptæ rupis colle ex quadris lapi- *3. Broc.*
 dibus, ferro & plumbo indissolubiliter com- *itin. 6.*
 paginatis, à Dauide rege ædificata erat. Cuius
 singularis fortitudo & egregia pulchritudo ad
 commendationem spōsæ Christi, quæ est Ec- *Cant. 4.*
 clesia, à Salomone producitur, cū ait: Sicut
 turris David collum tuū, quæ ædificata est cum
 propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, o-
 mnis armatura fortium.

171.

TVRRIſ EXCELSA, quæ super portam *2. Par. 26.*
 vallis extructa fuit. quam etiam Ozias *10. 9. at. 17.*
 rex reparauit, & vt ultra montem Oli-
 ueti specula esset, centum quinquaginta cubi-
 tos altam fecit.

172.

TVRRIſ FVRNORVM, versus boream *Neē. 3. 12.*
 sita, quam sic dictam putant, quod in ea,
 ceu in furno, perpetuus aleretur ignis, qui
 noctu terra maritæ iter facientibus, tanquam
 scopus propositus erat, secundum quæ, ne quæ
 à via declinarent, iter suum dirigere possent.

173.

TVRRIſ Magna, quæ iuxta murum tem- *Neem. 3.*
 pli cæteris altior eminebat.

H

TVR-

82 TVRRES. CIRCV M VRBEM.

174.

Nee. 3. 12.

TVRRES MEAH, aliàs Emath, id est, centum cubitorum: quę non longę a templo distabat.

175.

Ios. 6. bel.

2. 5. 6.

Broc. it. 6.

TVRRES PSEPHINA, quę aliàs Neblosa vocatur, turris octangularis erat, septuaginta cubitos alta, in ciuitatis angulo inter septentrionalem & occidentalem vrbis murum super rupem admodũ excelsam firmata, atque tota instar propugnaculi admirabilis sua altitudine horrenda. ex qua sereno cœlo Arabia, & mare, atq; Hebræorum finium vltima prospici poterāt. cuius ruine adhuc visuntur.

176.

Iuc. 13.

TVRRES SILOE, quę tempore Christi cadens, octodecim viros oppressit & occidit.

177.

Broc. it. 6.

VORAGO, seu Vallis profunda, quę montem Sion ab austro cingebat, & versus aquilonem per totum occidentale vrbis latus vsque ad portam Ephraim procedens, commodam ciuitati fossam faciebat.

LOCI

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 83
LOCI EXTRA
 VRBEM.

LOCI AD ORIENTEM
 VRBIS.

178.



Quæ ex templo. quæ subterra-
 neis eduçta canalibus, hic magno e-
 rumpebat stridore, defluebatque
 in torrentem Cedron.

Aristaasl.
de 72 inter
pretib.

Mat. 21. 26

Mat. 11.

14.

Luc. 10. 19.

24.

Ioan. 11.

179.

BETHANIA, nobile castellum Mariæ & 12.
 Marthæ sororum Lazari, & ædibus fre-
 quens, quod vltra montē Oliueti situm, *Hier. 10m.*
 quindecim à Ierusalē stadijs distat, hoc est, duo *1. epist. 27.*
 bus miliaribus Italicis. ex quo quidem inter- *ad Engloch.*
 uallo, licet perexiguo ob interpositum Oliue- *& 10m. 3.*
 ti montem, cinitas Ierusalem videri non po- *epi. 29. ad*
 test, sed consensu quodā mōticulo, videtur in *Ruffinum.*
 de pars mōtis Sion. Hic Christus in domo Mar Hebraic. *& in loc.*
 thæ sæpè fuit hospitatus. vbi Mariæ ad pedes *lit. B.*
 suos sedenti prædicauit verbum Dei. Hic Laza *Nicep. 8.*
 rum quatrinduo sepultū. iamque scetentem flēs *Hist. eccl.*
 in vitam reuocauit. Hic in domo Simonis (qui *30.*
 quod antea fuisset leprosus, & à lepra per Chri *Bro: itm. 6.*
 stum mundatus, Simō leprosus, vt ait Hiero- *Breid. ib.*
 nymus, vocabatur) mensē vnā cū Lazaro accū *& 16. Iul.*
 bens, & Martha ministrante, à Maria pretioso *Sa. tom. 9.*
 perfusus est vnguento. Hic, & ascensurus in cē *cap. 4.*

84 LOCI AD ORIENT. VRBIS

lum, valedixisse eisdem videtur. Aetate Hieronymi domus Marthæ & Mariæ, & domus Simonis leprosi magna pietate à fidelibus inuisebatur. Atq; marmoreū Lazari monumentū, in quo à Salvatore fuit suscitatus, ob hoc tam celebre miraculū ab Helena Imperatrice insigni ecclesia circūdatum est: quod etiam hodie non à Christianis solū, sed & à Saracenis ac Turcis ingēti deuotione honoratur. Posterioribus temporibus fuit hic à domina Melisende Regina, abbatia erecta. Quæ omnia nunc pænè deserta peregrinis adhuc ostenduntur.

Vuilh. 15.

bel. sac. 26.

& 18. bell.

27. & 21.

bel. 2. Vi-

triac. 6. 58.

ISO.

Matt. 21.

Mar. 11.

Luc. 19.

Ioan. 12.

Hierony. in

Mat. 6. 21.

& in loc.

Heb. lit. B.

Breid. itin.

6.

SA. t. 9. 6. 3.

BETHPHAGE sacerdotum viculus ad pedem orientalem montis Oliueti situs, vnde Christus in oppositum Castellum duos pro adducendis asinis misit discipulos. Quibus adductis, & Apostolorum vestibus stratis, hic ab eisdem super asinam collocatus est. Ac turba plurima vestimenta sua, atque palmarum ramos in via sternente, ac Osanna illi clamante, isthinc porrò Hierosolymam equitauit. Qui cum iam ad descensum montis Oliueti appropinquaret, videns ciuitatem, fleuit super illam, & funditus prædixit euertendam, eò q̃ non cognouisset tempus visitationis sue.

ISL.

Matt. 21.

Mar. 11.

Luc. 19.

Castellum contra vos, vt ita loqui liceat, vicus erat è regione Bethphage situs. vnde iussit Dominus stantes foris in biuio asinam eiusque pullum ad se adduci.

CIS-

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 85

182.

CISTERNA iuxta Bethaniā, vbi ad resuscitandum Lazarum venienti Domino, primò occurrit Martha, & postea ab ea vocata Maria. *Ioan. 11. Sat. 6. c. 4. Breid. iti. 6.*

183.

COLLIS Oliueti, qui proximus Petræ col- lumbarum, super vallem Silœ imminebat. *Iose. 6. bel. 13.*

184.

FICVS arida, secus viā Bethaniæ plantata, quæ cùm fructibus careret, solisque folijs ornaretur, à Christo maledicta, exaruit. *Matt. 21. Mar. 11. Pasf. d. 228.*

185.

FONS Draconis, inter portam vallis & portā sterquilini etiam num scaturiens. quem Neemias, vt murum Ierusalem dissipatū, & portas igni consumptas consideraret, equo insidens præteruectus est. *Neem. 2. Broc. iti. 6. Sat. 8. c. 5. & tom. 9. cap. 1.*

186.

GEHENNOM, quæ & Benhennom id est, Vallis filiorum Ennom. Locus erat in suburbanis Ierusalem (contra orientem, sub mōte Offensionis, iuxta piscinam fullonis) vt Tempe, amœnissimus, fontib. Silœ, ac fluxu torrētis Cedrō irriguus, viridarijs & hortis cōsitus, totusque nemorosus ac delitijs plenus. *Iosu. 15. 18. Hier. in Ie. re. c. 7. 19. & 32. Broc. iti. 6. Leu. 18. 20. 3. Reg. 11. Ait. 7.*

In hac valle erat tabernaculum & idolum MOLOCH, quod sicut inter omnia idola principum

86 LOCI AD ORIENT. VRBIS.

patum tenuit, ita Deus illud maximè abominans, eius cultum non rarò prohibuit. Erat autem idòlum æneum, figura Regis fabrefactū, intus concavum, cuius caput vitulum, pars verò reliqua hominem exprimes, brachia ad immolandos pueros habebat extensa, qui vehementi idòli calore inter hosce nefarios amplexus comburebantur. Cùm enim ex igne in idòli concavitate subiecto, id totum factum esset ignitum, tùm impijssimi parentes crudelitate incredibili charissima pignora, suos nempe filios & filias, detestandis hisce complexibus cremanda tradebant, eaque, Diabolica quadam deuotione, in holocaustum fœtidissimi odoris dæmonio Moloch offerebant. Ne verò in horrendis illis tormentis miserabilis puerorum clamore exauditus parentum viscera posset commouere: tùm etiam vt gratius idòlo fieret holocaustum, sacerdotes Moloch, quamdiu sacrificium durabat, rauco tubarum clangore, ac ingēti tympanorum strepitu, vndique æthera & aera replebant. Vnde & locus ille nomen sibi ΤΟΡΗΤ, quod tympanum sonat acquisiuit. Hoc sacrilego ritu Achaz quoque & Manasses reges Iuda, cum vulgo desipientes, filios suos dæmonio Moloch consecrauerunt. Cui tam detestandæ insanix pijssimus rex Iuda Iosias tandem occurrere cupiens, statim Moloch contriuit, lucum eius succidit, loci amœnitatem cadauerum, ossium, aliorūque immundorum spurcitie fœdauit, atque in perpetuū huiusmodi fordiū atque immunditiarum receptaculum destinauit.

In hac

4. Reg. 16.

21.

2. Par. 28.

33.

4. Reg. 23.

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 87

In hac valle Dei iussu Ieremias corā Iudeo- *Ier. 7. 19.*
rum senioribus humo vas fictile allidēs atque 32.
confringens, Deum sic urbē populūq; con- *Isai. 30.*
triturū prädixit. Iuxta cuius etiā Prophetę va-
ticiniū, cō quōd repleuissent locū istum inno-
centiū puerorum sanguine, tanta ibidē populi
cāsa est multitudo, vt non vocaretur amplius
locus iste, Vallis Tophet, sed Polyādrion, hoc *Hier. in 2.*
est, tumulus multorum mortuorum, quōrum *Par. 33. &*
cadauera ibi, insepulta, auib; cœli, & bestiis *& in loc.*
terrę facta sunt esca. Ab his tam execrandis pe- *Heb. lit. G.*
nis, quas in valle Gehennom sustinebant par- *& T. & in*
uuli, Saluator noster analogiā sumens, Infernū, *Mat. c. 10.*
teste Hieronymo, appellat Gehennam, quæ in *Hierony. in*
media abyssō ac terrę centro, vbique à Cælo, *Iona ca. 2.*
quod est vndiq; & vndiq; sursum, remotissima
esse creditur. in qua impij summis tormētis per
petuō cruciātur. duplicē autē esse Gehennā, ni *Iob. 24.*
mij ignis & frigoris, in Iob plenissimē legim⁹. *Mat. 26.*

187.

GETHSEMANI, villa ad radices mōtis O- *Hier. in loc*
liueti, olearū fœcūda. in quam Dominus *Heb. lit. G.*
à cœna nouissima mœstus, pauēs, & ani- *Mat. 26.*
ma ad mortē vsq; tristis, in horto Oliueti Pa- *Mar. 14.*
trem oraturus, venit. *Luc. 22.*

188.

HORTVS Oliueti. Hortus erat in monte *Hieron. in*
Oliueti non longē à Gethsemani rupi *loc. Heb. li.*
cuidam concavæ adhærens: in quo Christus *G.*
supplex, semel, iterum, & tertiō Patrem orauit *Broc. iti. 6.*
vt à se calix passionis transfret. & cū factus *Breid. 14.*
in agonia, prolixius orans sanguinem gutta- *Iul.*

88 LOCUS AD ORIENT. VRBIS.

tim in terram decurrentem sudaret, calitibus ab Angelo confortatus est. Vbi ætate Hieronimi desuper Ecclesia erat ædificata, quæ adhuc ostenditur.

189.

HORTVS REGIVS, qui Hortus conclusus dicitur. Hortus erat in suburbanis Ierusalem, muris vndique septus, & obfirmatus; atque, sicut Paradisus, arborum, fruticum, herbarum, aromatum, florum, fructuumque vbertate amœnus, mulcendisque ac fouendis sensibus conueniens, & ad secessus voluptuarios idoneus. In quo erat inclitus ille fons Rogel, & Lapis Zoeleth, quorum frequens in Scriptura mentio fit. vbi Adonias, cum regnare instituisset, immolauit victimas, & vnâ cum suis asseclis conuiuium fecit.

190.

LVCVS Moloch, idolo Moloch consecratus. vbi cultores eius, postquam sacrificassent, aut thure litassent, sub arborum opacitate scortabantur.

191.

MONS OFFENSIONIS, mons excelsus erat ad austrum fontis Rogel & lapidis Zoeleth situs. In quo sapientissimus ille per alienigenas vxores suas iam senex seductus & infatuatus, Melchom idolo Ammonitarum Fanum ædificauit, & illum etiâ coluit. Iuxta quosdâ fuit Pâtheon, omnibusq; idolis con-

ab
imi
o-

LOCUS AD ORIENT. VRBIS. 89
consecratū. Quod annis trecentis sexaginta tri-
bus integrum permanfit, & tandem à rege Io-
fia demolitum est.

192.

on-
ba-
&
m,
u-
ac
o
le
es
g-
a

MONS Oliueti siue Oliuarū, ab vbertate
frequētū in eo crescentiū oliuarū Gre-
cè quoq; Eleōn dictus, q̄ aliàs etiā Mons
inclyt⁹, & Mōs sanct⁹ vocatur; situs est è regiōe
Ierusalē ad orientē: atq; à ciuitate alta interia-
cente valle Cedron discretus, ab ea secundum
sacrā Scripturā; iter sabbati iuxta Iosephū verò
stadijs quinque distat, qui etiam addit summū
montis sex ab vrbe stadijs abesse. tātē. n. altitu-
dinis erat, vt ex eo non solū omnes penē plateę
Ierusalē, sed etiam mare mortuum facili videri
possent. Præter oliuas autem, palmis, pinis,
myrtis, alijsq; fructiferis arborib⁹ abundabat,
In huius montis vertice sanctissimus Rex
Dauid, à facie filij sui Absalom fugiens, stens &
nudis pedibus Deū adorauit. In eodem quoq;
monte eius filius Salomon omnis pietatis obli-
tus, Astaroth idolo Sidoniorū è regione Hiero-
solymitani tēpli (ex quo omnis quæ ibi perage-
batur idololatria p̄spici poterat) Fanū erexit, 2. Reg. 15.
quod ipsum etiā cū ceteris idolorum delubris Psal. 3.
Iosias destruxit. Hunc montē Christus oratio 3. Reg. 11.
nis & quietis gratia sep̄ frequētauit, ibiq; per-
noctauit. Atq; ex huius summitate coram astā 4. Reg. 23.
tibus & intuentib⁹ discipulis, data eis benedi-
ctiōe, in cælum ascendit, facie (vt etiam ex vl Lu. 21. 22.
timis pedū eius vestigijs ad tātē rei memoriā 24.
petrolo mōti, instar cerę, impressis, etiam nūm Ioan. 8. 18.

H 5

eni-

Ex eccl. 11. euidenter colligitur) ad occidentē, versus Ca-
Act. 1. tholicam ex gētibus Romanā spectās Ecclesiā,
P. Motan. ad quam ipse eius caput, tanquam geminos &
in pass. ion. illustres oculos D. Petrū suum in terris vicari-
Domini. um Pastorem ac Apostolorum coriphēum, &
Hier. to. 3. D. Paulū gentium doctōrē, missurus erat.
in loc. Heb. Cū hoc loco à B Helena Imperatoris Con-
Act. Apost. stantini matre rotundo schemate & pulcherri-
lit. M. mo opere cōderetur ecclesia, quē in sui medio
Paulin. No lapidi impressa Dominica includeret vestigia,
lā. epist. 11. locus ille de quo ascendit, nunquā, vt Paulinus
ad Severū Nolanus Episcopus testatur, tegi marmore aut
Euf. in vita pauii recepit, semper exculsis, solo respuente,
Cōstantini quē manus adornādi studio tētavit apponere:
lib. 3. c. 42. & summum eius cacumē, vt scribit D. Hiero.
Socr. 1. hi. nymus, propter Domini corporis meatum,
eccl. 13. nullo modo cōtegi aut cōcamerari potuit: sed
Sozom. 2. transitus eius à terra ad cælū vsq; patet apertū.
hist. eccl. 1. Quæ ecclesia multis ibi sēculis permāsit: Chri-
Nicep. 8. hi sti autem vestigia adhuc cernuntur.
stor. ecc. 30. Sunt non infimi ordinis viri, qui asserūt An-
Vitriac. c. tichristū huius ascensionis Christi fore æmu-
58. latorem, eumq; (vt mendacia mendaci signo
Broc. iti. 6. prober) in cælum hoc loco dæmonum ope esse
Breid. 14. eleuandum: cæterum à Domino Iesu spiritu
Iul. oris sui occisum iri. Supra hunc montē Chri-
Sa. 1. 9. c. 3. stum eodem modo ac forma, qua ascendit, ad
Pas. d. 191. iudicādum viuos & mortuos in nubibus ven-
Hieron. in turum esse ex Actis Apostolorū liquet. vbi le-
Dan. c. 11. gitur, quod cū Apostoli defixis in cælū ocu-
Isai 11. lis ascendentem Christum intuerentur, duo
Zach. 14. viri adstiterunt illis. amicti vestibis albis, qui
Lirā. ibid. & dixerūt: Viri Galilæi, quid statis aspiciētes in
 cælum?

LOCI AD ORIENT. VRBIS.

91

cælum? hic Iesus qui assumptus est à vobis in 2 Theff. 2.
cælum, si veniet, quemadmodum vidistis eum Act. 1.
euntem in cælum.

193.

MONS Scādali. mons altus erat ultra tor- 3. Reg. 11.
rentem Cedron in aquilonari latere 4. Reg. 23.
montis Oliueti, quatuor stadijs à Ieru- Broc. iti.
salem distans. In quo Salomon vxorum genti- Sat. 6. c. 5.
lium instinctu Chamos idolo Moabitarum fa-
num construxit, quod etiam Iosias confregit.
Tempore Machabæorum hic castrum ædifica-
tum fuit: cuius indicia adhuc extant.

194.

MONUMENTVM Fullonis. quod non
longè à porta anguli situm erat. Io. 6. bel. 6.

195.

PALMAE. de quibus in Neemia, & Ioannis
Euangelio legitur. Neem. 8.
Ioan. 12.

196.

PETRA COLVMBARVM. quæ ad meridiem
montis Oliueti conspiciebatur, Græcè Pe- Io. 6. bel. 13.
ristereon vocata; saxea, rotunda, sublimis
& concamerata turris erat, extrinsecus dealba-
ta, atque angusto vno ostiolo in summitate pa-
teris: in qua domesticæ seruabantur columbæ;
Huiusmodi turris sæpè vel quinque co-
lubarum millia contine-
bat.

PONS

197.

Breid. 14. Jul. **P**ONS Cedron lapideus, vno arcu supra tor-
rentem Cedron erectus: quem Helena Im-
Sa. t. 8. c. 6. peratrix eo in loco construi fecit, ubi in
Et. t. 9. c. 1. hunc vsū antea lignū illud, ex quo pila Do-
Pas. d. minicæ Crucis facta est, iacuisse dicitur.
184. et 191.

198.

Ioā. Dama **S**EPULCRVM B. Mariæ virginis, quod in
scenus de- valle Iosaphat iuxta villā Gethsemani ad
dormitione pedem montis Oliueti olim extra terram
Deipara. eminebat: in quo intemeratum gloriosissimæ
Nicep. l. 2. virginis corp^o honestè ab Apostolis sepultum
hist. eccle. est. Quod post tertiū sepultura diem vacuum
22. Et. 23. inuentum, & suauissimo odore fragrans, argu-
mento pijs omnibus fuit, ipsam simul cum cor-
pore ab Angelis in cælum esse assumptam, & su-
per Angelorum choros exaltatam.

Nicep. hist. Hoc loco in honorem Deiparæ virginis à
eccl. 8. ca. pia Imperatrice Helena grandis, testudinata,
30. atque mirifica (in quam nunc quadraginta o-
Broc. iti. 6. cto gradibus descenditur) extructa est eccle-
Breid. 14. sia. in cuius medio sanctissimū hoc sepulcrū,
Jul. quod albo marmore vestierat, est inclusum:
idq; adhuc nedū Christiani peregrini, verū
& Saraceni atq; Turcæ summè venerantur.

Sa. t. 9. c. 1. Eodem penè loco etiam S. Annam, virum-
Pas. d. 184. que eius Iosachim, beatissimæ Dei genitricis
Et. 197. parentes; nec non Iosephum eiusdem immacu-
latæ Virginis sponsum, Christi verò nu-
tritium, sepultos esse veterum ha-
bet traditio.

SE-

199.

SEPULCRA Vulgi. quæ erant in valle Iosaphat. vbi ignobiles sepeliebantur. *4. Reg. 23. Ierem. 26.*

200.

SILÔE fons, cui Piscina siue Natatoria Silôe, quæ & Piscina inferior nuncupatur, cõ iuncta est, in occidentali latere vallis Iosaphat, è radice montis Sion scaturit. Aqua eius clara, dulcis, & vberima, cum silentio placideque fluit in torrentem Cedron. *Isai. 8. 22. Neem. 3. Io. 6. bel. 6. Vitriac. 6. 84.*

Hunc fontem inclutus Rex Ezechias restaurauit. Atque in eius piscina cæcus ille à natiuitate oculos suos Christi sputo & luto inunctos lauans visum recepit. Testatur Iosephus Silôe & alios omnes quotquot erant extra ciuitatē fontes, ante Titi Cæsaris aduentum adeo defecisse, vt iuxta eos aqua venderetur. post accessum autem eius tanta vbertate hostibus fluxisset, vt non modò ipsis & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficerent. De huius aquæ virtute diligentissimus loci huius perscrutator Saligniacus ita ferè scribit: Fontis huius aqua hodie adhuc ipsis etiam Saracenis in pretio est. Nâ cum corpore naturaliter instar hyrcorum foeteant, in hoc fonte se & pueros suos lauant, eaq; lotione foetorem suum mitigant. Quin & eam Turcæ magni faciunt, quòd eius usum oculorum visui conferre experiantur: *Ioan. 9. Broc. iti. 6. Breid. 14. Iul. Pasch. d. 197. Io. 6. bel. 11.*

Sa. 1. 10. 6. 1
habet Nicephorus Helenam Imperatri- *Nicep. 8. hi stor. ecc. 30*
cem ad fontem hunc mirificam
construxisse opera.

201.

Act. 7. **S**TEPHANVS. Hoc loco S. Stephanus dia-
Breui. Rō. conus, (cui Diuino amore flagrant lapides
Breid. 14. torrentis dulces fuerunt) in ipso iuuentutis flo-
Iul. re, iactis in se lapidibus tanquam gemmis co-
Pasc. d. ronatus, proprioque sanguine purpuratus, pro
184. lapidantibus (quorū vestes adolescens Paulus
 custodiebat) orans, primus cum martyrij pal-
 ma triumphator in celum migravit.

202.

Hieron. in **T**ORRENS Cedron. riuus est ad orientem
loc. Heb. Ierusalem, inter ipsam & montem Oliue
lit. C. ti, qui pluuiaribus aquis vndiq; de monti-
3. Reg. 3. bus, nec non ex fontibus ac piscinis auctus, dul-
Ierem. 31. ci quodam strepitu per mediam vallem Iosa-
Io. 8. ant. 1. phat atq; Gehennom, perque plana deserti in
& 6. bel. 13. mare mortuum fluens absorbetur. In cuius v-
& c. traque ripa multæ, densæ, ac fructifere cresce-
Ezech. 47 bāt arbores: quarū amœna facies, vnà cū vicinis
Bro. itim. 6. hortis, quæ limpidissimis aquis Cedron irriga-
Sa. t. 9. c. 1. bantur, obambulantū oculos animūque a-
2. Reg. 15. mœnabat. Hunc torrentem Rex David totus
 lacrymis madidus, vnà cum amicorū intimis à
 facie filij sui Absolom fugiens, operto capite &
 nudis pedibus transiuit: Eundem & Christus
 cum suis discipulis vadens in hortum Oliueti,
 transiuit.

Ioan. 18.

Nicep. hist.

eccl. li. 17.

cap. 5.

In vitis Pa-
trum.

203.

TVGVRIVM S. PELAGIAE. Hic S. Pela-
 gia famosa illa peccatrix, & formosa mere-
 trix,

LOCI AD ORIENT. VRBIS 95

trix, quæ cūctas Antiochię feminas forma, diui *Breid. 14.*
 tijs, delitijs & luxuria superauerat, in tugurio- *Iul.*
 lo sexū veste nomineq; occultās dicta atq; cre *Sa t. 9. c. 3.*
 dita Pelagiⁱ monach⁹, pēnitentiā egit, ac de pela *Pas. d. 191.*
 go vitiorū facta pelagus virtutū, ibid ē mortua
 & sepulta est. vbi postea extructa fuit ecclesia:

204.

VALLIS Iosaphat, quæ & Vallis Cedron, *Io. 6. bel. 3.*
 & Vallis montium vocatur; vallis est la- *6. & 7.*
 ta & profunda inter Ierusalem & mon- *Hier. in lo.*
 tem Oliueti interiecta, totam ab oriente cingēs *Heb. lit. C.*
 urbem: quam torrens Cedrō trāsiens suis aquis *Zach. 14.*
 egregiē fœcundat. Cuius quidem excellēs pro- *Livā. ibid.*
 funditas, licet à Romanis Imperatoribus Tito *Bro. itin. 6.*
 & Adriano, iniecta terra ac tēpli vrbisq; uerui- *Sal. 10. 8. & 6.*
 nis multū sit impleta, non tamen prorsus est *8. & 10. 9.*
 oppleta. In hac valle pij ac religiosi reges Iuda *cap. 1.*
 Asa, Ezechias, & Iosias tēpli cōbuserunt idōla, *3. Reg. 15.*
 eorumq; cineres in torrentē Cedron proiece- *4. Reg. 23.*
 runt. Hęc vallis commune totius ciuitatis Ce- *2. Par. 15.*
 miteriū erat, vbi vulg⁹ & ignobiles omnes sepe *2. 9. 30.*
 liebantur. extra urbē enim Iudęis sepeliri mos
 erat. ibiq; nunc Turcę sepeliuntur. In hac quo
 que valle die illa cunctis mortalibus tremēda *Ioel. 3. 4.*
 oēs vndiq; homines ad extremū & generale iu- *Livā. ibid.*
 diciū sunt congregādi, vt à Christo iudice recē- *Sa t. 9. c. 2.*
 piat debita pro meritis prēmia quisq; suis. Vn- *Zach. 14.*
 de & Vallis cōcisionis appellatur, quōd ibi ma- *Livā. ibid.*
 li à bonis separabuntur: & hi quidem assumen- *Matt. 25.*
 tur in cēlū æterna beatitudine fruituri: illi au-
 tē detrudentur in infernū, perpetuis supplicijs
 cruciandi. Tempore cūm Christiani Palestina *Vuil. 12. be.*
 poti-

96 LOCI AD ORIENT. VRBIS.

fac. 13. & potirentur, erat hic abbatia quædam, in qua Do
li. 18. c. 32. mina Melisendis Regina Hierusalē sepulta est.
Vitr. c. 58.

205.

Jo. 6. bel. 13. **V**ALLIS SILOE, à fonte Silœ nomen
& 7. bel. 16. habens: in qua Iudæi, qui hoc tempore
& cat. Hierosolymis habitant, sepiuntur.
Sa. t. 8. c. 2.

206.

4. Reg. 18. **V**IA agri Fullonis, sita ad extremum aque
Iſai. 7. 36. ductus piscinæ superioris. Hic Iſaias Re-
 gi Achaz Christum ex virgine nascitu-
 rum prædixit.

207.

Jo. Paſc. S. **V**IA captiuitatis. Hæ notulæ successiue pro
Theol. Do- tractatæ viam demonstrant, qua Christus
ctor in pe- redimendi generis humani causa capti-
reg. f. die uus per totam pænè ciuitatem ostentationis er-
290. 193. gō deductus fuit. Primò enim cū à Cœnacu-
194. 197. lo Sion in hortum montis Oliueti oratum pro
200. et 207. gressus, sanctum orationis sacrificium Deo Pa-
 tri obtulisset, inde reuertens appropinquantibus
 ad capiendum eum hostibus vltro se obu-
 am dedit. qui necdum quadragesimum ab o-
 rationis loco gressum absoluerat, cū missi à
 Principibus sacerdotum & senioribus populi
 in eum manus iniecerunt, cum cæperunt, du-
 rissimisque vinculis constrinxerunt. Vnde illic
 cō à lupis illis rapacibus tanquam mitissimus
 agnus cum magno clamore & vario armorum
 strepitu trans torrentem Cedron (in quem ali
 qui ipsum præcipitatum esse opinantur, sic in-
 telli-

Iſai. 53.
Ierem. 11.

LOCI AD ORIENT.VRBIS. 97

telligentes quod à Psalmita scriptum est, de *Psál. 129.*
 torrente in via bibet) ad domum Annæ dedu-
 ctus est: quæ à loco in quo captus est, bis mille
 trecētis sexaginta gressibus distabat. Atq; hinc
 per trecentos triginta gressus ad Palatium Cai
 phæ abductus. inde vltteriùs, quod mille gressi
 bus aberat ad Palatiũ Pilati. Istihinc porrò via
 trecentorum quinquaginta gressuum ad Pala *D. Bethleẽ*
 tiũ Herodis. Illinc denique per sexcentarũ vl- *presbyt. in*
 narum interuallũ, alia via quàm venerat, ad *descrip. lo-*
 Palatiũ Pilati reductus est: Gressus autẽ de quo *corum pas*
 hĩc loquimur, duos pedes & semissem cõtinet. *ston. Domi*
ni.

208.

VI A in Anathot, Bethel, & desertum de
 qua Brocardus itin. 6. b.

209.

VI A in Iericho, & Engaddi, cuius mentio
 fit Lucæ 10. e. & Marci 11. a. Vuilhel. 17.
 bel. sacr. 20.

210.

HI C, Christo orante, federunt tres electi *Mar. 14.*
 Apostoli, Petrus, Iacobus & Ioannes, ab *Luc. 22:*
 horto Oliueti ad iactum lapidis, à sepul- *Breid. 14.*
 cro verò B. Mariæ quinquaginta gressibus fe- *Iul.*
 parati.

211.

HI C octo reliqui Apostoli manserunt, tri 2.
 ginta quatuor vlnis à prædictis tribus di- *Matt. 26.*
 iuncti. *Bet. fer. A.*

I

Hĩc

212.

Mat. 26. **H**ic Christus, vt nos libertate donaret, à
Mar. 14. Iuda proditore osculo traditus; à Iudæis,
Luc. 22. quos verbo retrorsum in terram strauit,
Ioan. 18. rat captus; & facinorosorum in morem arctis-
Sat. 1.9.6.2. simis vinculis ligatus est. Ibidem Simō Petrus
 subito calore percitus, percussit seruum Pon-
 tificis, cui nomen erat Malchus, & abscidit au-
 riculariam eius dexteram: quam Christus mox re-
 stituit. Ceteri verò Apostoli sibi quoq; timen-
 tes, deserto Domino, hic fugam arripuerunt.

213.

Mat. 23. **I**n hoc montis Oliuarum loco ex aduerso
Et 25. templi iuxta cisternā quandam sedens Chri-
Mar. 13. stus, longo sermone destructionem Ierusalē, fu-
Luc. 21. turas piorum afflictiones, pseudoprophetarū
Sat. 9.6.3. aduentū, consummandi Mūdi signa, extremū
Paf. d. 191. deniq; iudicij modum discipulis suis prædix-
 it, ac clarissimè enarrauit. quo in loco pulchrū
 ædificatum fuit templum, quod nunc desola-
 tum est.

214.

Mat. 21. **H**ic Christus a sine pullo insidens, magna
Mar. 11. hominum comitatus caterua Hierosoly-
Luc. 19. mam perrexit, alijs præcedentibus, alijs
Ioan. 12. eum sequentibus, cui insuper ingēs hominum
Vuil. Tyr. turba ex vrbe obuiam profusa, tanto eum om-
11. bel. sacr. nes cum fauore exceperunt, vt multi vestibus
31. Et li. 12. suis viam consternerent, plures ramis & fron-
Sap. 2. dibus ex palmis, oliuis, alijsque arboribus rese-
 cis,

LOCI AD ORIENT. VRBIS. 99

dis, viam honoris gratia sternerent. Vndique
gratulantium atque acclamantium voces hu-
iusmodi resonabat: *O sanna in excelsis, Benedictus
qui venit in nomine Domini.* Tali pompa ac trium-
pho verus ille Rex ac humilis triumphator per
portam aureā (quæ cum rarissimè aperiretur,
vltro, vt tradunt, aperta est ei) regiam ingres-
sus urbem, circum templum & magnam ciui-
tatis partem videtur obequitasse. Quo nouo
spectaculo commota est vniuersa ciuitas, di-
cens: *Quis est hic?* turbæ verò quæ illum comita-
bantur respondebant: *Hic est Iesus Propheta à Na-
zareth Galilææ.* Iam tum gaudentium & adgra-
tulationum clamor magis ac magis inualefcebat,
concurrerant vndique vtriusque sexus senes
ac iuvenes, omniumque, etiam puerorum, &
quod mirabile, infantium quoq; atq; lactenti-
um vna vox erat; *O sanna filio Dauid, benedictus
qui venit Rex in nomine Domini, Rex israel: benedictus
quod venit regnum patrum nostri Dauid, pax in calo, &
gloria in excelsis, O sanna in altissimis.* Qua læta fau-
staquæ acclamatione verum suum Messiam
inaugurantes, eum vsque in templum comi-
tati ac prosequuti sunt. Vbi nouus ille Rex
mox regnum suum feliciter incipiens, cæcos
ac claudos sanauit. Discrutiantur interim & in-
dignantur impij atque inuidi Pharisei, prin-
cipes sacerdotum, & scribæ, qui videntes mira-
bilia quæ faciebat, & pueros in tēplo claman-
tes *O sanna filio Dauid,* dixerunt inter se: *Videtur quod
nihil proficimus, Ecce Mundus totus post eum abiit.* Quā-
obrem ipsum Iesum adorti, *Magister,* inquit, *in-*
audis quid isti dicunt? increpa discipulos tuos. Quibus

LOCI AD MERID. VRBIS.

Psal. 8.

ipse hoc olim per Psalmographum propheta-
tum indicans, respondit: *Quid mi? Nunquam legi-
stis? Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem?*
Dico vobis? quod si hi tacuerint, mox lapides clamabunt.
Adeò enim Deus nolebat hanc laudem suam
sileri, vt si homines conticuissent, ipsi lapides
clamaturi fuissent.

LOCI AD MERIDI-
DIEM VRBIS.

215.

Dan. 14.
Breid. 14.
Iul.
Salig. t. 10.
cap. 2.



BA C V C. Hic Angelus Domini pro-
phetam Abacuc prandium messorib-
us ferentem capillis apprehedit, ac
vnà cum cibo in Babylonem ad pa-
scendum Daniele in lacu septem leonum
inclusum, transtulit. Quo cibato, eundem
huc reduxit.

216.

Zach. 11.
Matt. 27.
Act. 1.
Hier. in lo.
Heb. lit. A.
& in loc.
act. Apost.
lit. A.
Nic. 8. hi-
stor. ec. 30.
Broc. it. 6.

ACELDEMA, siue Haceldemach, hoc est,
ager sanguinis. Ager erat figuli ad austra-
lem plagam montis Sion situs, à tergo
habens montem eiusdem nominis mediocri-
ter altum, iàctu lapidis à Piscina superiore di-
stans. qui Iudæorum cōsilio, triginta argenteis,
quibus Iudas Christum vendidit, in sepultu-
ram peregrinorum emptus est. Cuius medium
Imperatrix Helena quatuor muris, longitudi-
ne septuaginta duorum, latitudine verò quin-
quaginta pedum, fecit includi, ac superius te-
studi-

LOCI AD MERID. VRBIS. 101

studine (quę septem foraminibus, per quę de- *Breid. 14.*
 functa Christianorum corpora dimittuntur, *Iul.*
 patet) concamerari. *Sa. t. 6. ca.*

Est verò huius terrę virtus mirabilis & fi. *5. & 10. 10.*
 dem pænè superans, quodd defunctorum cor- *cap. 1.*
 pora viginti quatuor horarum spacio in pul- *Paf. d. 197.*
 uerem redigat. quam virtutem etiam in alias
 regiones deuecta minimè perdit. Nam cùm
 iussu Imperatricis Helenę de hoc agro, quan-
 tum terrę ducentę & septuaginta (vt aiunt)
 naues capere poterant, Romam auctum, ac
 iuxta montem Vaticanum in eum locum ex-
 oneratum sit, quem incolę CAMPVM SAN-
 CTVM vocitant, licet cælum mutarit, ean-
 dem tamen retinere vim quotidiana experien-
 tia docet. Romanos enim respuens, sola pere-
 grinorum corpora ad sepulturam admittit:
 quorum etiam hic omnem carnis substantiam
 intra viginti quatuor horas prorsus consumit,
 osibus tantùm residuis.

217.

AGER Fullonis, ad vrbis meridiem ab *4. Reg. 18.*
 Aceldema tendens vsque mōtem Gion. *Isai. 7. 36.*
 vbi fullones suos pannos in vicino tor- *Broc. iti. 6.*
 rente Gion lotos, extendere & siccare solent.

218.

ANTRVM Iacobi minoris. in quo, cùm *Hier. to. 1.*
 se iuramento constrinxisset non come- *in catal.*
 sturum panem ab hora, qua calicem Do- *scriptor.*
 mini biberat, donec Christum à mortuis re- *ecclesiast.*
 surrexisse videret, triduo Dominicę passio-
 nis

102 LOCI AD MERID. VRBIS.

7. Cor. 15. nis latuit. Ideoque Dominus etiam ei post re-
 Breid. 14. surrectionem suam seorsum hic apparuit. In
 Iul. cuius honorem Christiani isto loco postmo-
 Sa. t. 9 c. 1. dum ecclesiam erexerunt.
 Pas. d. 192.
 & 230.

219.

A NTRVM Petri Apostoli. in quo post
 Matt. 26. A triam Domini negationem, culpam
 Luc. 24. suam amara poenitentia & lacrymis ex-
 1. Cor. 15. piauit. Cui fortè ibidem se Dominus post re-
 Breid. 12. surrectionem suam conspiciendum exhibuit.
 Iul. hic etiã sacellum postea extractum fuit: quod
 Sa. t. 9. c. 1. nunc funditus euersum est.
 Pas. d. 192.

220.

4. Reg. 18. C ASTRA ASSYRIORVM, quæ posita
 19. erant iuxta Piscinã superiorem. quorum
 2. Par. 32. robustissimos quosque ad centum & o-
 Isa. 9. et 30. stoginta quinq; millia in vindictam blasphemie
 10. 10. et 2. mæ prima oblidionis nocte Angelus Domini
 & 6. bel. 11. occidit. Eorumq; corpora, ne aerẽ fœtore infi-
 Aug. 10. 10. ceret. in puluerem, ait Augustinus, redegit: ve-
 ad fratres stibus tamen & armis, quò populus Ierusalem
 in erem. ser spolia habere posset, manētibus integris & ille-
 mone. 25. fis. Huius cedis, olim D. Iohannes Chrysostom.
 Liv. in 4. pictam in tabula imaginẽ habuit: vt refert Cō
 Reg. 19. cil. Nicenum secundu. probans iã tum apud fi-
 Act. 4. deles imaginum vsum celebrem fuisse.

221.

Breid. 14. D OMVS Eliæ. in qua Elias propheta ali-
 Iul. quando habitasse perhibetur. vbi etiam
 postea constructa est ecclesia.

ERO.

222.

EROGE M^{ONS}, aliàs mons Meridionalis dictus, altus & celsus est ad vrbis meridiè, parum versus occidentem vergēs, de quo hoc notatu dignū legitur. Quòd cum Ozias rex Iuda sumpto sacerdotali habitu sanctuarij tēpli ingressus super aureū altare thymiamatis, Deo thuris incensum adolere, quod solis sacerdotibus fas erat, præsumeret, factus sit illicò terræmotus maximus, cuius etiā Amos & Zacharias Prophetæ, faciunt mentionē, quò & ipsum templum superius fissū fuit, & mons iste scissus medijs: tanta quidem vi atque virtute, ut altera eius pars sua volubilitate per quatuor stadia procedens, obiectu demum oriētalis montis (qui mons Offensionis vocatur) cōfliterit; obstructa via publica, & oppressis ruina hortis Regijs. Ipse interim Rex Ozias fulmine ictus, lepra in frōte percussus est, quapropter statim templo atq; vrbe eiectus, tabe per omnē vitam ipsi adhærente, in domo separata vsque ad diē mortis suæ seclusus fuit.

Iosue 15.

Et 18.

4. Reg. 15.

2. Par. 26.

Amos 1.

Zach. 14.

Io. 9. an. 11

Adam Reis

nerus, &

Ioan. Her-

dennus, in

descr. vrbs.

Ierosol. lib.

7. cap. 2.

223.

FONS. Ad hunc fontē Bella, quæ tribus Magis Ierusalē ingressis disparuerat, ipsis rursum apparuit: duxitq; eos in Bethleem.

Matt. 2.

Breid. 14.

Iul.

224.

FOVEA IEREMIAE Prophetæ. In qua amaro animo sedens, quadruplici Alphabeto metrico dolens & flens, lamentatus est, Thren. 1.2. ac descripsit destructionem Ierusalem per 3. 4. 5.

Sali. tomo

10. cap. 2.

Pas. d. 233

104 **LOCI AD MERID. VRBIS.**

Nice. 8. hi. Chaldeoꝝ iā iam factā, vbi Helena Imperatrix,
ſto. ecc. 30. teſte Nicephoro, mirifica conſtruxit opera.

225.

Argumēt. in Iſaiam. **I**SAIAS. Hīc Iſaias nobilis ille Propheta, cū plus minus ſeptuaginta annis in Ieruſalem prophetaret, iuſſu Manaſſe regis (cui, vt ſcribit Hieronymus, auus fuiſſe traditur) ſerra in duas partes ſectus, occubuit. Sepultuſq; eſt ſub quercu Rogel, iuxta tranſitum aquarū, quas olim Ezechias Rex iacto obſtruxerat puluere, vbi iuxta arborem quandam ſepulcrum eius adhuc viſitur. Nuncautem eſt ibi hortus holerum.
Breid. 14.
Iul.
ſa. t. 10. c. 1
Paſc. d.
197.

226.

Breid. 14. **L**ATIBVLA APOSTOLORVM. multæ ſunt cauernę, in quibus ex Apoſtoliſ octo tempore paſſionis Domini latuiſſe, veterum traditio eſt.
Iul.
ſal. to. 10.
cap. 1.
Paſc. d.
197.

227.

2. Reg. 18. **M**ONVMENTVM ſiue manus ABſALOM. Columna erat & ſtatua marmorea cum inſcriptione, duobus à Hieroſolyma ſtadijs diſtans: quam Abſalom viuis ſibi in monumentum in Valle regia erexerat.
10. 7. at. 10.
Breid. 14. Vbi etiam num turris & magnus lapidum acer uis extat: qui quotidie magis ac magis auge-
Iul. tur. Nam pagani & peregrini illac tranſeuntes, pro more habet vt quiſq; lapidem in eum proijciat, & quaſi iuxta legem vindicantes ipſius aduerſus Dauid patrem ſuum rebellionem, huius-

LOCI AD MERID. VRBIS. 109

huiusmodi maledictione illum execrantur:

*Maledict⁹ sit parricida Absalom: & quicumq; iniuste pa-
rentes suos persequuntur, maledicti sint in æternum.* *Ps. d. 191.*

228.

PISCINA SUPERIOR sita in australi pe-
de montis Sion. quā magnificus Rex Eze-
chias cum suo aquæductu (qui Piscina
fullonis à Hieronymo vocatur) instauravit,
cuius quoque aquas in obsidione Assyriorum
iniecto pulvere obstruxit.

4. Reg. 18.

2. Par. 32.

Isai. 7. 36.

Hieron. in

loc. Heb. li.

T.

Bro. itin. 6.

229.

SEPULCRUM ZACHARIAE, filij Bara-
schia, aliàs filij Ioiadæ, quem Iudæi occide-
runt inter templum & altare.

2. Par. 24.

Mat. 23.

Breid. 14.

LOCI AD OCCI- DENTEM VRBIS.

Iul.

Sal. to. 9.

cap. 1.

230.



BAALPHARASIM campus est in val-
le Raphaim, in quo Dauid rex primò
Philistæos prostravit, sculptiliaq; eo-
rum in castris reperta, combussit.

2. Reg. 5.

1. Par. 14.

231.

CASTRA HERODIS. quæ, teste Iose-
pho, posuit ad occidentalem vrbis tra-
ctum.

Ios. 14. At.

24. & 1.

bel. 12.

232.

2. Par. 33. **F**ONS Gion inferior, qui oriebatur in fine
Bro. itin. 6. agri fullonis. cuius aquas duxit Ezechias
rex in Piscinam superiorem.

233.

4. Reg. 20. **F**ONS Gion Superior, emanans è monte
2. Par. 32. Gion. Quem postea Ezechias rex obtura-
Eccl. 48. uit, & ferro rupem fodiens, direxit aquas
Broc. it. 6. eius subter ad occidentem ciuitatis Dauid, ac
subterraneis canalibus eas per medium ciuita-
tis introduxit in Piscinā interiorem, ne in ob-
sidione aqua populo deesset.

234.

Matt. 27. **I**Vdas. Hic Iudas, ex Apostolo factus prodi-
Act. 1. tor, ex funesta sycomoro quadā, q̄ adhuc vi-
Broc. iti. 6. situr, laqueo se suspēdit; atq; suspensus crepuit
So. t. 8. c. 5. medius, & effusa sunt omnia viscera eius.

235.

Jerem. 31. **M**ONS Caluariæ, mons petrosus & me-
Mat. 27. diocriter altus erat, Hebraicè Golgo-
Mar. 15. tha, aliàs Goatha dictus: qui ciuitati in-
Luc. 23. ter occidentem & septentrionem proximus e-
Iohan. 19. rat. in quo, noxij publico iudicio dānati, extre-
Hier. in lo. mo supplicio plectebantur. vbi quouis tempo-
Heb. lit. G. re, sicuti circa patibula videre est, passim iace-
bant caluariæ, ossa, viscera, & sanies hominum
suspensorum, decollatorum, vel alio mortis
genere occisorum. Hic IESVS CHRISTVS
Saluator noster, qui non nouerat peccatum,
pro

LOCI AD OCCID. VRBIS. 107

pro nobis, inquit Paulus, peccatum, hoc est, hostia pro peccato suo factus, nudus inter duos latrones, quasi noxius pro salute omnium crucifixus est. Itaque Calvaria mons, cum antea locus esset infamis, Christi passione, eiusque sanguine usque adeo est nobilitatus & sanctificatus, ut nunc Angelis pariter que hominibus sit colendus. Sicut etiā crux, quæ prius erat ignominiosa, pari ratione nunc facta est gloriosa.

236.

MONS Gion. Mons saxosus, altus & oblongus est, qui ab occidente urbem ambiens, versus portam iudiciariam sensim decrescit, & profunda valle ab urbe discer nitur. In hoc monte iussu Davidis Salomon à Sadoc Pontifice & Nathan Propheta sacro oleo in Regem unctus fuit Cui mox ab omni populo acclamatum est, VIVAT REX SALOMON. qui leti tibijs ac tubis ita cecinerunt, ut præ hominum clamore ac instrumentorum concentu terra simul ac aër resonaret.

237.

MONUMENTVM Anani Pötificis, de quo Iosephus belli Iudaici libro 6. cap. 13.

238.

PYRI vallis Raphaim, quas Iosephus Siluā fletus vocat, iuxta quam cælitus David adiutus, secundò Philistheos prostravit, ac longè lateque persecutus est.

Isai. 11. SEPULCRUM DOMINI gloriosum. Mo-
Mat. 27. numentum erat nouum, octo pedes longū,
Mar. 15. quod à monte Caluarię centum & octo pe-
Luc. 23. dibus, à monte autem Sion passibus mille di-
Ioan. 19. stans Iosephus ab Arimathæa nobilis senator
Nicep. 8. hi in Horto Caluarię monti propinquo in petra
stor. eccl. sibi exciderat. In quo ipse vnà cū Nicodemo,
30. B. Maria. & pijs mulieribus corpus Iesu de cō-
Beda. in sensu Pilari à cruce depositum, myrrha & aloē
Marci. ca. conditum, sindone munda inuolutum, hono-
14. rificē capite occidentem versus sepeliuit. (vn-
Bro. itin. 6. de etiam mos nobis Christianis inoleuit simi-
Breid. 12. li corporis dispositione in locis sacris mortuos
Iul. sepeliendi) & aduoluto saxo ingenti ad ostiū
Sa. t. 7. ca. monumenti, abiit. Interim verò Principes sa-
3. & 6. cerdotum & Pharisei, Christi resurrectione-
Pas. d. 225. nem conantes impedire, adhibita militum cu-
& 227. stodia munierunt sepulcrum, lapidem quoq;,
Beth. sabb. qui claudebat os sepulcri, sigillo obsignauerūt,
 ne quid fraudis possit esse vel in custodibus.
 Sed hæc Iudæorum diligentia, qua conabantur
 resurrecturo exitum concludere, auxit mira-
 culū, & resurrectionis fidē confirmauit. Nam
 Christus tertio die rediuius, clauso & obfig-
 nato sepulcro resurrexit. atque ibidem Mariæ
Mar. 16. Magdalenæ ad monumentum ploranti specie
Ioan. 20. hortulani primò apparuit.

SILVA, ciuitati proxima, vt colligitur ex Io-
 sephi libro sexto Iudaici belli cap. 14.

241.

2. PAR. 32.

Et 33. iux-

TORRENS GION, siue riuus. quem Achaz rex è fonte Gion inferiore, per medium terræ in Piscinam superiorē ducere inceperat. quod tādē Ezechias rex perfecit. *Heb. Hier. ibid. Neem. 2.*

Broc. iti. 6.

242.

VALLIS CADAVERVM, quæ inter mō- tem Caluariæ & mœnia Ierusalem sita est, nomen inde habens, quodd ibi cadauera, ossa, & cineres eorum, qui in monte Caluariæ morte puniti aut combusti erant, proieciebantur. Quamobrem & milites Christi crucifixores, postquam latronum, qui cum Christo crucifixi erant, fregissent crura, ob imminētem vesperam & diē festum, eorum cadauera & cruce, simul & Christi iam sepul- ti Crucem ac titulum in hanc vallē præcipitauerunt. Super quæ deinde egestis ac exoneratis ciuitatis sordib⁹, vallis tandē tota oppleta fuit. atq; hac ratione triumphale illud crucis lignū sub magno sordiū acervo trecentis ferē annis altē sepultum iacuit. Simili modo eiusdem ciuitatis incolæ, haud secus quā si ad delendā omnem Christi memoriā conspirassent, sepulcrū Domini vehemētī iniecto aggere prorsus obruerunt. Et Gentiles quoq; nequaquā Iudeis in hoc studio inferiores, in crucifixionis loco marmoreā impurē Veneris statuā ac fānū, in resurrectionis autē loco, Iouis idōlum, in Bethleē verò ad præsepe Saluatoris, simulacrū & lucū Adonidis impudici Veneris amasij

Ierem. 31.

Lirā. ibid.

Ioan. 19.

Eus. in vita

Constantin.

li. 3. c. 42.

Hier. 10. 7.

epist. 13. ad

Paulinū

to. 3. in loc.

Act. Apost.

lit. H.

Ambros. 1.

3. in Orat.

funebri

Theodosij

Imperat.

Paulin. No

lan. epi. 11.

ad Severū

Sulpitium.

Russi. in Em

se. hist. ec.

col.

110. LOCI AD OCCID. VRBIS.

li. 10. ca. 7. collocauerūt; vt Christiani Christū pdictis in
 & 8. locis adoraturi, ea simulacra adorare videren-
 tur. Ceterū non est sapientia, nō est prudentia,
 Soc. 1. hist. non est consiliū contra Dominū; qui huiusmo-
 ec. 13. Theo di tā iudeorū quā Gentiliū impietate passio-
 dorit 1. hi. nis suæ trophæa, q̄ Christiani propter varias
 eccl. 18. persecutiones egrē custodire potuissent, ab im-
 Soz. om. 21 piorū manibus seruauit illēsa: tanto glorioso
 hist. eccl. 1. ri honore à Christianis exaltanda, quāto maio-
 Nice. 8. hi. ri ignominia ab inimicis suis fuerāt contēpta.
 flo. ecc. 28. Anno enim post Christū natū trecentesimo
 29. 30. & vigesimo sexto pace iā Ecclesiæ reddita, & ce-
 50. lebrata contra Ariū à trecētis octodecim Epi-
 Breui. Rō. scopis Synodo Nicena, b. Helena Augusta, pi-
 Pet. de Na scopis Synodo Nicena, b. Helena Augusta, pi-
 tal. in Ca. Cōstantini Imperatoris pia mater fermē octo
 Sanctoꝝ genaria, Diuina admonitione cōquirēda Do-
 li. 4. c. 117. minicę Crucis studio Hierosolymā cum exer-
 Proc. iti. 6. citu profecta, eadem simulacra, fana & lucos,
 Breid. 12. post annos circiter centū octoginta euertenda
 Iul. & 13. curauit. Ac nullū non mouens lapidē vt ab-
 Iul. sconditæ Dominicę Crucis locum cognosce-
 SA. 7. c. 3. ret, viros de Iudæis peritissimos vt ppriæ im-
 4. 5. 6. 7. pietatis iudices exquisiuit, & accitos in Hie-
 Et. 8. c. 3. solymā congregauit. Cum ergō illi corā Im-
 Pasc. d. peratrice cōparuissent, & de loco Dominicę
 214. passionis rogati, eum nequaquam voluissent
 225. 226. indicare, quāsito prætextu quòd nullam eius
 & 227. rei haberent notitiā, præcepit Imperatrix eos
 omnes igne cremari. Qui sibi timentes, tradi-
 derunt ei Iudam quendam, virū in gente sua
 ætate præstantem, qui puer à parentibus suis
 de his quæ Imperatrix scire ab illis cupiebat,
 fuerat instructus. Tum illa ceteris dimissis Iu-
 dam

LOCUS AD OCCID. VRBIS. *iii*
dam cōpellans, Mors, ait, & vita apposita sunt
tibi si nō ostenderis mihi Crucē Christi: quod
cūq; volueris elige. Ille verō tergiuersans, va-
rijs sermonibus moras necebat. timebat enim
(id quod reuera factū est) per crucis prædica-
tionē leges & traditiones Iudaicas fore abolen-
das. Instat Imperatrix, vrget vt secretum pro-
dat, varijsq; mortis minis hominē premit. At
cū nihil verbis proficeret, ad rem ventum
est. Nam in puteum aqua vacuū demittitur, &
inedia periturus excruciat. Cū autē om-
ni cibo sex diebus fuisset destitutus, die septi-
mo extrahi petijt, & se Crucē Dominicā indi-
caturū promisit. Extractus igitur ad locū con-
citus vbi iacebat sanctæ Crucis lignū supplex
ad Deū precibus, sanctæ Crucis lignū supplex
ostendi sibi postulauit. Præstitit Deus precibus
auditū. & locum vbi Diuina recondita iacebāt
passionis suæ insignia, euidenti miraculo de-
monstrauit. Nam subitō terra cōmōta est, &
aromatum miri odoris vaporē exhalauit. Quo
miraculo venerabilis Imperatrix de loci testi-
ficatione confirmata, iussit illicō in ipsum lo-
cum operam fossionis accingi. Parataque
mox ciuium pariter & militari manu, breui
laborem istius molitionis hausit. Nam expo-
rtatis sordibus in altum defossas tres cruces in-
uenit, & seorsim ab alijs ligneam illam tabu-
lam, quē olim Cruci Dominicę imposita, ti-
tulū Hebraicē, Græcē, & Latine à Pilato scri-
ptū continebat. At verō cū ex tribus cruci-
bus, cuius Christus affixus fuisset, non appare-
ret, sapiētissimus ille Macarius Hierosolymo-
rum

112 LOCI AD OCCID. VRBIS.

rum episcopus tali via id inuestigare aggressus est. Nobilis quædam mulier Hierosolymis morbo quodam grauissimo, eoque planè insanabili diu afflicta fuerat: ad quam in lecto decumbentem, iamque morti proximam Hierosolymorum antistes sibi Imperatoris matre ac alijs qui aderant assumptis, venit, atque vt prius Deum precatus esset, dedissetque inspectantibus illud signum, nimirum, eam esse Domini crucem, quæ mulieri adhibita, morbo illâ liberaret. adhibuit primò vnam ex tribus, & nihil profecit, adhibuit secundam, & nec sic quidem aliquid actum est. vt verò tertiam admouit, repentè lecto exiliens mulier sanitati restituta est. Quo admirando spectaculo Iudas totus commotus, ex Iudæo factus est Christi confessor, & sacramento Baptismatis initatus, à quærenda cruce Quiriacus fuit nominatus. qui postmodum Hierosolymorum episcopus, Crucigerorum ordinem dicitur instituisse, & sub Iuliano apostata, glorioso Christi martyrio coronatus esse. Interim Imperatrix inuenta Dominica Cruce, aggerem quoque, qui sacrum Domini occultabat sepulcrum, quod diu sub illo abstrusum iacuerat, asportauit. Quo facto, mox illud emerfit, & in eo clauos, quibus Saluator noster cruci suffixus fuerat, repperit; ibidem quoque coronam spinæ inuenisse videtur. Ex quo tempore cautum est, ne crux ad supplicium cuiquam adhiberetur. & decretum, vt singulis annis tertiâ Maij huius inuentionis festum celebraretur.

Imperatrix voti sui facta compos cupiens excolere

De Conf.
dist. 3. cap.
Crucis.

LOCI AD OCCID. VRBIS. 113

excolere locos, in quibus salutaria nobis mysteria, incarnationis, natiuitatis, passionis, resurrectionis, atque ascensionis sacramentis Dominus redemptor noster impleuerat, artifices materiæ cuiusque generis vndiq; cogere, templaque in sanctis illis locis supra triginta, ob magnitudinem amplissima, & ob splendorem illustrissima extruere cæpit. Inter quæ illa quæ in hoc loco condita est Basilica reliquos totius Orbis amplitudine, atque pulchritudine longè excellit, nam auratis corusca laquearibus, & aureis diues altaribus, marmoreis septuaginta tribus columnis fulcitur. & tam resurrectionis, quàm crucifixionis locum sub vno eodemque tecto comprehendit; quod in sui medio, rotundo patet foramine apertum, sub quo, in inferiori ecclesiæ parte Dominicum consistit sub dio sepulcrum, cui passionis Christi theatrum mons Caluariæ, nunc viginti octo pedes altus, chori loco adhæret; qui octodecim gradibus, quorum singuli pedem & semissem in altitudine continent, sui accessum præbet. Ex quo rursus in locum vbi Crux inuêta fuit, quadraginta octo gradibus fit descensus. His ita gestis, Imperatrix Dominicam Crucem diuinit, & partem quidem thecis argenteis inclusam pro monumento in dicta ecclesia reliquit: partem verò cum salutiferæ Crucis titulo, corona, lancea, ac clauis filio suo Constantino attulit. quæ Romæ in ecclesia S. crucis in Ierusalem, ædificata in ædibus Sessorianis, fuerunt reposita vbi etiam pars Crucis Dominicæ, & titulus Hebraicis, Græcis, & Latinis literis

Pag. in lib. ris conscriptus (quem se pluries & vidisse, & le-
interpreta gisse testatur Xantes Pagninus, concionator A-
tionum He postolicus & bibliorum fidus interpret) item
braicorum spōgia, duę spingē corona, & vnus ex clauis ho-
Græcorūq; die etiānum seruatur. Preter salutaris ligni par-
nominum, tem, de qua iam dictū est, seruatur adhuc in ea
que in sac. dē Dominici sepulcri ecclesia, lapis quidā colū-
Script. in- nę figurā exprimens, cui Christus in domo Pi-
ueniuntur, lati, cū spinis coronaretur, insedit. Porro inter
biblīs à se cetera q̄ in hac ecclesia notatu reperiuntur di-
translatis gna, illud minimē omittendū est, quodd hīc oēs
addito in ex Christianis Hierosolymorum Reges sibi se
ditione pulturā elegerunt. In primis verō primus Hie-
Nazaren°. rosolymitanę vrbis christian⁹ rex Godefridus
M. Attil. de Bulliō cū viuus hanc ecclesiā opimis sacer-
Serrā. de 7. dotijs atq; Canonicis doctrina & sanctitate exī
urbis eccl. mīs exornasset, qui horis diurnis ac nocturnis
Vuilhelm°. Diuina ibi peragerent mysteria, illi s̄q; splendi-
Tyr. bel. sa- dissimas circū templū edes extruxisset, tū etiā
cri l. 9. ca. mortuus magnifica & digna tāti Principis cor-
9. & 23. & pore sepultura magnoperē nobilitauit. Cui
lib. 11. c. 31. Principi, vt apud vetustum scriptorem repe-
& l. 12. c. 3 ri, quidam huiusmodi epicedium cecinit.

Francorum gentis, Sion loca Sancta petentis,
 Mirificum sidus, Dux hic recubat Godefridus,
 A Egypti terror, Arabum fugā. Persidis error.
 Rex licet electus, Rex noluit intululari,
 Nec diademari, sed sub Christo famulari,
 Huius erat cura sua Sion reddere iura,
 Catholicęq; sequi pia dogmata iuris & equi,
 Totum scisma teri, circa se iusq; foueri,
 Et sic cum superis potuit diadema mereri.
 Militiæ speculum, populi vigor, anchora Cleri.

Huic

LOCI AD OCCID. VRBIS. 119

*Huic virtute pari frater datur associari,
Baldvin insignis, gentilibus & ferus ignis.*

Hic Balduinus, cuius duo postremi versus meminerunt, germano fratri suo Godefrido in regno Hierosolymitano successor, atq; inclytus Christianę religiõis propagator fuit. q̃ inter alia præclare à se gesta Aconem urbem lōgè munitissimam terra mariq̃ue oppugnās expugnauit, Saracenos fudit, Aegyptios superauit, & Calipham eorum regē interemit, ac mortuus non alibi quàm hīc sepeliri voluit. Cuius monumentum perinde vt & fratris sui Regio prorsus sumptu extructum, atq; æterna heroū de Bulliō memoria non indignū etiam nūc cum fratris sepulcro extat. in quo sic legitur.

*Rex Balduinus, Iudas alter Machabeus,
Spes patria, vigor Ecclesiæ, virtus vtriusq̃,
Quem formidabant, cui donec tributa ferebant
Cedar, Aegyptus, Dan, ac homicida Damascus
Proh dolor in modico clauditur hoc tumulo.*

Pari religione sex reliqui Reges, qui post Balduinum Hierosolymis regnauerunt (inter quos numeratur Theodoricus sextus, illustrissimus Hollandiæ comes) suam in eodem loco eligentes sepulturam, non minori cultu, quàm priores illi, suæ ibidem magnificentię signa reliquerunt. Siue ergo inuentionis Dominici sepulcri primordia spectes, quando sub Augusta Helena augusto tēplo est inclusum, siue posteriora eius tempora cū Christianorum Regum sumptibus ditissimè est dotatū, eorumq̃ue monumentis nobilitatū, semper illud Isaie, vaticinium locum habuit. In die illa

*Sa. in epist.
ad Ioā. Lo-
tharingia
Cardin.*

*Vuil. bel.
fac. lib. 13.
c. 28. & li.
15. c. 27. &
li. 18. c. 34.
& li. 20. c.
33. Et bell.
sacr. conti-
nuat. lib. 1.
cap.*

116 LOCI AD OCCID. VRBIS.

Isai. 11. radix Iesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, *Et erit sepulcrum eius gloriosum.* Quod nec nunc quidem veritate caret, cum inter barbaras illas gentes Franciscini

ca. 1. & 2. Ordinis patres, alijque Christiani nominis monachi, non Latini solum, sed Græci quoque, Armeni, Indi, aliarumque, diuersissimarum nationum homines, diuersis licet cæremoniis, vna tamen fide vnum Christum in distinctis huius ecclesiæ locis venerentur, ac quotidianis sa-

Hier. to. 1. crificijs adorent. Et quo nihil potuit accidere *epist. 17. ad* sepulcro gloriosius, huc ex singulis Orbis partibus omnis sexus, ætatis, atque fortunæ homines cõfluunt, alij vt beneficia Christi experiantur, penitudinẽ p peccatis agentes, alij verò vt p expertis beneficijs vota soluât, & munerũ largitori gratias agant: Oes autem vt Christũ magnificent, eiusque Diuinã virtutem etiã in medio

in. inimicorũ eius prædicent. Tali pietate ante annos circiter mille octoginta, insignis illa peccatrix Maria Aegyptiaca præ occidentalibus huius Ecclesiæ foribus cum lacrymis orans, (vbi facellum in eius honorem erectum adhuc visitur) Diuinam experta clementiam, à vita sua, quam perditẽ egerat, ad pœnitentiam conuersa: vltra Iordanem in desertum secessit, & corpus suum varijs exercitijs sibi in seruitutẽ redigens, omnibus sanctissimæ vitæ exemplo fuit. Postremò, quod vel maximè ad Domini sepulcri gloriam facit, gloriosum id sit oportet, cum hinc gloriam suam quærant qui nobiles haberi volunt. Antiqua enim consuetudine à maioribus nostris receptum est, vt ex

Chri-

LOCI AD OCCID. VRBIS. 117

Christianis (qui sacra illa loca inuisunt) legitimi thori, orthodoxæque fidei, & boni nominis nobiliores quique iuxta hoc sepulcrum solemni quodam ritu magis nobilitentur, & in equestris ordinis milites, quos auratos vocare solent, inaugurentur.

Cum ergo præclara hæc Dominicæ passionis insignia tot fuerint operta annis, & ne gentibus quidem in ædificatione fani ad ipsam fabricam terram egerentibus, reuelata, nōne Divino consilio latuerunt, ut tunc inuenirentur cum religiosè quærerentur?

243.

VALLIS Fontis Gion. de qua in lib. Paralipomenon, & in Iosepho legitur. 2. Par. 33.
10. 6. bel. 13
Ios. 15. &
18.

244.

VALLIS Raphaim id est, gigantum. Val- 2. Re. 5. 23.
1. Par. 11. liseft ad vrbs occidentē amplissima & potentissima, quæ à septentrione incipiens, 14.
Isai. 17. & versus austrum longè lateque se extendens, optimi tritici, vini, olei, ac frugum omnium olim fuit feracissima. In qua David Philistæos Hier. ibid.
& de loc. ingenti exercitu ipsum bis inuadentes, Deo ad Hebr. li. E
& R. iuuante bis fudit ac fugauit. Io. 7. ant. 4
Broc. iti. 7.
Bred. ibid.

245.

VIAE in Bethleem, Emauntem, Gazam, Aq. 8.
Broc. iti. 6.
Sa. t. 8. c. 5.
Ios. 8. at. 7. & Ioppen. quas Salomon, sicut & cæteras vias regias, quæ Hierosolymam ducebant, silice strauit: tum ut vltro citroque com-
meantibus essent faciles; tum ad ostendam
hac quoque parte Principatus sui magnificentiam.

246.

VIA in Silo, & Gabaon, de qua Brocardus itin. 6. b.

247.

Pas. d. 210. **H**IC Christus, secundum maiorum traditionem, rursus sub cruce corrui.

248.

Luc. 23. **H**IC Iesus ad mulieres lamentantes conuersus, Filiæ, inquit, Ierusalem, nolite flere super me, sed super vosipsas flete, *Iul.* & super filios vestros, quoniam ecce venient dies, & cætera. Vbi postea extracta fuit ecclesia: cuius nunc ne quidē vestigia apparent. *Sa. t. 8. c. 7.*
Pas. d. 211.

249.

Breid. 13. **H**IC Christum vltimo sub cruce cecidisse antiquorum traditio est. qui locus etiam num lapide crucis figura insignitus signatus, à peregrinis mira deuotione exoscilatur. *Iul.*
Pas. d. 181.
& 212.

250.

psal. 38. **H**IC Christo vestimenta, quæ iam saucio eius corpori & concreto sanguini inhaerebant, non sine vulnerum renouatione *& 68.* (quæ maiorem quàm prima vulneratio sollet inferre dolorem) extracta sunt. Atque ibi *Isai. 63.* dem, donec quæ ad erigendam crucem erant *Mat. 27.* necessaria pararentur, nudus crudis vulneribus vento & frigori expositus, super lapidem *Mar. 15.*
Breid. 12.
Iul.
Pas. d. 213.

(vt

LOCI AD OCCID. VRBIS. 119

(vt tradunt) sedens, vino myrrhato felle mix-
to potatus est.

251.

Hic Christus supinus in crucem stratus &
expansus est, eiusque manus & pedes fer-
reis clavis perforati, ac cruce adfixi: tene-
raque ipsius membra ea vi in cruce extensa, vt
luxarentur artus eius, & dinumerarentur om-
nia ossa eius.

*Psal. 21.
Zach. 13.
Ioan. 20.
Sat. 7 c. 4
Psal. 214.*

252.

Hic locus ille est totius Orbis terrarum
sacratissimus, atque aeterna memoria di-
gnus. vbi cunctis spectantibus Crux af-
fixum sustinens Christum, cum ingenti omni-
um membrorum viscerumque eius cōcussio-
ne ac dolore, ipso meridie festi Paschæ in for-
men rupis Caluarie posita est. In cuius supre-
ma parte lignea alba tabula affixa fuit, quæ ti-
tulum, mortis eius causam exprimeret in ma-
nu Pilati exaratum, huiusmodi Hebraeis, Gre-
cis, & Latinis verbis & literis continebat.

*Mat. 27.
Mar. 15.
Luc. 23.
Ioan. 19.*

ישו נצרי מלך היהודים

Ἰησοῦς ὁ Ναζαρενὸς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

IESVS NAZARENVS REX

IVD AEORVM.

Ea autem positione Crux Iudeorum flu-
dio fuit erecta, vt Christus dorsum suū con-
tra Ierusalē haberet, faciem autē versus occide-
tem. Indignum enim eum reputabant quē san-
ctæ vrbs aspectu dignarentur. Neque verò

K 4 hoc

fidei ca. 12. hoc fortuitò factum esse, aut mysterio vacare
Bed in Luc putandum est. quin potius singulari Dei di-
ca. 23. spensione suæ ipsius miseræ, ac nostræ felici-
Breid. 12. tatis hac ratione non falsi videtur fuisse pro-
Iul. phetæ. eoquæ factò prænucciasse, quod fore Ie-
Sa. t. 7. c. 5. remias prædixerat: Sicut ventus vrens disper-
Pasc. d. gam eos coram inimico: *dorsum, & non faciem*
222. ostendam eis in die perditionis eorum. Nam cum
P. Molan in toto Orbecoram inimico diabolo sint di-
in Passiom. spersi, ait Hieronymus, & diebus ac noctibus
Domini. in Sinagôgis Satane innocens nomen Dei, dor-
Io. Molan. sum & non faciem suam ostendit eis Deus, vt
de pictur. intelligant eum semper recedentem, & nun-
Jerem. 18. quam ad se venientem. idque in die perditio-
Hier. in le nis eorum, hoc est, omni tempore post passio-
rem. ca. 18. nem Saluatoris vsque ad finem sæculi. vt post-
Psal. 58. quam subintraverit plenitudo gentium, tum
Isai 10. reliqui populi Israel conuertantur, & salui fi-
Rô. 9. & 11. ant. Nostræ verò felicitatis sua immanitate exi-
 stimo fuisse prænuncios. quod pijsima Chri-
 sti ad occasum exporrecta facies non aliud mi-
 hi denotasse videatur, quàm quod multo an-
 tè tempore Regius Propheta fuerat vaticina-
 tus, cum diceret: *Oculi eius super gentes respiciunt.*
Psal. 65. Super nos enim misericordiæ suæ oculos à
 passionis suæ tempore apertos & fixos habens,
 vsque in Mundi finem benigna nos facie ad-
 spicere non desinet. Quapropter etiam meri-
 to nos Christiani, vt huius rei non immemo-
 res nos esse ostendamus, serè ad orientem versi-
 oramus, & cum beatissima virgine Maria, &
 SS. Apostolis facie ad orientem conuersi, Chri-
 stum mori, ascendere, & iudicatum descende-
 re,

LOCI AD OCCID. VRBIS. 121

re, ac deniq; paradifum reddere contéplamur.

Hoc igitur fitu Dei filius in crucem suffix- *Greg. Na*
 us, tribus horis nudus saucius, & spi- *ziā. in Tra*
 nis tempora redimitus, in grauissimis tormen- *ga. Christ*
 tis medius inter duos latrones pependit, velut *Patiens.*
 socius criminis, qui socius erat supplicij. quod *Thren. 1.*
 futurum prädixerat Ifaias, cum ait: Et cū scele- *Isai. 53.*
 ratis reputatus est. Quē interim in tantis malis *Mar. 15.*
 prætereuntes Iudæi, Principes sacerdotū vnā *Luc. 22,*
 cum scribes & senioribus populi, nec non mi-
 lites, atque ipsi etiam vtrinque suspensū latro-
 nes, pro consolatione, quę omni afflicto debe-
 tur, indignis modis deriserūt, ac velut expro-
 brantes iam victo, ludibrij causa motis capitibus dicebant: *Vah, qui destruis templum Dei, & in*
tribus diebus illud reedificas: salua te metipsum, si filius
Dei es, descende de cruce. Alios saluos fecit, seipsum non
potest saluum facere. Si Christus Rex Israel est descen-
dat nunc de cruce, & credimus ei. Confidit in Deo: libe-
ret nunc eum si vult dixit enim, Quia filius Dei sum.
 & multa alia. Iesus autē hæc omnia lōgē ipsa cru-
 ce acerbiora ferens patientissimē, ad eā ea vltus
 non est, vt pro ipsis etiā insultantibus depreca-
 tus sit, dicēs: *Pater, dimitte illis. non. n. sciunt quid* 1.
faciūt. & alteri dē latronibus misericordiam pos-
 centi paradifum promittens dixerit: *Amen dico* 2.
tibi, Hodie mecum eris in Paradiso. Tum verò dile-
 ctam matrem suam, dilectum quē discipulum
 intuens, virginemq; virgini commendans, di-
 xit matri suæ: *Mulier, ecce filius tuus.* Deinde disci-
 pulo: *Ecce mater tua.* q̄ ex illa hora accepit eā
 in sua. Dū hæc ita gerūtur Sol, q̄ fabricator Mū-
 di in cruce patiebatur supplicia nō sustinens,

quasi lugens faciē suā obduxit, & ab hora sexta, cūm maximē feruere solet, vniuersam terram vsque ad horam nonam caligine obtexit.

Tunc Iesus à Patre se derelictum conque-

4. rens, magna voce clamauit, dicens: *Deus meus,*

5. *Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Hoc peracto, quo omnia quę per Prophetas de ipso scripta erāt, implerentur, dixit, *Sitio.* Cōtinuō accurrens quidam, vt ipsi videretur deferre obsequi-

Psal. 68.

um, cūm acceptam spongiā aceto impleuisset, imposuit arundini, dabatq; ei vt biberet. vehē-

6. *menter sitiebat Iesus hominū salutem, sed ludæi præter fel & acetum nihil offerunt. Simul-*

Hebr. 5.

atq; verò acetum Iesus gustasset, dixit: *Consum-*

7. *matum est.* significans iuxta patris sui voluntatem ritē sacrificium peractum esse. Ac mox iterum voce magna clamans profusis lacrymīs

Pater ait, in manus tuas commendo spiritum meum. & inclinato capite vir florenti ætate expirauit, hora nona diei vigesimi quinti mensis Martij, annos à natiuitate emensus triginta tres, menses tres, incarnationis autem suæ anno trigesimo quarto iam præcisē completo.

Rom. 5.

Heb. 5. 9.

1. Pet. 1. 3.

1. Ioan. 1.

Apocal. 1.

Io. Mande

vyl.

Pas. d. 222.

bus nostris

Tali sacrificio summus atque æternus ille Pontifex charitate, qua maior nulla esse poterat, ardens, pro humani generis redemptione semetipsum in holocaustum & hostiam pacificam Deo Patri obtulit; suāque morte mortem destruxit, Satanam vicit, infernum confregit, vitam reparauit, ac credentibus cælum regnūque æternum aperuit. Quapropter & à maiori

Cruce

LOCI AD OCCID. VRBIS. 123

Crux Christi infixæ fuit, hæc Psalmographi *Psalm. 73.*
verba Græcis literis olim quidem argēto, nūc
autem cupro insculpta sunt.

Ὁ θεὸς θεός βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶν ὁ εἰργασάμενος
τὴν ἡμῶν ἐν μέσσω τῆς γῆς, hoc est Hic Deus Rex noster
ante sæcula, operatus est salutem in medio terra.

Qua quidem vnica tam cruenta oblatione
legitimè facta, noluit statim à morte à cruce de
poni, sed vti viuus, sic quoq; vita defunctus tri *Psal. d. 223*
bus ex cruce horis omnibus spectaculo suspen- *& 224.*
sus, sicut vniversa membra cruciatibus expo-
sierat, ita nobis omnem sanguinem ad nouis-
simam cordis vsque guttam effundere, & fon-
tem in ablutionem peccatorum, de quo in gau- *Zach. 13.*
dio haurire possemus, aperire voluit. Vnus er- *Isai. 12.*
go militum lancea latus & cor eius perfodiens *Zach. 13.*
atque aperiens, protinus ex vulnere sanguis &
aqua tanquam vberimus fons profluxit. ex
quo sicuti ex cæteris quatuor vulnere riuus,
omnib. Sacramētis sua sanctificandi virtus, &
Ecclesiæ sua salus emanat. Interea verò omnia
testata sunt Domini sui mortem. Velum tem-
pli in duas partes scissum est, terra concussa est,
monumenta aperta sunt, mortui surrexerunt,
& petrae, Iudeis cordis exprobrantes duritiem,
ruptæ dissilierūt. Cuius rei etiā hoc præclarum
in petroso Caluariæ mōte adhuc extat argumē-
tum; ibi enim cōspici etiam nū potest illa, q̄ sub
manu Christi leua, & à sinistris pēdentis latro-
nis cruce, in morte Domini facta est scissura,
in qua Dominici sanguinis colorē adhuc depre-
hendere licet. Scribit Euseb. q̄ Lucian⁹ Antio- *Eus. hist.*
chen⁹ presbyter, vir morib⁹, continētia, & erudi *ec. l. 9. c. 6.*
tione

Bro. itm. 6. tione precipuus, ad tribunal iudicis adductus,

Breid. 12. corā Præsīde & populo insigni oratione Chri-

Iul. stianæ religionis rationem reddens, inter alia

Sa. t. 7. c. 4 fidei, quæ adducebat testimonia, etiā hanc scif-

Pas. d. 214. suram testem adhibuerit, dicens: Ad stipulatur

& 222. his ipse in Hierosolymis locus, & Golgothana

rupes sub patibuli onere disrupta. Hæc Lucian-

us. Cuius quidē scissuræ ea est latitudo, quod

humani corporis crassitiem faciliē capere pos-

sit. Profunditas verò tanta, quod ab huius rei

curiosis dimissa bolide nequaquam potuerit

inuestigari, vt verisimile sit, in infernum vsq;

patere. & quemadmodum latroni dextero via

Luc. 23. per Christi mortem in calū reſerata est: ita per

petræ huius scissuram latroni sinistro (vt olim

Num. 16. rebeli Core) viam in infernum apertam esse.

Ex quo patet quàm verum sit, quod de ipsis

Hieron. in ait Hieronymus: Christus, inquires, vnum

Mar. 15. reliquit sinistrum, alterum assumit dexterū,

sicut in die iudicij faciet. ex simili crimine,

disimiles sortiuntur fines. alter antecedit Pe-

trum in paradysum: alter Iudam in infernum.

Confessio brevis, vitam acquisuit longam:

& blasphemia finita, pœna plectitur æterna: huc

usque Hieronymus.

253.

Ioan. 19.

Luc. 2.

Breid. 12.

Iul.

Sa. t. 7. c. 5.

Pas. d. 225.

Beth. ser. 6

Hic B. Maria, cum Ioanne, Magdalena, &

alijs mulieribus, firma mentis fideiq; cō-

stantia stetit, quindecim vlnis, quæ nunc

octodecim gradibus metiuntur, à Cruce Do-

mini separata. vbi iuxta Simeonis vaticinium

animam eius doloris gladius transiuit; & cor-

poris

LOCI AD OCCID. VRBIS. 123

poris dolores, quorum in partu & morte fuit
expers, animi doloribus duplicauit. Ibidē ver-
bis Christi Ioanni est commendata: & Ioannes
in Mariæ filium adoptatus. qui locus (vt cæte-
ri) pia adhuc veneratione à fidelibus decora-
tur.

254.

Hic milites Christi crucifixores partiti, *Ioan. 19.*
sunt inter se vestimenta Christi: & pro tu *Breid. 12.*
nica eius, quæ sic erat contexta vt dissui *Iul.*
non posset (quæ Auguste Treuirorum etiam. *Sa. t. 7. c. 3.*
num religiosè seruatur) sortiti sunt: vt perforce *Pas. d. 214*
retur quod dixerat propheta. Diuiserunt sibi *Psal. 21.*
† vestimenta mea. & cæt.

255.

Hoc loco, tredecim à cruce Domini gress. *Breid. 12.*
sibus distante, exanime Christi corpus à *Iul.*
cruce depositum, moxque sepulture tra- *Pas. d. 225.*
dendum, in sinum B. Mariæ collocatū esse, ma *Beth. Sabb.*
iorum traditione accepimus.

256.

Hic Christus mulieribus ab eius sepul- *Matt. 28.*
cro Hierosolymam regredientibus oc- *Breid. 12.*
currit, easque salutauit: quæ amplexæ *Iul.*
& osculatæ pedes eius, adorauerunt eum. *Pas. d. 181.*
Breui. Rō.

257.

HAc Christus, peregrini forma cum duo *in hym. Tri-*
bus discipulis Emauntē iuit: eisque in *stes erant*
Apostoli.
ter *Mar. 16.*
Luc. 24.

126. LOCI AD SEPTENT. VRBIS
ter eundum Moyſi & omnium Prophetarum ſcripturas in ſe impletas, interpretatus eſt.

LOCI AD SEPTENTRIONEM VRBIS.

258.

4. Reg. 25.

Ier. 1. 39.

52.



ASTRA CHALDAEORVM. ab hac aquilonari vrbs parte Nabuchodonosor rex Babylonis & Chaldaei Hierosolymam oppugnauerunt & expugnauerunt.

259.

Io. 6. bel. 2.

3. 5. 6. 7. 8.

9. 10. & 7.

bel. 1. 2. 4.

9. 10. 15. 16.

CASTRA ROMANORVM. quæ poſita erant inter turres muliebres & Pſephinâ turrim. Ab hac parte, eaquæ trino muro circundata, (qua ſola vrbs expugnari poterat, cùm aliàs per circuitum vnus licet validi muri habens ambitum, in petroſis ac præruptis rupibus poſita, vallibusque inuijs cincta, inexpugnabilis eſſet) Titus & Romani Hierosolymâ oppugnarunt. ac primò quidem expugnarunt murum primû, qui & exterior ac tertius vrbs murus erat. deinde murum ſecundû. Poſt murum tertium, qui & antiquus dicebatur. Tum Antoniam arcem. Poſteà templum, quod inſtar caſtri munitum erat. Poſtremò autem môtem Sion, omnium munitiſſimum. Ab eodem quoque latere cùm Chriſtiani urbem oppugnant, Godefridus de Bullion iuxta Portam Ephra-

Vuil. Tyr.

bel. ſac. lib.

8. ca. 5. &

18.

LOCI AD SEPTENT. VRBIS. 127.
Ephraim primus murū transcendit, & suis cū Cōtinuatio
fratribus ac socijs mox portam aperies, urbem bel. sac. lib.
cepit. Quam etiam Saraceni eadem parte obli- 1. cap. 7.
dentes, à Christianis extorserunt.

260.

COLLIS GAREB. qui iuxta Ierusalem Ierem. 31.
ad boream situs est. Hier. in lo.
Heb. lit. G.

261.

EREBINTHONICVS vicus septentrio- 10. 6. be. 13
nalis.

262.

HORTI & prædia, macerijs ac sepibus mu- 10. 6. bel. 2.
nita. vbi Titus urbem exploraturus, pe- 4. 7.
riclitabatur.

263.

MAVSOLEVM Helenæ Adiabeno- 10. 20. ãt. 2.
rum reginæ (quæ Hierosolymitanis fa- 3. 6. bel.
mę laborantibus frumēto succurrit) ab 2. 5. 6.
ipsa versus boream tertio ab urbe stadio, tri- Euf. 2. hist.
bus pyramidibus magnificè extructū. in quo eccl. 12.
sepulta est cum Izate filio suo. quod tempore Hier. tō. 1.
Eusebij atq; Hieronymi etiamnum extabat. epi. 23. ad
Eustoch.

264.

MONS SEPTENTRIONALIS. vbi Pō 10. 6. bel. 13
peiūs castra posuit.

MONV-

265.

Act. 12.

10. 19. at. 8.

6. bel. 4.

13.

MONUMENTVM HERODIS Agrippæ, qui ob animi elationem ab Angelo Domini percussus, à vermibus consumptus expirauit.

266.

10. 11 at. 3.

et 2. bel. 2. 4.

6. bell.

3. 4.

SAPHA, Græcè Scopos, id est, specula. Locus est versus septentrionem septem à ciuitate stadijs distans; sic nominatus, quòd ibi vrbs templumque conspici poterant. Hic Iaddus pontifex pontificali, & sacerdotes sacerdotali cultu, atque omnis populus albis vestibus induti, Alexandro Macedonum Regi (qui ob magnitudinem rerum gestarum Magnus appellatur) occurrerunt, cum ad destruendam Ierusalem cum exercitu veniret. Quem sic ornatum videns Alexander, mox deposito furore supplex Dei nomē, quod in rationali pontificis aureis literis fulgebat, adorauit; pontificemque veneratus est. Deinde urbem ac templum ingressus, victimas Deo immolauit, & magna Iudeis priuilegia concessit. Ibidem etiam Cestius & Titus prima sua fixerunt castra.

267.

Ios. 6. bel.

4. & 7.

SILVA frugifera, quam Titus excidit.

268.

10. 6. be. 4.

STAGNUM serpentum, quod olim Bethesda vocabatur.

VIA,

269.

VIA, per quam in Samariam & Galilzæam *Bro.itin.6.*
iter erat.

270.

VICVS IERUSALEM. cuius in Neemia *Neem.3.*
fit mentio.

OPERIS CONCLUSIO.

HÆC sunt, Christiane Lector, præcipua &
insigniora Hierosolymæ urbium quon-
dam clarissimæ templique augustissimi
loca: ex quorum collocaione reliquorum si-
tum faciliè cognoscere poteris. Itaque si quid
rectè delineatum aut descriptum à nobis est,
Deo Opt. Max. à quo bona cuncta fluunt, tri-
buatur gloria: si quid verò perperam, meè hoc
imputetur imperitiæ, non malitiæ; qui cum au-
rum, argentum, gemmasve ad templi ornatū
dare non potui, sincero corde ad Ecclesiæ illu-
strationem parum olei offero, confidens gra-
tum id fore, tūm Christo, qui viduam pauperē
duo minuta dantem probavit: tūm veris
Christianis, quos à Christo capite non
deceat esse degeneres.

Vale.

L

CATA

CATALOGVS AV-
TORVM. QVIBVS IN CON-
CINNANDA DELINEATIONE ET
descriptione Hierosolymitana
sum vsus.



BIBLIA sacrosancta veteris ac no-
ui testamenti. quæ huius saltem rei
causa ter ad verbū perlegi, omniāq;
eius huc spectantia loca diligentissi-
me annotaui, annotata ponderaui, pō-
derata suo quæq; loco posui. perscru-
tato etiam originali textu Hebraico & Græco: & ad-
hibitis Ecclesiasticis eorum interpretibus; nec non docto-
rum virorum consilio.

Flau. Iosephus sacerdos Iudæus. qui anno Christi se-
ptuagesimo florens, Hierosolymitana vrbis situm,
formam, & excidium exactissime descripsit. quem
simili quoq; ratione ac studio ter ab initio ad finem vs-
que perlustraui; collatis etiam varijs eius transla-
toribus.

Illustrissimi Ecclesiæ Doctoris D. Hieronymi Strido-
nensis diuersa exemplariatā impressa quā manu
scripta de locis Hebraicis & actuum Apostolorum; i-
tem de questionibus & traditionibus Hebraicis, & cæ-
tera eius opera ad hanc materiam spectantia. Claruit
anno Christi 380.

Iacobi de Vitriaco Romane Ecclesiæ in terra sancta
legati, postea episcopi Ptolemaidensis siue Aconensis,
& tandem Cardinalis Romani, liber de terra sancta, et
de mirabilibus quæ ibidem vidit. floruit anno Domi-
ni 1231. cuius manu scriptum exemplar ex insigni Cruci-
gerorum Colonienſum Bibliotheca vsui meo exhibuit
M. Til-

M. Tilmannus Vosmer Delphus, eiusdem Cœnobij lector dignissimus.

Iacobi Pantaleonis Galli Patriarchæ Hierosolymitani liber de terra sancta. qui claruit anno Christi
1247.

Descriptio vrbis Ierusalem & locorum terra sanctæ exactissima, autore Brocardo monacho, edita Basileæ per Hernagiũ, & Antuerpiæ per Stelsum, & alibi. qui anno Christi 1283. post multam & diligentem eius vrbis & terræ indaginem, ac antiquarum ruinarum inspectionem, eam accuratissimè descripsit.

Descriptio Ierusalem locorumque sacrorum Ioñ. Mandeuille Angli aliàs Monteuillani, qui anno Domini 1322. suam peregrinationem perfecit, & sedulo descripsit Impress. Antwerp. per Nic. Vuouuer anno 1564.

Vrbis Hierosolymitana tabula, totiusq; terræ sanctæ per antiqua descriptio, antè annos centũ & ultra in mēbrana graphicè delineata & conscripta. quam opera Ioan. Huls ex Bibliotheca Collegij S. Hieronymi Delphorum Hollandiæ communicauit mihi D. Antonius Pelt eiusdem Collegij rector.

Hierosolymitana vrbis, templiq; in ea origo, & horum rursus excidium, anno 1476 per Rodolphũ Lāgium Canonicum Monasteriensem descripta. impressa Colonia ab Euchaurio Ceruicornio anno 1517.

Peregrinatio Hierosolymitana & mōtis Sinai Bernhardi de Breidenbach Moguntina Ecclesiæ Decani, quam anno 1483. vnā cum Ioanne comite in Solms, & Philippo de Bicken milite peregit, & diligentissimè descripsit, addita simul vna præcipuorum totius terræ sanctæ & peregrinationis
L 2 sua

suorum locorum imagine, quam insigni cuiusdam pictoris
Ultraiektini manu ubique ex locorum intuitu depingi
curauit. Impressa est Moguntiae anno 1486.

Descriptio Hierosolymitani itineris anno 1520.
per D. Gerardum Kuynerorff Campensem, &
D. Petrum Aenholt Priorem in VVolzende, &
Edo Rombes consulem in Sneeck peracti, impressa Cam-
pis.

Delineatio Ciuitatis Ierusalem, quæ anno 1521.
D. Ioan. Scorel Canonicus Ultraiektinus, idemq;
pictor solertissimus ex oculari inspectione sedens in mon-
te Oliueti calamo ad vitium protraxit, quod ipsum ex-
emplar mihi exhibuit eximia pietatis & eruditionis
vir M. Ioannes Follus Louaniensis, ecclesia D. Hippo-
liti Delphis Hollandiæ vicepastor.

Descriptio Ierusalem & sanctorum locorum Io-
an. Heuteri Pratoris Delphenensis, qui anno 1521.
vnâ cum predicto Schorel & M. Lamberto Va-
rick S. Theologia Licentiatò & S. Hippolyti Delphen-
sini pastore peregrinationem suam absoluit. cuius ma-
nuscriptum commentarium D. Ioan. Heuter predicti
Nepos mihi communicauit.

Iterarij Hierosolymitani & terra sancta, inibique
sacrorum locorum ac rerû clarissima descriptio per
Bartholomæum à Saligniacò, sedis Apostolica Protonota-
rium, equestris ordinis militem auratum, ac vtriusque
iuris professorem, quod anno 1522. expedituit ac descri-
psit, excusa Lugduni à Gilberto Villiers, anno 1525.

Peregrinatio cum exacta descriptione Ierusalem &
locorum sanctorum, autore S. Theologiæ Doctore
Ioan. Pascha Carmelita Mechliniensi, quam anno
1527. perfecit. Impressa Louanij per Vellæum anno 1563.
Histo-

CATALOGVS.

133

Historia belli sacri libri 23. quomodo anno salutis
1099. Hierosolyma totaq. promissionis terra à
Christianis recuperata, & per annos 84. possessa
fuit: à Vvilhelmo Tyrio seu Tyrensi Archiepiscopo reg-
ni Hierosolymitani Cancellario & scriba Laterani Cō-
cilij, quod anno Christi 1178. Roma à 300. patribus cele-
bratum est, anno 1183. conscripti. Impress. Basilee apud
Nic. Brylingerum, anno 1564.

Debello sacro continuata historia libri sex, in
quibus eadem historia ad nostra vsq. tempora ex-
tenditur. Basilio Ioan. Herold. autore. Impress.
Basil. per. Nic. Bryling. anno 1560.

Cuitatis Ierusalem & sacrorum locorum vniuer-
sa Palestina delineatio ac descriptio per Herman-
num Borculoo, impressa Vltraiekti anno 1538.

Descriptio Hierusalem, & sanctorum eius locorū
Bonauentura de Mirica Louaniensis Minorita,
qui Hierosolyma anno 1538. 1539. continuò habi-
tauit, & postea secundò iamq. tertio ed. profectus est,
ex cuius etiam ore multa excepi.

Cosmographia vniuersalis Sebastiani Munsteri.

Vrbis Ierusalem & Palestina delineatio Vvolfgang.
Veissenburch. impressa anno 1542.

Locorum veteris ac noui testamenti diligens de-
scriptio ex optimis quibusq. autoribus, Ptolomæo,
Plinio, Pomponio Mela, Strabone, Herodoto, Hie-
ronimo, Iosepho, Egesippo, Stephano, Raphaele Volater-
rano, Lirano, Bocatio: & recentioribus, Iacobo Ziegle-
ro, Vuolphāgo Vveyssenburgio, & Andrea Althamero,
viris in hac re diligentissimis collecta, impressa Parisijs.

Delineatio & descriptio Ierusalem & terræ promif-
sionis accuratissime per Bonauenturā Brocardum
Bernaitam elaborata, excusa Parisijs, anno 1544.

Descriptio Hierusalem & locorum eius D. Gerardi Ioannis, Lugduni Bataurum Monasterij Abcon Cœnobiarchæ. qui iter suum peregit anno 1556.

Hierosolymitana vrbs totiusq; terra promissionis tabula à Tilmanno Stella Sigenensi cōfecta, & anno 1557. dedicata Duci Saxonie. impressa Antuerpiæ per Bern. Puteanum.

Topographica delineatio ciuitatis Ierusalē autore Fabio Licinio Veneto, excusa Venetijs anno 1560.

Vrbis Ierusalem delineatio per Adamum Reyser in tabula protracta, & Augusta Vindelicorum anno 1559. Ferdinando Imperatori exhibita, excusa Francofurti ad Mœnum.

Ierusalem ciuitas ex sacris literis & approbatis historicis primū ab Adamo Reisnero Germanica lingua delineata, & nūc Latine per Ioann. Heydenum fusius perscripta, & in septem libros digesta. impressa Francofurti ad Mœnum per Georgium Coruinium & ceter. anno. 1563.

Vla Caluarie D. Behlehem sacerdotis, à Laurentio Surio Latine conscripta. quā propria interpretis manu exaratā mihi exhibuit R.P. Adrianus Schyf ab Oudevvater, Carthusianorum Colonien-sium vicarius vigilantissimus.

Vla Crucis, à domo Pilati vsque ad montē Caluarie. edita per Petrum Calentinum. impressa Louanij à Vellao anno 1568.

Itnerarium Ioan. Godscaldi Iserman Delphensis. quod anno 1561. absoluit.

Descriptio Ierusalem & locorum eius Isbrandi Godesfridi Delphensis, sororis mee mariti, qui anno 1563. peregrinationem suam perfecit.

Iter

Iter nobilis & aurati militis Baptiste van der Mue-
len Mechliniensis, qui viua voce Hierosolymam, om-
niaq; eius loca anno 1567. exacte à se perlustrata, sa-
pissime mihi descripsit.

Descriptio antiqua & noua vrbis Hierosolymorū
à Petro Lacksteyn confecta, & à Christiano
Sgrotheno geographicè depicta, &c. excusa Calcaria
Cliuorum anno 1570.

Topographica delineatio ciuitatis Hierusalem An-
tonij de Angelis Minoritæ, qui diu Hierosolymæ
habitauit. anno 1578. Roma in cōuentu B. Mariæ
in ara cæli ab eo in lucem edita. quam honorabilis vi-
ri Francisci à Cruce filius D. Gasparus à Cruce Antuer-
piensis Iuris vtriusque Doctor peritissimus iam pridem
Roma reuersus, vnâ cum varijs eiusdem vrbis antiqui-
tatibus liberaliter mihi exhibuit.

Bina delineatio vrbis Ierusalē, quæ est in theatro
præcipuarum vrbium totius Mundi, ædino per
Georgium Bruyn Colomensem S. Georgij Cano-
nicum, virum doctrina & eloquentia excellentissimū.

Hierosolymitane vrbis totiusq; terræ sanctæ Ta-
bula amplissima, in membrana manu Bironij
Galli graphicè delineata, viuidis coloribus auro-
quæ exornata, & Gallicè descripta, quam anno
1582. MICHAEL EYZINGER Austri-
acus, diligentissimus historiographus
mihi communicauit.

(:.)

H I ferè sunt præcipui autores ex eorum numero, qui hoc argumentum ex professo tractauerunt, & quorum specialem facio mentionem. Pluribus quidem usus sum, quorū non memini, quòd eorū hoc calamitoso tempore perditis libris, locatitanda describere nō potuerim. Scriptorū autem, quī quasi aliud agentes mihi scribēdi materiā præbuerunt, longum foret catalogum texere, ex ijs quibus annotantur locis, poterunt intelligi. In delinendo autem & sculpendo, usus sum opera & arte egregij pictoris Iohānis Verheyden Mechliniensis, & peritissimorum cælatorum Francisci Hogenbergij Mechliniensis, & Arnoldi de Loose Bruxelensis.

LOCO.



L
G N
RIA
dex.
da

A
por
Ibiden
Abac
lon
Abibo
Abrah
mo
Abfol
n. 2
Aceld
mon
Achaz
aqu
lati
Acra
Adial
Adon
Adon
Adul
Adys
Aelia
Aelij
æ
Aeran
Ager
n. 2

LOCORVM INSIG- NIORVMQVE HISTO-

RIARVM HVIVS COMMENTARII IN-

*dex. in quo ordinariè nomina propria aut rariora quaeren-
da sunt antè communia. Litera N. numerum in descri-
ptione locis prefixum. P. verò libelli huius pagi-
nas designat.*

- A.
Aronis virga serua- rum n. 22. sanguinis n. 216.
tur in arca n. 77. Agrippæ palatium n. 56. ca-
tena p. 58. oratio n. 120.
Romæ in triumphū structura n. 150.
portatur p. 45. Agrippium n. 5.
Ibidem seruatur p. 46. Alexandri magni pietas nu.
Abacuc ab angelo in Baby- 266.
lonem transfertur n. 215. Alexandri Pontificis crudeli-
Abibonis sepulcrum n. 23. tas n. 46. monumentum
Abraham filium suum im- n. 134.
molar n. 53. Altare æneum n. 88. aureum
Absolonis monumentum n. 81. holocausti n. 88. incē-
n. 227. si n. 81. 77. thymiamatis n.
Aceldema ager n. 216. 81.
mons ibid. Amnis Ierusalem n. 63.
Achaz horologium n. 104. Amion regis sepultura n. 15.
aquæ ductus n. 241. Idolo Amor amorē allicit in præf.
latria p. 86. b. 4. difficilia reddit facilia
Acra mons n. 27. ibid. b. 5.
Adiabenorū regnū n. 73. Amphitheatrum n. 28.
Adonia conuiuium n. 189. Amygdalon stagnum n. 126.
Adonidis simulacrū p. 109. Ananeel turris n. 108.
Adulteræ absolutio n. 110. Anani pontificis crudelitas
Adyrum templi n. 76. n. 117. monumentū n. 237.
Aelia pag. 5. Ananiæ domus n. 36.
Aelij Adriani victoria p. 39. Angelus occidit Assyrios n.
ædificia p. 5. 220. transfert Abacuc in
Aerarium templi n. 103. Babylonem n. 215. flagel-
Ager figuli n. 216. fullonis lat Heliodorum n. 103.
n. 217. regalium sepulcro- mouet piscinam n. 62. ap-
paret

I N D E X.

- paret Zachariæ n.81. con
 fortat Iesum nu. 188. in-
 struit Apostolos p.90.91.
 Apostolos è carcere edu-
 cit n.32. Petrum è carcere
 liberat. n. 139. Herodem
 punit. n.265.
 SS. Angelorum templū n.8.
 Angularis lapis nu.154. por-
 ta. n.155. turris. n.169.
 S. Annæ domus. n.37. obui-
 tio viro n. 156. obitus n.
 37. sepulcrum n.198. tem-
 plum. n.37.
 Annæ pōtificis domus n.8.
 Antichristi ascensio pa.90.
 mors ibid.
 Antigoni cædes. n.116.
 Antiochi Epiphanis arx nū.
 31. crudelitas pa.10.20. I-
 dololatria n.31. p.38.
 Antonia arx n.29.
 Antrum Iacobi n.218. Petri
 n.219.
 Apostatarū opera nu.31.49.
 p.40.
 Apostolorum loquio pedum
 n.6. fuga. n.212. latibula.
 n.226. incarceration n.32.
 liberatio ib. flagellatio
 n.35. concilium. p.11. sym-
 bolum ibid. diuisio ibi-
 dem.
 Aqua è templo n.178.
 Aqueductus nu.83. 233.241.
 228.
 Aquarum porta n.158.
 Aquila aurea. n.102.
 Arca fœderis qualis sit. n.77.
 quæ contineat. ibid. po-
 nitur in monte Siō n.24.
 collocatur in templo ib.
 absconditur p.44. secun-
 dum quosdam transfer-
 tur in Babylonem ibi. è
 Babylōe reducit p.45.
 Romæ in triumphū por-
 tatur. ibid. ibidem serua-
 tur p.46.
 Arca oblationis n.103.
 Archium n.30.
 Arcus Titi triūphalis p.45.
 Area Ornæ n.53.
 Armamentarium n.42.
 Armeni p.16.26.116.
 Arx Antiochi n.31. Dauid n.
 3. Sion ibid.
 Asa rex cōburit idola p.95.
 Assyriorum castra. nu. 220.
 cædes ib. castrum. n.149.
 Astaroth idoli fanum p.89.
 Athaliæ occisio n.119.
 Atrium exterius n.101. gen-
 tium ibid. interius n.87.
 Iudæorum ibid. sacerdo-
 tum. n.80.
 Aula regia n.3.29.56.137.
 Auro legis. sanguis. Euāge-
 lij pretiosior est. p.38.
 B.
 Balthæus Pontificis pa.49.
 Baris turris. n.29.
 Baruch legit prophetias Ie-
 remiæ n.94.
 B
 Aalpharasm. n. 230.
 Balduinus de Bullion
 fortia agit in ep. Ded.
 a. 3. b. & p.115.127. fit Rex
 Ierusalem pa.115. eius se-
 pultura. ib. epitaphiū ib.

Basi-

INDEX.

- Basilica n.87.
 Bauatorum heroum nobili
 tas in epist. Ded. a.3.
 Belidoli templum. p.44.
 Benhennom. n.386.
 Benjamin porta. n.155.
 Bernices regia n.71.
 Bethania n.179.
 Bethara n.268.
 Bethesda n.62.
 Bethphage n.180.
 Bethsabec adulterium. n.11.
 Bethsaida n.62.
 Betiso n.32.
 Bezetha ciuitas n.147. mōs
 n.148.
 Blasphemiæ punitio. n.220.
 Booz columna n.89.
 Buccinatorum turres n.109.
 Bullioniorum heroum ma-
 gnificencia vide Godefrid⁹.
 Balduinus, Eustachius.
 C.
 Adauerū vallis n.242.
 Cæci illuminatio nu.
 200.
 Cælum vbi sit p.87.
 Cælum credentibus apertū
 pag.22.122.124.
 Cænopolis n.147.
 Cæsareum n.5.
 Caiphæ palatium n.17.
 Caluarie mons n.235. scissu
 ra p.123.124. templū p.113.
 Campanarum vsu Iudæi ca-
 rebant n.109.
 Campus sanctus p.101.
 Cancellaria n.30.
 Candelabrum aureum nu.
 82. Romæ in triumphū
 portatur p.45. Ibidem re-
 ponitur p.46.
 Cantorum suggesta n.98.
 Caphereta n.153.
 Capitolia p.5.
 Capitolium p.9.
 Carcer ciuitatis n.23. Hero-
 dis n.139. Regis n.4.
 Castellum contra vos n.181.
 Castra Assyriorum n.220.
 Chaldæorum n.258. He-
 rodis n.31. Pōpeij n.204.
 Romanorum n.259.
 Castrū Assyriorum n.149.
 Catena aurea in templo su-
 spensa p.58.
 Cedrō torrens n.202. vallis
 n.117. vallis n.204.
 Cemiteriū publicum pa.95.
 Cenurio confessor & mar-
 tyr. in præf. b.4.
 Cestij castrametatio n.266.
 Chaldæorum castra n.258.
 Chamos idioli fanū n.193.
 Charitatis exemplum p.
 122. n.73.
 2. Cherubim n.78.
 Christus offertur p.39. sedet
 inter doctores. ib. à dia-
 bolo tentatur. ib. nego-
 tiores templo eicit n.
 111. prædicat pa.39.52.56.
 57.83. curat languidū n.
 62. Peccatrici peccata
 remittit n.43. absoluit a-
 dulerā n.110. illuminat
 cæcū n.200. sanat hydro-
 picū n.41. lapidatur n.100
 101. Lazarū mortuū susci-
 tat n.179. vngitur pa.83.
 equi-

INDEX.

equitat super asinam n. 180. 156. 214. flet primò p. 83. secundo p. 84. tertio p. 122. coram gentibus clarificatur nu. 101. ficui sterili maledicit nu. 184. probat viduæ oblationē p. 57. prædicit futura nu. 213. à Iuda venditur n. 17. cum Apostolis agnū paschalem comedit n. 6. eorum pedes lauat. ibid. eu charistiam instituit. ibid. transit torrentem Cedrō n. 202. tristatur nu. 187. in hortu ter orat nu. 188. anxius sudat sanguinē ibi. ab Angelo confortatur ib. à Iuda traditur n. 212. à Iudæis capitur & ligatur ib. capto ducitur n. 207 corā Anna alapa percussus corā Caipha accusatur n. 17. condēnatur ad mortē. ib. conspuitur. ib. velatur ib. variē ceditur. ib. rōra nocte illudatur ib. corā Herode iterū accusatur n. 137. alba veste illudatur. ib. corā Pilato rursus accusatur n. 57. condēnatur ad virgas ibi. nuda tur ib. flagellatur ib. purpura induitur ibi. spinis coronatur ibi. variē illudatur ibid. conspuitur ib. genis vellicatur ibid. varijs modis cæditur ibid. sic tractatus populo ostēditur n. 120. condemna-

tur ad crucem n. 115. proprijs vestib' induitur ib. crux ei imponitur n. 121. crucem portans ducitur ad montem Caluarie n. 118. consolatur filias Ierusalem n. 248. In monte Caluarie vestes ipsi extrahuntur nu. 250. felle potatur. ibid. clavis cruci affigitur nu. 251. in cruce expanditur. ibi. cū cruce exaltatur. n. 252. In cruce suffixus occidentē respicit. p. 119. Vestes ei' diuiduntur. n. 254. Horas tres viuus pendet de cruce p. 121. à varijs variē deridetur ibid. pro insultantibus orat ibid. latroni promittit paradysum ibid. matrem suam commendat Ioāni ibid. à Deo se derelictū conqueritur p. 122. sitit. ib. potatur acetū. ibid. implet prophetias ibid. Patri commendat spiritū ib. moritur ib. p. digia in morte eius in præb. 4. & p. 121. & f. 123. horas tres mortuus pendet in cruce pa. 123. latus & cor eius perfoditur ib. Cruce deponitur n. 239. 255. sepelitur n. 239. sepulcrū eius munitur. ibid. Die 3. resurgit ibid. apparet Magdalenæ ibid. mulieribus n. 256. Petro. 219. Iacobō n. 218. Emautis n.

INDEX.

237. Decē Apostolis n. 6. Columbarium n. 196.
 Thomæ ibid. ascendit in Columna coronationis pa.
 cælum. p. 89. vestigia pe- 114. flagellationis. p. 12.
 dum eius. ibid. Iudicium 2. Columnę aręæ n. 196.
 eius. p. 90. 95. Concha aręæ n. 90.
 Christus Iudæis dorsum, gē Conciliū Apostolorū p. 11.
 tibus faciem ostendit. p. Concilium seniorum n. 35.
 119. & seq. Concisionis vallis p. 95.
 Christus caput Ecclesię pa. Consistorium Iudæorum
 90. n. 35.
 Christus fundamentum Ec- Contemplatio crucifixi in
 clesię. n. 154. præf. b. 4.
 Christianorum crucisgressi Corban n. 103.
 ones n. 123. processiones i- Corbana ibid.
 bid. mos orādī p. 120. mos Core interitus p. 124.
 sepeliendi. n. 239. Corona Domini inuenitur
 Cidarīs pontificis p. 50. pa. 112. Romam deferitur
 Cingulum pontificis p. 49. p. 113. seruatur 114.
 Circus oblongus n. 52. rotū Coronam spineam Reges
 dus n. 28. Ierusalem gestant p. 6.
 Cisterna Barhanix n. 82. Creaturę Christo morienti
 Ciuitas columba. Sophon. compatiuntur in præfa.
 3. a. hæc est Ierusalem. b. 4. & p. 121. & seq. 123.
 Ciuitas Dauid p. 8. inferior Crux Christi, vnde ablata sit
 n. 26. noua nu. 147. sancta n. 197. eius longitudo n.
 p. 1. secunda nu. 125. supe- 121. portatur n. 118. crigi-
 rior p. 8. tur p. 119. abijcitur p. 109.
 Claudi sanatio n. 108. fœdibus. operitur ibid.
 Clauī domini reperiuntur, annis 300. sub terra iacet
 pa. 112. Romam deferun- ibid. Diuinitus seruatur
 tur p. 113. Ibidem seruan- pa. 110. ab Helena inueni-
 tur 114. tur p. 111. miraculo sana-
 Codsbarich p. 7. tæ mulieris agnoscitur
 Cælum vide cælum p. 112.
 Cœna Domini n. 6. Crucis glorificatio p. 107.
 Cœnaculum anguli n. 33. Crucis supplicium prohibe-
 Cœnaculum Sion n. 6. tur p. 112.
 Collis Oliueti n. 183. Crucis inuentionis festum
 Colles reliquos quere in p- instituitur. ibid.
 prijs eorum nominibus. Crucis pars in templo Cal-
 uarię

INDEX.

- uarie collocatur p. 113. à tur p. 44. portatur Romæ
 Perlis asportatur p. 76. ab in triumphum p. 45. ibid.
 Heraclio reducitur ibid. feruatur p. 46.
 in templo Caluarie re- Deuteronomij liber serua-
 ponitur p. 77. tur in arca n. 77.
 Crucis exaltationis festum Diabolus Christum tentat.
 instituitur ibid. p. 39.
 Crucis pars altera Romam 7. Diaconi ordinantur p. 11.
 defertur n. 178. Ibidē ser- Diabolum Christus vincit.
 uatur ibid. p. 122.
 Crux lucida in aëre apparet Diuisio Apostolorum pag.
 p. 41. 11.
 Crucis notæ in vestibus Iu- Domata Palæstine plana n.
 daorum ibid. 42.
 Crucisgressionum origo, n. Domus carceris n. 4. cedri-
 123. na n. 3. concilij n. 91. Da-
 Crucigerorum ordinis in- uidis nu. 3. diuitis epulo-
 stitutio p. 112. nis, nu. 38. Domini n. 75.
 Crudele facinus n. 46. epularum n. 42. exterior
 Crypta subterranea n. 34. templi n. 80. fortium nu.
 Curia n. 35. 9. interior templi nu. 76.
 Cuzumobarech. p. 7. B. Mariæ virgin. nu. 10.
 Cypressi Sion n. 7. principis Phariseorum
 Cyri pietas. pag. 45. n. 41. Regis p. 10. saltus Li-
 bani n. 42. vulgi n. 45.
 D.
 Danielis cibatio nu. 215.
 Dauidis victoria. p. 2. 7.
 9. n. 230. 238. ædificia pa-
 2. 3. 8. 9. 14. 11. n. 54. arx n.
 3. dom^o ib. palatium. ib.
 regia ib. sedes ib. solium
 ib. thronus. ib. ciuitas p.
 8. porta n. 162. turris nu.
 170. pietas. n. 24. adulteri-
 um. n. 11. penitentia nu.
 24. fuga. nu. 202. theola-
 tria pa. 89. sepultura nu.
 221.
 Decalogus in arca custodi-
 tur p. 44. portatur Romæ
 in triumphum p. 45. ibid.
 feruatur p. 46.
 Deuteronomij liber serua-
 tur in arca n. 77.
 Diabolus Christum tentat.
 p. 39.
 Diaconi ordinantur p. 11.
 Diabolum Christus vincit.
 p. 122.
 Diuisio Apostolorum pag.
 11.
 Domata Palæstine plana n.
 42.
 Domus carceris n. 4. cedri-
 na n. 3. concilij n. 91. Da-
 uidis nu. 3. diuitis epulo-
 nis, nu. 38. Domini n. 75.
 epularum n. 42. exterior
 templi n. 80. fortium nu.
 9. interior templi nu. 76.
 B. Mariæ virgin. nu. 10.
 principis Phariseorum
 n. 41. Regis p. 10. saltus Li-
 bani n. 42. vulgi n. 45.
 Domos cæteras quare in
 proprijs earum nomini-
 bus.
 Draconis fons n. 185.
 E.
 Ecclesia Catholica pa.
 90.
 Ecclesia præfertur Sy-
 nagogæ p. 38.
 Ecclesia spōsa Christi n. 170.
 Ecclesiæ salus vnde p. 123.
 Ecclesia militans p. 2. trium-
 phans ibid.
 Ec-

INDEX.

- Ecclesia sepulcri dominici pag. 77.
 p. 113. Exedra templi n. 92.
 Ceteras ecclesias materia- Ezechia structura. n. 16. 68.
 les require in proprijs ip 136. 200. 228. 232. 233. 241.
 sarum non inibus. datur ei signum sanitatis
 Ecclesiastica traditiões qua n. 104. eius pietas pa. 95.
 tenus seruade in pref. b. i.
 Electio negotiatorum e te-
 plo, n. 111. F.
 Elæon mons, n. 192.
 Eliæ domus, n. 221.
 Eliasib domus n. 17.
 Emath turris n. 174.
 Ementium electio n. 111.
 Ennom vallis n. 186.
 Ephchia n. 49.
 Ephod. pontif. p. 49.
 Ephraim porta n. 157.
 Epularum Domus n. 42.
 Equites aurati vbi & quales
 crecentur p. 117.
 Equorum curriculū n. 52.
 porta. n. 66. porta Orien
 talis n. 158.
 Etebinthonicus vic^o n. 261.
 Eroge mons n. 222.
 Esaias vide Isaias.
 Esdras legit legem corā po-
 pulo, n. 95.
 Esæorum origo. n. 49.
 Esenorum porta n. 67.
 Euāgelij sanguis auro legis
 pretiosior est, p. 38.
 Eucharistiæ institutio n. 6.
 Euripi. n. 129.
 Eustachij de Bullion fortitu-
 do in epist. Ded. a. 3. & p.
 127.
 Exaltatio S. Crucis pa. 76. &
 seq. eius festū instituitur
 pag. 77.
 Exedra templi n. 92.
 Ezechia structura. n. 16. 68.
 136. 200. 228. 232. 233. 241.
 datur ei signum sanitatis
 n. 104. eius pietas pa. 95.
 F.
 Facies Christi n. 44.
 Fames magna p. 25. n. 73.
 Fana idolorum, quare in
 proprijs corū nominibus.
 Ferrea porta n. 137.
 Fictilis porta n. 158.
 Ficus arida, n. 184.
 Figuli ager n. 216.
 Filia Sion n. 26.
 Flori crudelitas, nu. 47. 71. p.
 62.
 Fons draconis, nu. 185. 3. re:
 gum n. 223. salutis p. 123.
 templi n. 83.
 Fontis porta, n. 158.
 Fōtes reliquos quere in pro-
 prijs ipsorum nominibus.
 Fornix triumphalis p. 45.
 Forum lignarium n. 130. ma-
 gnum, nu. 46. materialū
 n. 130. pecuarium. nu. 70.
 Piscarium, num. 47. rerū
 venalium, ibid. scrutariū
 nu. 48. superius, numero
 12.
 Fossa Ierusalem p. 3. nu. 177.
 templi p. 117.
 Fouca Ieremie. n. 224.
 Franciscinorum monasteri-
 um p. 12.
 Franciscini custodiūt sepul-
 crum

INDEX.

crum Domini p. 116. Gregis porta. n. 163.
Fullonis ager n. 217. monu- Gressus spacium p. 97.
mentum. nu. 194. piscina Gymnasium. n. 49.
n. 228.

Furnorum turris n. 172.

H.

G.

G Abaon collis n. 24.
Gabatha n. 115.
Gabrielis apparitio n. 81.

Gamalielis sepulcrum n. 25.

Gareb collis. n. 260.

Gasith n. 35.

Gazophylactia n. 92.

Gazophilacium n. 103.

Gehenna p. 87.

Gehennom n. 186.

Genath porta n. 159.

Gentes Christus adspicit p. 120.

Gethsemani n. 187.

Gigantum vallis n. 244.

Gion fons inferior nu. 232.

fons superior n. 233. mōs

n. 236. torrens. 241. vallis,

n. 243.

Goatha mons. n. 235.

Godefridi de Bullion virtus Helia pag. 5.

& victoria. in epist. Ded. Heliae domus. n. 221.

a. 3. & p. 6. 41. & sequen. Heliodoros ab Angelis flā-

126. humilitas. pa. 6. pie-

tas. pa. 42. 114. sepultura. Hennom vallis n. 186.

ibid.

Golgotha mons n. 215.

Gradus arcis. nu. 13. domus Heraclius crucem portat n.

Pilati. p. 31. 32. Sion num. 156. eius humilitas. ibid.

14.

Grapte regia. n. 72. Herodis Ascalonitæ castra

Aradur Palatij Pilati p. 31. nu. 231. prælium. nu. 46.

palati-

H Abitaculum Rechabi-
tarum. n. 131. sacer-
dorum. n. 50. scuta-
riorum. n. 51.

Haceldema ager. num. 216.
mons. ibid.

Hananeel turris. n. 168.

Helene Adiabenorū regi-

næ regia. n. 73. pietas ibi.

mausoleum. n. 263.

S. Helena Constantini Impe-

ratoris mater religionis

ergo Hierosolymam it.

pag. 110. idola destruit. i-

bid. Crucē Domini quæ-

rit. ibid. inuenit p. 111. mi-

raculo eam agnoscit pa.

112. supra 30. templa in

terra sancta erigit pa. 113.

insignia eius ædificia pa.

12. 15. 66. 84. 90. num. 197.

198. 200. 216. 224. pagina

113.

Helia pag. 5.

Heliae domus. n. 221.

Heliodoros ab Angelis flā-

gellatur n. 103.

Henrogel, id est, fons Rogel

nū. 189.

Heraclius crucem portat n.

156. eius humilitas. ibid.

Herodis Ascalonitæ castra

nu. 231. prælium. nu. 46.

palati-

INDEX

- palatium n.137. viuariū Hydropici sanatio n.41.
n.144. carcer. nu.139. æ- Hyrcani arx, n.29. hospita-
difician. 5.22.28.29.32.34. le, n.145. sepulchrum. n.
p.38. n.102. 112. 129. 137. 135.
139.141. 142. 143. 144. 146.
avaritia num.22. crudeli
tas nu.52.
Herodis Antipæ impietas.
nu.142.
Herodis Agrippæ crudeli-
tas, n.47.139. mors nu.
265. monumentū ibid.
Hiebus p.2.
Hiebusæi p.2.7.9.
Hiebusæum p.2.
Hieremias, vide Ieremias. Iaddi pontificis insigne fa-
Hierosolyma n.1. ctum n.266.
Hierusalem, vide Ierusalē. Iason Apostata n.49.
Hippicus turris nu.137.141. Idolum primum n.186.
p.4. nu.143. Idolatria pessima ibid. & n.
Hippodromus n.112. 190.
Historiæ veritas, fundamē- Idolorum fanum nu.191.
tum est intelligētiæ spi- Idola gentium p.109.
ritalis in præf. b.1. Idola confringuntur & cō-
Holdæ domus n.128. buruntur p.86.89. n.193.
Hollandiæ comes, est Rex p.95.110.
Ierusalem p.11. Idola cætera eorumq; fa-
Holocaustum salutis p.123. na quære in proprijs ip-
Horologium Achaz num. sorum nominibus.
201. Iebus p.2.
Horti suburbani n.262. Iebusæi p.2.7.9.
Hortus conclusus nu.139. Iebusæum p.2.
Herodis n.144. Oliueti Iebus porta n.166.
nu.183. Oza. n.1. regis Iebusalem p.2.
ibid. regius, n.189. sepul Iebenna p.87.
cri Domini. n.230. Iehennom, n.186.
Hospitale publicum n.145. Ieremias prophetat n.131.
Hostia pacifica p.122. p.87. capitur n.94.155.
Humilitatis exemplum. p. incarceratur nu.4. libe-
11.6.77. ratur ibid. arcam absco-
M dirp.

INDEX.

- dirp. 44. eius fouea num. Infirmarium: n. 62. 145.
 224. threni, ibid.
 Inuentio S. Crucis. p. 111. &
 ius festū instituitur, p. 112.
 Ierosolymā n. 1.
 Ierusalem, n. 1. conditur p. 2. Ioachimi domus, nu. 37. oc-
 floret p. 3. euertitur p. 3. re- cursus vxori suæ. n. 156. 6.
 stauratur ibid. & seq. ite- bitus. n. 37. sepulcrum. n.
 rum claret p. 4. rursum de 198.
 struitur p. 4. denuo extrui Ioannis Baptistæ conceptio
 tur p. 5. Inhabitata a Chri- annunciatur. n. 81.
 stianis rursum floret p. 5. Ioannis Apostoli crucis gres-
 occupatur à Saracenis, ibi. sio: n. 123. statio sub cruce.
 iterum à Christianis p. 6. nu. 253. contemplatio, in
 rursum à Saracenis ibid. præf. habitatio. n. 10. b. 4.
 & s. à Turcis p. 7. eius anti Ioannis pontific. monumen-
 quitas ibidem Hierosoly- tum n. 135.
 mæ encomion in Epist. Ioas regis Israël triumphus,
 Ded. a. 2. a. 3. in præf. b. 1. n. 157.
 post præf. in loc. sacræ scri Ioas reg. Iuda structura n.
 pturæ & p. 1. 2. Hierosoly- 103. cædes, n. 16.
 mam religionis ergò vn- Ioathæ structura. n. 55. 108.
 dique ex toto Orbe con- Ioiadæ sepulcrum. n. 22.
 curritur in epist. dedic. a. Ionathæ Machabæi structu-
 3. & p. 116. ra. n. 153.
 Iesus, vide Christus. Iosaphat vallis. n. 204.
 Ignis perpetuus calitus de- Ioseph nutritij Christi sepul-
 missus in altari seruatur. crum. n. 198.
 n. 88. absconditur ibid. in- Ioseph ab Azimathæa pietas
 uenitur ibid. n. 239.
 Ignis è celo sacrificium ab Iosias rex idola destruit. pag.
 sumit nu. 53. p. 37. Iudæos 86. 89. n. 193. p. 95.
 comburit p. 40. Iouis idolum p. 109.
 Imago Christi n. 44. Isaac à patre suo immolatur.
 Imaginū & picturæ vsus, nu. n. 53.
 44. 53. 70. 78. 86. 90. 93. 113. Isaia: prophetia n. 206. marty-
 Indi nu. 24. p. 116. rium n. 225. sepultura ibi.
 Infantes cātant osanna. p. 99. Iudæ Machabæi pietas, p. 38.
 Infernus vbi sit. p. 37. eius tor ædificia ibid.
 menta. ibid. Iudas Iscariotes Christi vē-
 Infernus Christi morte fran- dit. n. 17. tradit. 212. seip-
 gitur, p. 122. sum suspendit n. 234. cre-
 puit.

INDEX,

- puit medius. *ibid.* Languidi sanatio. n. 62.
 Iudas, alias Quiriacus in pu- 2. Lapidés Onychini. p. 50. 51.
 reum siccum demittitur. Lapis Angularis n. 154.
 p. 111. inedia cruciatur *ibi*. Lapis Zocleth n. 189.
 extractus crucem quærit Lateranensis ecclesia pag. 32.
 & inuenit *ibid.* fit Christi- 46.
 anus, p. 112. Crucigeros in Latibula Apostolorum. nu.
 stituit. *ibi*. fit martyr. *ibid.* 2. 6.
 Iudæorum mos orandi p. 37. Latro dext. martyr. in præf.
 mos sepeliendi p. 95. cruci b 4.
 fixio. n. 46. cædes. nu. 115. Latronum dispar exitus. p.
 47. p. 4. 39. 124. crurifragium p. 109.
 Iudæis Christus dorsum, & sepultura. *ibid.* eorum cru-
 non faciem ostēdit. p. 119. ces abijciuntur. *ibid.* inue-
 Iudæi templum Hierosoly- niuntur. p. 111.
 mis reedificare conantes, Lauacrum pecorum. nu. 62.
 Diuinitus trib' prodigijs 90. sacerdotum. n. 93.
 impediuntur. p. 40. & f. q. Lazarus huiusmodi. n. 38.
 eorum vestes crucibus si- Lazarus frater Marthæ susci-
 gnantur. p. 41. rat. n. 179. mensæ accū-
 Iudæorum reliquiæ in fine bit pag. 83. eius sepulcrum
 mundi saluandæ. p. 120. 84.
 70. Iudices ordinarij n. 35. Lex decem præceptorum ser-
 Iudiciaria porta nu. 166. uatur in arca pag. 44. Ro-
 Iudicij locus num. 66. 113. 115. mæ in triumphum porta-
 166. tur p. 45. *ibidem* seruatur
 Iudicium extremū p. 90. 95. p. 46.
 Iuliani Apostatæ impietas, Liber omnium virtutum in
 p. 40. præf. b. 3.
 Izatæ regis sepulcrum n. 263. Lignum crucis, vide Crux.
 Lithostrotos n. 115.
 L. Locus sacrificij p. 37.
 Abium æneum. nu. 93. Luciani Antiocheni apolo-
 Labrum æneum. *ibid.* gia p. 123. & seq.
 Lactentes canunt osan- Lucus Moloch n. 190.
 na. p. 99. Lunæ forma in templis Sara-
 Lacus inter 2. muros nu. 132. cenorum p. 42.
 Lamina aurea Pontifi. p. 50. Luteræus n. 90.
 Lanca Domini Romam de Lysimachi cædes p. 57.
 fertur. p. 113. M 2 Ma-

INDEX.

Monobazi regia n. 74. 40. 62. 90.
 Mons Caluarie nu. 235. Do- Neblosa turris n. 175.
 mini n. 2. filia Sion nu. 53. Neemia edificium p. 3.
 inclutus n. 192. meridio- Negotiatorum electio nu.
 nalis n. 222. offensionis n. 111. porta n. 162.
 191. Oliuarum n. 192. Oli- Nero Iudæis gratificatur n.
 ueti ibid. sanctus nu. 2. nu. 56.
 192. scandali n. 193. septen- Nicodemi pietas n. 239. sepul-
 trionalis n. 264. tēpli n. 35. crum n. 23.
 Mōtes cæteros quære in pro Noua Ciuitas n. 147.

prijs eorum nominibus.
 Monumentum. Absalon n.
 227. Cristi n. 239. Dauidis
 n. 22. fullonis n. 194. Hele-
 nae n. 263.

Monumenta reliqua quære
 in proprijs ipsorum no-
 minibus.

Morja mons n. 53. p. 28. 40. 121.
 Mors, Christi morte destrui
 pag. 122.

Moyſi virga portatur Ro-
 ma in triumphum p. 45.
 Ibidem ſeruatur p. 46.

Mulier moriens crucis tactu
 ſanatur p. 112.

Murus 1. & antiquus n. 54.

Murus 2. & medius n. 136.

Murus 3. & exterior n. 150.

N.

N Abuchodonosor, Dei
 ſiagellum p. 3. eius
 victoria nu. 258. p. 3.

37.

Naratoria Siloë n. 200.

Nathinæorum domus n. 40.

habitation n. 55. officiū n.

O.

O Bedientie exemplum
 n. 53. 131.

Offensionis mons nu.
 191.

Olda prophetiſſæ domus n.

Oliuarum mons nu. 191.

Oliueti mons ibid.

Hortus n. 188. collis n. 183.

Ophel n. 55.

Ophlas ibid.

Oraculum templi nu. 76. 79.

Orandi verſus orientem ori-
 go p. 120.

Omnæ arca n. 53.

Ouiaria n. 70.

Oza hortus n. 15.

Oza ſtructuræ n. 157. 169. 171.

præſumptio n. 222.

P.

P Acis templum p. 45. 46.

Pœnitentię exemplum.
 n. 14. 43. 203. p. 116.

Palæſtinæ tecta, plana. n. 42.

Palæſtra. nu. 9. 18. 19. 52. 146.

Palatium Agrippæ n. 56. Cai

M 3

phæ

INDEX.

- phæ n. 17. Davidis. n. 3. Herodis. nu. 137. Machabæorum n. 56. Pilati. n. 57. Pōtificum nu. 17. Præsidum Romanorū n. 57. Salomonis. nu. 59. Turcæ. p. 12. 31. Reginæ. n. 58.
- Palatia cætera requirere in proprijs eorum nominibus. Pharis turris n. 143. Pharisæorum origo n. 49. Phaseli cædes n. 143. Phaselus turris n. 137. 143. p. 4. panes propositionis. n. 84. 2. Phialæ aureæ n. 84. Philistæorū cædes n. 230. 238. Pila n. 117. Pilati palatium. nu. 57. Pisanum castrum n. 60. Piscaria n. 47. Piscina pullonis n. 228. inferior n. 200. interior nu. 61. p. 62. Siloc n. 200. Sion n. 18. Superior n. 228. Vetus n. 63. Piscij forū n. 74. portan. 162. Platea lata n. 151. portæ aquarū. n. 16. portæ Ephraim n. 151.
- Peccata remittendi potestas datur n. 6. Penitentia exemplū. nu. 43. Polyandron. p. 37. Pōpei castra n. 264. pietas p. 38. Pons Antonia. n. 64. Cedrō n. 197. Sion n. 19. Pontificis palatium n. 17. stola n. 29. Vestes n. 85. Pōtifex semel in anno ingreditur Sacta sanctorū. n. 76. Poppea pia vxor Neronis. p. Iudæis interced. num. 56. Porta creta n. 95. anguli n. 155. anti-
- phæ n. 17. Davidis. n. 3. Herodis. nu. 137. Machabæorum n. 56. Pilati. n. 57. Pōtificum nu. 17. Præsidum Romanorū n. 57. Salomonis. nu. 59. Turcæ. p. 12. 31. Reginæ. n. 58.
- Palatia cætera requirere in proprijs eorum nominibus. Pharis turris n. 143. Pharisæorum origo n. 49. Phaseli cædes n. 143. Phaselus turris n. 137. 143. p. 4. panes propositionis. n. 84. 2. Phialæ aureæ n. 84. Philistæorū cædes n. 230. 238. Pila n. 117. Pilati palatium. nu. 57. Pisanum castrum n. 60. Piscaria n. 47. Piscina pullonis n. 228. inferior n. 200. interior nu. 61. p. 62. Siloc n. 200. Sion n. 18. Superior n. 228. Vetus n. 63. Piscij forū n. 74. portan. 162. Platea lata n. 151. portæ aquarū. n. 16. portæ Ephraim n. 151.
- Peccata remittendi potestas datur n. 6. Penitentia exemplū. nu. 43. Polyandron. p. 37. Pōpei castra n. 264. pietas p. 38. Pons Antonia. n. 64. Cedrō n. 197. Sion n. 19. Pontificis palatium n. 17. stola n. 29. Vestes n. 85. Pōtifex semel in anno ingreditur Sacta sanctorū. n. 76. Poppea pia vxor Neronis. p. Iudæis interced. num. 56. Porta creta n. 95. anguli n. 155. anti-

INDEX.

- antiqua n. 166. aquarū. n. Probatica piscina n. 62.
 158. aquilonaris tēpli n. 105 Processionum origo nu. 123.
 aurea n. 156. australis tēpli Propitiatorium n. 79.
 n. 106. Benjamin n. 155. cu- Propositionis mensa nu. 84.
 stodia n. 65. David n. 162. 77. p. 45. 46.
 Ephraim n. 157. equorū n. Prostitutionum n. 49.
 66. equorū orientalis nu. 7. Psal. poenitētiales n. 24.
 158. Effenorū n. 67. excelsa Psephina turris n. 175.
 tēpli, n. 108. ferrea n. 137. fi- Pueri cantant ofanna p. 99.
 culis n. 158. fontis ibi fun- Pyretum n. 238.
 damēti n. 107. Genath nu. Pyrgus Stratonis n. 116.
 159. gregis n. 165. hori He- Pyri n. 238.
 rodis n. 159. horti regis n.
 160. Iebus n. 166. iudicialis
 n. 166. iudiciaria ibi. media
 n. 138. negociatorū n. 162.
 noua n. 94. occidentalis tē-
 pli n. 107. orientalis n. 156.
 orientalis tēpli n. 108. pala-
 tij pōt n. 161. pisciū n. 162.
 prior n. 68. regis n. 108. fa-
 cra n. 95. Seir n. 108. spetio-
 fa n. 108. S. Stephani n. 157.
 165. stercoreis n. 163 sterqui-
 linij ibi. sublimissimae tēpli
 n. 108. superior n. 21. Sur n.
 108. turriū muliebrium n.
 164. vallis n. 165. vet^o n. 166.
 Portæ Sion n. 20.
 Porticus columnarū nu. 69.
 Salomonis nu. 87. templi
 n. 96.
 Prædia suburbana n. 262.
 Præsidium Sion n. 3.
 Præsidium Romanorū palati-
 um, n. 57.
 Præsūptionis puatio n. 222.
 Prætorium n. 57. (n. 41.
 Principis Phariseorū domus
 Probatica n. 70.

Q

Q Vercus Rogel nu. 225.
 Quiriacus, vide Iudas
 Quiriacus.

R

R Aphaim vallis n. 244.
 Rationale pontific. p.
 50. 51. (227.

Rebelliōis vindicta p. 39. nu.
 Rechabitarū habitatio n. 131.
 religio ibid.

Regia Agrippæ n. 56. Berni-
 ces n. 71. Davidis n. 3. Gra-
 pte n. 72. Helcæ n. 72. He-
 rodus n. 137. Machabæorū
 n. 56. Monabozi n. 47. regū
 Iuda n. 3.

Regia vallis n. 227.
 Regina palatium n. 58.
 Regis domus nu. 3. hortus n.
 15. & 189. carcer n. 4.
 Regius hortus n. 189.
 Regnum cœlorum credenti-
 bus apertum n. 212.

Regum Iuda cædes p. 14. nu.
 46. sepulcra n. 22.
 8. Regum Christianorum se-
 pulcra p. 114. 115.

M

Reli-

INDEX.

- Religiosorum exemplar n. 131. S. Saluatoris templum p. 16.
 Riuis in medio terræ num. 241. Sancta templi n. 80.
 Riui salutis p. 123. Sanctuarium n. 75. 80.
 Rogel fons nu. 189. quercus nu. 225. Sanctum n. 80.
 Romanorum castra nu. 259. id pōtifex semel in anno
 Romanorum præsidiū pa- ingreditur n. 76. Pompei-
 lat. n. 57. us id intrat pag. 38. item &
 Rupes eminens n. 197. Titus p. 39.
 S. Sanctum seculare n. 87.
 Sanguinis ager n. 216.
 Sanguis euangelij, auro le-
 gis pretiosior est p. 38.
 Sacerdotum habitacula Sanhedrim n. 53.
 n. 50. lauacrum n. 93. Sapha n. 266.
 vestes in tēplo p. 47. Saraceni corpore færent nu.
 Sacerdotū in veteri legemul. 200. eorum victoria p. 5.
 titudo ibid. 41. 42. eccl. sia p. 17.
 Sacramentorum virtus vn- Satanam Christus vicit, pag.
 de p. 723. 122.
 Sacrificij locus p. 37. Scalæ sanctæ p. 32.
 Sacrificium salutis p. 122. Schola gentilitatis n. 49. infi-
 Sacrilegij punitio n. 103. delium p. 70.
 Sadducæorum origo n. 49. Scissio montis Eroge num.
 Salahadinus capit Hieroso- 222.
 lymam p. 6. Scissura rupis Caluarix pag.
 Salem p. 2. 123. 124.
 Salomonis vnctio n. 236. æ- Scopos n. 266.
 diſicia pag. 14. n. 16. 42. 54. Scutarium habitaculum
 58. 59. 62. 69. 75. 76. 78. 80. n. 51.
 83. 87. 88. 89. 90. 92. 93. 96. Sectæ inter Iudæos ortæ nu.
 97. 101. 113. 114. 245. 49.
 palatium n. 59. Thronus Secunda Ciuitas n. 125.
 113. stagnum nu. 62. porti- Sedechiæ fuga n. 160. David
 cus n. 87. templum nu. 75. nu. 3.
 theolatria nu. 75. 76. &c. I. Sedes Dei loquentis n. 79. re-
 dolatria n. 191. p. 89. n. 193. gis in templo n. 97. Regū
 sepultura n. 22. Iuda p. 2. 9. & seq.
 Saltus libani domus n. 42. Seir porta n. 108.

I N D E X.

- Scla descensus n. 16.
 Selimus capit Hierosolymā n. 124.
 p. 7.
 70. Senatores n. 35.
 Seniores populi ibid.
 Seniorum concilium ibid.
 Sentētia in Christum prima
 mortis nu. 17. secunda fla-
 gellationis n. 57. tertia cru-
 cifixionis n. 115.
 Septentrionalis mons n. 264.
 Sepulcrum Davidis n. 22.
 Sepulcrum Domini n. 239. ā
 Iudæis munitur ibi. agge-
 re operitur pag. 109. annis
 300. sub terra abstrusum
 iacet ibid. Diuinitus fer-
 uatur p. 110. ab Helena in
 lucem profertur pag. 112.
 Templo magnifico inclu-
 ditur p. 113. Ei⁹ gloria. pag.
 114. 115. 116. 117.
 Sepulcrum B. Mariæ, nu. 198.
 Sepulcra Iudæorum nu. 205.
 peregrinorum n. 216. Re-
 gum Iuda nu. 22. 8. regum
 Christianorum, p. 114. 115.
 Turcarum p. 95. vulgi nu.
 199. & p. 95.
 Sepulcra reliqua, quære in
 proprijs ipforum nomi-
 nis.
 Serpens à Moyse erectus, fi-
 gura Christi in præf. b. 3.
 Serpentum stagnum n. 268.
 Siloe fons, nu. 200. natatoria
 ibid. piscina ibid. turris
 n. 176. vallis n. 205.
 Silua fletus nu. 238. frugifera
 nu. 267. suburbana n. 240.
 Simon Cyrenæus fert crucē
 n. 124.
 Simon cur dictus leprosus p.
 83. eius domus p. 84.
 Simonis Machabæi victoria,
 p. 10. 21. opus n. 27.
 Simonis Pharisei domus n.
 43.
 Sion arx n. 3. filia n. 26. mons
 n. 2. piscina n. 18.
 Solis retrogressio n. 104.
 Solum David nu. 3. regum
 Iuda ibid.
 Salomonis n. 113.
 Solyma p. 2.
 Specula n. 7.
 Specula n. 266.
 Speluncæ regiæ n. 152.
 Spiculatoris martyriū n. 47.
 Spinea Corona Domini in-
 uenitur p. 112. Romam de-
 fertur p. 113. seruat n. 114.
 Spineam coronam Reges Ie-
 rusalem gestant p. 6.
 Spiritus S. aduentus n. 6.
 Spongia Domini Romæ ser-
 uatur p. 114.
 Stagnum Salomonis nu. 62.
 serpentum n. 268.
 Stella Magis reaparet num.
 223.
 S. Stephanus ordinatur dia-
 conus p. 11. vidit cælum
 apertum n. 35. lapidatur n.
 201. eius porta n. 157. 165. se-
 pulcrum n. 23.
 Stercoris porta n. 163.
 Sterquiliniij porta ibi.
 Stola pontificis nu. 29.
 Stratonis Pyrgus num. 116.
 M 5 turris

INDEX.

turis ibidem.
 Stratopodon n. 139.
 Struthium stagnum n. 140.
 Subucula pontificis n. 85.
 Sudarium Christi n. 44.
 Suggesta Cantorum n. 98.
 Superbiae punitio n. 222. 265.
 Superhumale pontif. p. 49.
 Sur porta. n. 108.
 Synagoga mater & nouerca,
 in præf. b. 3.
 Synagoga præfertur Eccle-
 sia p. 38.
 Sylua vide Silua.
 Synedrium n. 35.
 Symbolum Apostolor. p. 11.
 Syri n. 127.

T.

Tabernaculum Moloch
 n. 186. Sion nu. 24.
 2. Tabulae Decalogi in
 arca seruantur p. 44. Ro-
 mæ in triumphum portân-
 tur p. 45. Ibidem seruatur
 p. 46.
 Tabularium n. 30.
 Tecta Palæstinæ plana n. 42.
 Tempe p. 85.
 Tempestas magna p. 40.
 Templariorum origo nu. 59.
 Templum Domini n. 53. ædi-
 ficatur nu. 75. destruitur p.
 37. restauratur ibid. muni-
 tur p. 38. demolitur p. 40.
 Iudæi id reædificare nitün-
 tur ibid.
 Diuinitus tribus prodigijs
 impediuntur ibidem, &
 seq. à Christianis reædifi-
 catur pag. 41. occupatur à
 Saracenis ibid. iterum à
 Christianis p. 42. rursum à
 Saracenis ibid. tandem à
 Turcis ibid.
 Templum Caluarie p. 113.
 Templū sepul. Domini ibid.
 Templum pacis p. 46.
 Templa cætera quære in præ-
 f. prijs eorum nominibus.
 Terra visionis n. 53.
 Terræ motus magnus p. 40
 n. 222. p. 123.
 Testudo trans fossam Ierusa-
 lem. n. 162.
 Theatrum n. 112.
 Theatrum passionis Christi
 p. 113.
 Theatrum salutis p. 4.
 Theodoricus 6. Hollandiæ
 comes, Rex Ierusalem p.
 115.
 Thomas Christi vulnera vi-
 det & palpat in præf. b. 4.
 & p. 11.
 Tophet p. 86.
 Threni Ieremiæ nu. 224.
 Thronus Davidis nu. 3. Salo-
 monis n. 113.
 Thuribulum pontific. p. 50.
 Tiara pontific. ibid.
 Tintinnabula pontifi. p. 49.
 Titi prima castra n. 266. peri-
 clitatio nu. 262. castrame-
 tatio n. 259. commiseratio
 p. 26. Victoria p. 4. 8. 126.
 intrat sanctum sanctorum
 pag. 39. ingreditur mon-
 tem Sion p. 9. eius trium-
 phus

INDEX.

- phus p. 45. arcus triūpha-
 lis ibid.
 Titulus Dominicæ Crucis
 Hebraicè, Græcè, & Latine
 scriptus p. 119. cruci affigi-
 tur ibid. a militibus abijci-
 tur p. 109. annis 300. sub
 terra iacet ibid. Diuinitus
 seruatur p. 110. ab Helena
 reperitur p. 111. Româ de-
 fertur p. 113. ibidem adhuc
 seruatur ibid.
 Tophet vallis p. 86.
 Torcularia regis n. 25.
 Torrens Cedron nu. 202. Gi-
 on n. 241.
 Traditiones ecclesiasticæ qua-
 tenus seruadæ in præf. b. 1.
 Transitus Salomonis n. 114.
 subterraneus n. 34.
 Tribunal n. 115.
 Triūphus Christi in die pal-
 marum n. 214.
 Triūphus Ioas regis Israhel,
 n. 157.
 Triūphus Titi & Vespasia-
 ni p. 45.
 Triūphalis arcus Titi ibid.
 Tugurium S. Pelagiæ n. 203.
 Tunica Pontificis p. 49.
 Tunica Domini incōsutilis
 n. 254.
 Turcæ victoriæ p. 7. Palatium
 p. 12. 31.
 Turcarum sepulcra p. 95.
 Turris angularis n. 169. Baris
 n. 29. buccinatorum num.
 109. centum cubitorum n.
 174. Dauid num. 170. ex-
 celsa num. 171. furnorum Vestes pontificis n. 85.
 num. 172. magna num. 173.
 nebulosa n. 175. regia n. 4.
 Siloe n. 176. Stratonis nu.
 136.
 Turre s muliebres n. 164.
 Turres reliquas, quære in p-
 prijs earum nominibus.
 Tyropœon vallis n. 16.

V.

- V** Aletudinarium n. 62.
 145.
 Vallis cadauerum n.
 242. Cedron num. 117. Ce-
 dron num. 204. concisio-
 nis pag. 95. filiorum En-
 nom num. 186. fontis nu.
 243. gigantum num. 244.
 Iosaphat num. 204. mon-
 tium ibidem. porta num.
 165. profunda num. 177.
 Raphaim n. 244. regia nu.
 227.
 Valles reliquas quære in pro-
 prijs ipsarum nomini-
 bus.
 Vasa templi p. 44. 46.
 Vaticanus mons n. 44.
 Velum templi quale nu. 86.
 in morte Christi scinditur
 ibidem. Romæ seruatur
 p. 46.
 Vendentium ciectio nu. 117.
 Veneris statua p. 109.
 Veronicæ domus n. 44.
 Peplum ibidem.
 Vespasiani triūphus pag.
 45.
 facet-

INDEX.

- sacerdotum p. 47.
 Vestes Christi diuiduntur n. 254.
 Vestibulum exterius templi nume. 101. interius templi n. 87.
 Vestigia pedum Christi pa. 89.
 Verus porta n. 166.
 Via agri fullonis nu. 206. A. nathot nu. 208. Bethel ib. Bethleem n. 245. captiuitas Christi nu. 207. Crucis n. 118. deserti n. 208. Emaus n. 245. Engaddi n. 209. Gabon n. 246. Galileæ num. 209. Gaza nu. 245. Iericho n. 209. introitus equorum n. 119. Ioppe n. 245. publicæ n. 222. Samariæ nu. 269. Silo n. 246. Vig. Ierusalem silice strata n. 245.
 Vistima pacifica p. 122.
 Vicus Ierusalem n. 270.
 Viduæ oblatio p. 57.
 Virga Aaron seruatur in arca p. 44. Romæ in triumphum portatur p. 45. ibid seruatur p. 46.
 Virga Moysi portatur Romæ in triumphum p. 45. ibidem seruatur p. 46.
 Vnicorne 45.
 Ex virgine Christus nascitur prædicitur n. 206.
 Virtutum omnium liber in præf. b. 3.
 Vita per Christum reparata. p. 122.
 Viuarium Herodis nu. 144. Salomonis n. 42.
 Vorago profunda n. 177.
 Vrbs sacra p. 7.
 Vriæ domus n. 11.
 Vena aurea n. 77.
 Vulgi domus n. 45. sepulcra n. 199. 204.
 Vultus Domini n. 44.
 X.
 X Enodochium n. 145.
 Xystum n. 146.
 Xystus nu. 120.
 Z.
 Z Achariæ lapidatio n. 99. sepulcrum n. 229.
 Zachariæ sacerdoti angelus apparet n. 81.
 Zoeth lapis n. 189.
 Zona pontificis p. 49.
 Zorobabelis ædificium pag. 37.

FINIS.



nascentia

6.

iber in

parata,

1.144.

77.

ulcra

6.

99.

elus

pag.

12,000.-

082971/85

0

Jul 1800 County 25

Dec 1985

608 in January 17

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

13897

